

BILTEN

BROJ

10

SRCE ZA DJECU

SRCE ZA DJECU

SRCE ZA DJECU OBOJELU OD RAKA/ THE HEART FOR KIDS WITH CANCER

Betanija bb, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

KONTAKT

Tel/fax: + 387 33 215 416

GSM: + 387 62 347 395

E-mail: info@srcezadjecu.ba

Web: www.srcezadjecu.ba

RAIFFEISEN BANK BOSNIA AND HERZEGOVINA 161 00000 388 900 27

IBAN: BA 391610000038890027

S.W.I.F.T.: RZBABA2S

IMPRESSUM

Bilten Udruženja "Srce za djecu oboljelu od raka"

Izlazi godišnje

Izdavač: Udruženje "Srce za djecu oboljelu od raka"

Za izdavača: Fikret Kubat, direktor Udruženja

Urednik: Atifa Buldić-Bešić

Pripremili: Saša Rukavina, Mimi Đurović, Jasmin Ligata,
Enisa Alibalić, Anadolija agencija i volonteri Udruženja

Lektura: Dijana Katalinić i Nermina Ćuzović

Dizajn: TRIPTIH

Štampa: TRIPTIH

Tiraž: 2.500

ISSN 2303 – 4270

Naslovna fotografija: Porodica Hadžić by Marko Jovančić

Bilten 2021

Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka

SADRŽAJ

14 Moja kosa tvoja kosa

---

18 15. februar

---

20 In memoriam

---

50 Roditeljska kuća Sarajevo

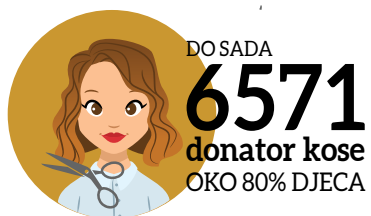
55 Roditeljska kuća Tuzla

---

68 MladiCe

2020. U BROJKAMA

NAŠE FINANSIJE

Članarine

Donacije i grantovi

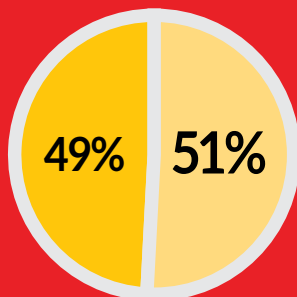
Projekti

Institucije vlasti

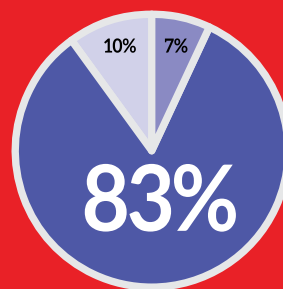
Humanitarni telefon

Individualni doprinosi

Podrška iz inostranstva

51% Prihodi
49% Rashodi

83% Programske aktivnosti
10% Fundraising
7% Menadžment i opšte poslovanje

Dragi naši,

Veliko mi je zadovoljstvo uvesti vas u deseto jubilarno izdanje Biltena Udruženja Srce za djecu.

Iza nas je jedna izazovna i teška godina, koja nas je sve podsjetila na to kako je život nepredvidiv i kako se sve može u trenu promijeniti.

2020. godina donijela je svima mnogo poteškoća, a posebno ugroženim kategorijama društva, od kojih su i djeca oboljela od malignih bolesti. Pandemija COVID-19 i korona virus donijeli su dodatni strah, još veću izolaciju i mnoštvo teških trenutaka.

Teško je bilo i nevladinom sektoru, jer su umanjena sredstva, otkazani su mnogi javni pozivi, a pad ekonomije je donio i manje donacija te su, samim tim, mnogi projekti dovedeni u pitanje. Upravo zbog ovih okolnosti, prije svega, želim se od srca zahvaliti svim dobrim ljudima, društveno odgovornim kompanijama, institucijama koje nisu zaboravile djecu oboljelu od raka u ovim najtežim trenucima. Hvala što ste ostali uz nas i onda kada za vas situacija nije bila najpovoljnija. Hvala što ste pomogli da najvažniji projekti za našu djecu i njihove porodice ostanu „živi“ i funkcionalni, jer bez vas ne bismo mogli realizovati naše aktivnosti.

Mi smo ostali dosljedni svojoj misiji i viziji i tokom ovog teškog perioda, jer su nam uvijek prioritet i na prvom mjestu naši mali hrabri heroji i njihova dobrobit. Trudili smo se olakšati im na sve načine postojeću situaciju te da ostanu zaštićeni.

Zato smo brzo i efikasno odgovorili na COVID-19 situaciju tako što smo, u trenucima kada je manjkalo osnovnih sredstava, uspjeli obezbijediti zaštitnu opremu, higijenske potrepštine, dezinfekciona sredstva, maske i sve što je neophodno za zaštitu naše djece od infekcije. Tako smo, od marta, poslali preko 300 paketa na adrese naših hrabrih mališana širom Bosne i Hercegovine. Isto tako smo mislili na naše mališane koji su najosjetljiviji i kojima je najteže, a to su oni koji se nalaze na bolničkom liječenju. Da bismo im pružili zaštitu, u više navrata smo obezbijedili donacije zaštitne opreme, neophodnih lijekova, dezinfekcionih sredstava, maski, higijenskih potrepština, medicinske opreme za hematoonkološka odjeljenja u Tuzli i Sarajevu te pedijatrijske klinike u Bihaću, Mostaru i Zenici.

Posebno smo ponosni na saradnju sa Državom Kuvajt, koja nas nije zaboravila ni tokom pandemije, te su i ove godine finansirali naš Fond za nabavku lijekova. Zahvaljujući ovom Fondu, za naše mališane uspijevamo obezbijediti lijekove, koji nisu na esencijalnoj listi, a preporučeni su od strane ljekara za liječenje, medicinska pomagala, medicinsku opremu za potrebe pedijatrijskih hematoonkoloških pacijenata, itd.

Usprkos nepovoljnim uslovima, nismo zaboravili na obrazovanje naših mališana, ali i naših mladih koji su isto tako izašli na kraj sa svim izazovima s kojima se obrazovni sistem susreo. Uspjeli smo obezbijediti nastavak stipendiranja naših MladiCa – mladih ljudi koji su u djetinjstvu preživjeli rak. Svakako, u narednoj godini,

Glavu gore. Najteže bitke život čuva za najsnažnije. Teška vremena stvaraju jake ljude.

jedan od ciljeva nam je obrazovanje djece i mladih oboljelih i liječenih od raka.

Pošto je cijela 2020. godina bila u znaku pandemije tako je neizbježno utjecala i na projekat izgradnje Roditeljske kuće koji je odložen. Po novom planu, sa izgradnjom krećemo sa proljećem 2021. godine i iskreno se nadamo da ćemo već u sljedećem biltenu pisati o njenom otvorenju.

Projekat Moja kosa tvoja kosa ni ove godine nije izgubio podršku dobrih ljudi koji su poštom, kroz cijelu godinu, slali svoju kosu samo sa jednim ciljem: da stave bar jedan osmijeh na lica dječice kojoj je on najpotrebniji. Zaista je i bilo osmijeha i to mnogo njih. Pandemija nas nije spriječila da izradimo i uručimo 7 novih perika, a 3 perike smo prepravili i uručili ih novim djevojčicama.

Iako je ovo bila teška godina, bilo je isto tako i uspješna uz više truda i rada. Zbog toga se moram zahvaliti mom timu Srce za djecu, koji je predano radio sve vrijeme, prilagodio se novonastaloj situaciji i sa mnogo ljubavi, razumijevanja, odgovornosti i predanosti napravio velike rezultate.

Hvala i Vama što se uz nas i pozivam Vas da na narednim stranicama detaljnije pogledate i pročitate šta smo to sve radili u proteklom periodu.

Srdačno vaš,

Fihret Kulbat

NAŠ PRVI ODGOVOR NA PANDEMIJU

Pandemija Covid-19 virusa donijela je nove izazove za cijelu Bosnu i Hercegovinu, ali i populaciju djece oboljele od raka i njihovih porodica. Ionako imunokompromitovani uslijed teških dijagnoza i još težeg i zahtjevnijeg medicinskog tretmana, djeca oboljela od raka jedna su od najugroženijih grupa bh.društva uslijed rizika koje nosi sa sobom širenje zaraze.

Udruženje „Srce za djecu oboljelu od raka“ svoje aktivnosti prilagodilo je novonastalnoj epidemiološkoj situaciji u cilju da pruži što efikasniju i kompletniju podršku našim članovima u ovim teškim vremenima.

MART
2020

Pripremili smo **200 mini higijenskih paketa** pomoći (dezinfekciona sredstva, zaštitne maske, sapuni i dr.higijenske potrepštine) koje je mobilni tim Udruženja podijelio porodicama širom FBiH kao inicijalni odgovor na nedostatak ovih artikala u apotekama i prodajnim lancima. Pakete smo spakovali zahvaljujući donaciji iz *Ureda Evropske unije u BiH sa EU ambasadorom Johannom Sattlerom, donaciji Zada Pharmaceuticals i besplatnoj dostavi od kompanije A2B Express.*

Online psihološka podrška za djecu oboljelu od raka i njihove porodice - radi neizvjesnosti i težine situacije porodicama djece oboljele od raka na raspolaganje smo stavili naša dva psihologa koji su im dostupni online i putem telefona za sve nedoumice koje imaju te ukoliko se teško nose sa stresom koju nosi jedna takva situacija. Naše stručno osoblje redovno komunicira sa djecom i roditeljima koji se nalaze na liječenju van granica BiH i na taj način smo i njima bar psihološka podrška u zaista izazovnom vremenu.

Potrudili smo se kreirati i online sadržaje koje komuniciramo preko naših društvenih mreža, a to su infografike sa uputama za sve građane BiH kako se mogu zaštititi u doba pandemije te ukazali na važnost samozaštite kao osnove zaštite ugroženih dijelova društva od kojih je jedna i populacija naših hrabrih mališana. Upravo smo pokrenuli i kampanju podizanja svijesti putem video materijala koje kreiraju članovi Udruženja iz svojih domova, a odnosi se na važnost poštivanja mjera nadležnih institucija, samozaštite i izolacije sa naglaskom na zaštitu populacije djece oboljele od raka.

APRIL
2020

Obezbijedili smo i **donacije za hematološka odjeljenja u Sarajevu i Tuzli** koje su se sastojale od zaštitne opreme za medicinsko osoblje, dezinfekcionih sredstava za ruke i površine, higijenskih potrepština za održavanje higijene na odjeljenjima, lijekova koji nisu na esencijalnoj listi, te nešto osnovnih namirnica za djecu i majke pratilje koje se nalaze trenutno na odjeljenjima.

Udruženje „Srce za djecu oboljelu od raka“, kroz svoje aktivnosti, se trudi da umanjí strah i brigu te pruži sveobuhvatnu podršku i pomoć djeci oboljeloj od raka, ali i njihovim porodicama, tokom pandemije COVID-19. Tako smo došli na ideju da pokrenemo **projekat Porodične poljoprivrede**, koji ima za cilj pomoći porodicama da korisno utroše vrijeme provedeno u izolaciji, da se kroz zajedničke porodične aktivnosti opuste i zaokupe misli nečim drugim, ali i da oforme mali vrt iz kojeg će na kraju dobiti zdravu i organsku hranu, jer svi znamo koliko je za djecu oboljelu od raka bitna zdrava ishrana i zdravi stilovi života. Spakovali smo i poslali 40 poljoprivrednih paketa porodicama širom FBiH.

Poljoprivredni paket se sastoji od osam vrsta sjemena, rukavica za rad u vrtu, motikice, lateks rukavica, zaštitnih maski i sredstva za dezinfekciju ruku. Zahvalnost dugujemo našim prijateljima i donatorima iz Ureda za društvenu brigu *Rijaseta Islamske zajednice BiH* koji su podržali ovaj projekat svojom donacijom.

Pandemija je donijela mnogo izazova za djecu oboljelu od raka i njihove roditelje.

Nažalost, u pandemiji smo izgubili i **naša dva borca Anesa i Eman** koji su izgubili svoju bitku s rakom i za njihove roditelje je bilo vrlo teško pored svega i obezbijediti transport za BiH kada su sve granice bile zatvorene, aviosaobraćaj obustavljen i još mnogih drugih otežavajućih okolnosti.

Svi smo se zajednički uključili maksimalno i dali sve od sebe kako bi im obezbijedili dolazak kući i da na dostojanstven način isprate svoju djecu na ahiret.

Osjećamo potrebu da se moramo zahvaliti prije svega lokalnim zajednicama ove djece i porodica, općinama Kakanj i Vogošća, koje su se angažovale maksimalno i pomogle nam finansijski da se omogući transport tako što su izdvojili sredstva za transport.

Također, od srca hvala Kriznom štabu FBIH, Crvenom križu BiH i Ministarstvu zdravlja FBIH, Ambasadi BiH u Rimu i konzulatu BiH u Milanu, koji su isto tako pomogli u cijeloj ovoj situaciji. Posebno hvala bolnici St. Orsola Malpighi Bologna, organizaciji A.G.E.O.P. i državi Italiji za svu podršku.

Hvala od srca. Pokazali su da brinu za svoje sugrađane u najtežim trenucima njihovih života, da bezuslovno stoje na njihovoj strani i u najtežim okolnostima.

Pokazali su da se zajedničkim angažmanom može napraviti sve pa i preći zatvorena granica i sve ono što se na prvu čini nemogućim i teškim.

Organizovali smo online nagradno **likovno takmičenje „Maštom do zvijezda“** za djecu oboljelu od raka iz cijele BiH sa ciljem olakšanja njihove izolacije i popunjenja dugih i teških dana maštanjem, crtanjem, slikanjem i zabavom. Ali smo pripremili i 4 vrijedne nagrade, uz pomoć prijatelja i sponzora, kako bi nagradili njihov trud i rad. Prva nagrada je bila Samsung tablet, druga nagrada je Samsung telefon, treća nagrada je Tupperware set i knjiga i četvrta nagrada je pribor za crtanje.

Na nagradno takmičenje prijavljen je 41 rad djece uzrasta od 3 – 15 godina, a glasanjem na društvenim mrežama su odabrana 4 rada koja su nagrađena pomenutim nagradama.

Udruženje „Srce za djecu oboljelu od raka“ uručilo je donaciju pedijatrijskom odjeljenju Kantonalne bolnice „**Dr. Irfan Ljubijankić**“ u **Bihaću**, a naš mobilni tim se pobrinuo se da donacija sigurno stigne na svoju destinaciju. Donacija se sastoji od vizira, higijenskih potrepština, rukavica, zaštitnih maski, dezinfekcionih sredstava i drugih higijenskih sredstava. Bihaćka bolnica zbrinjava djecu oboljelu od raka sa područja Unsko-sanskog kantona u trenucima kada se nalaze na kućnom liječenju ili onda kada djeca nisu na liječenju u jednom od onkoloških referentnih centara.

Klinici za dječije bolesti **Sveučilišne kliničke bolnice Mostar** uručili smo donaciju dva TV-a, infuzionu pumpu, dezinfekciona sredstva, zaštitne maske i rukavice. U **Banja Luci** smo našim prijateljima iz udruženja "Iskra", koji vode tamošnju roditeljsku kuću, također uručili donaciju sa dezinfekcionim sredstvima, zaštitnim maskama i drugim higijenskim potrepštinama.

HEROJI SU MEĐU NAMA

Udruženje „Srce za djecu oboljelu od raka“ pomaže djeci oboljeloj od raka da što lakše prođu kroz proces liječenja, ali i poslije. Također, stali smo uz njih i tokom pandemije korona virusa. S najhumanijim ciljevima pokrenuli smo kampanju pod sloganom „**Heroji su među nama**“, čije zaštitno lice je bila hrabra **Anesa Rakić**, a kako bi ukazali na to da djeca oboljela od raka i dalje vode borbu sa rakom koja je otežana pandemijom te da im je podrška upravo sada najpotrebnija. U narednom periodu smo pružili podršku za psihološke, socijalne i zdravstvene potrebe djece oboljele od raka i njihovih roditelja.

Kompanija **cargo-partner** je spakovala 70 paketa pomoći sa higijenskim potrepštinama i prehrambenim namirnicama za porodice djece oboljele od raka, kako bi im pružila podršku u nesigurnim vremenima koja je sa sobom donijela pandemija COVID-19. Udruženje "Srce za djecu" je uručilo pakete porodicama koje su bile u potrebi i kojima je ova vrsta pomoći najpotrebnija.

Zahvalni smo našim prijateljima iz cargo-partnera što su mislili na djecu oboljelu od raka u situaciji kada su ona jedna od najugroženijih kategorija, kada im je podrška najpotrebnija i kada su strahovi najizraženiji.

Uposlenici organizacije **USAID** solidarisali su se sa djecom oboljelom od raka i pripremili pakete za njih i njihove porodice kako bi im dali do znanja da nisu sami ni tokom najveće prijetnje korona virusom.

J&E Community Relief iz SAD-a su pokrenuli akciju prikupljanja pomoći djeci oboljeloj od raka u BiH s ciljem podrške tokom pandemije COVID-19 te su Udruženju uručili donaciju od 5.000\$. Ovo je vrijedna pomoć od naše bh.dijaspore koji i dalje brinu za djecu u svojoj dragoj BiH.

Djeca oboljela od raka i njihove porodice jedna su od najugroženijih kategorija pogođenih pandemijom koronavirusa. Pored teške borbe s rakom, koja ih je zadesila, moraju se istovremeno boriti da se zaštite tokom pandemije radi izuzetno oslabljenog imunog sistema uzorkovanog teškim liječenjem. Nedostatak i nemogućnost nabavke zaštitne opreme kao što su maske i ostalo povećava strah i brigu. Srećom postoje kompanije koje svojim društveno-odgovornim poslovanjem pomažu najugroženijima da lakše prebrode ovu vanrednu situaciju. Tako je **Mikrokreditna fondacija „Lider“** donirala novčana sredstva za nabavku potrebne zaštitne medicinske opreme za borbu protiv pandemije koronavirusa za djecu i roditelje koji su okupljeni pod okrilje Udruženja „Srce za djecu oboljelu od raka“.

Djeca oboljela od raka su imunokompromitovana usljed djelovanja i nuspojava hemoterapija koje primaju. Potrebno je mnogo pažnje posvetiti njihovom imunitetu, ishrani i zdravom stilu života. Posebno je važno podizati imunitet kako bi se iole mogli odbraniti od svih mikroorganizama koji su im poslije raka najveća prijetnja. Jedna takva prijetnja svakako je i korona virus koji bi za njih mogao biti koban. Upravo nam s tom namjerom **Bosnalijek** donirao preparate za imunitet, ali i preparat za željezo i dezinfekciona sredstva kako bi pomogli pri održavanju što boljeg imuniteta, ali i kako bi površine oko djece ostale čiste i dezinfikovane. Na tome smo im od srca zahvalni!

Hvala od srca **Crveni križ Tuzlanskog kantona** što misle na našu djecu i naše Udruženje. U ovim teškim vremenima, kada je pandemija COVID - 19 najveća prijetnja djeci oboljeloj od raka, podrška znači mnogo. Crveni križ Tuzlanskog kantona donirao je zaštitne maske, rukavice, dječije pelene i vlažne maramice. Zaštita i briga o osnovnim potrepštinama velika je pomoć u vremenima koja su i zdravstveno i ekonomski izazov za sve građane pa i za porodice djece oboljele od raka.

Tokom pandemije korona virusa djecu oboljelu od raka i Udruženje podržali su još: ITR d.o.o. za proizvodnju, promet i usluge, Roche, R&S, Biassco d.o.o., Crveni križ, građani BiH i mediji BiH.

VEDAD HADŽIĆ – MALI HEROJ IZ ZENICE

VEDO IMA POSEBNU MISIJU NA ZEMLJI – USREĆIVATI LJUDE

Jasmin Hadžić, otac malenog dječaka iz Zenice, koji se bori protiv tumora na mozgu, govori nam o najtežim trenucima, te o tome odakle Vedator crpi svoju snagu

RAZGOVARAO: JASMIN LIGATA

Slovo V bi trebalo nositi posebnu oznaku. V je prvo slovo priznanja ljubavi, sa slovom V počinješ da priznaješ ljubav: Volim te!

Koliko puta smo to uopšte izgovorili nekome i zaista to mislili?

V je i prvo slovo riječi vjera, koja nam pomaže kada se osjećam izgubljeno, koja nas vraća na pravi put i u našim srcima i glavama, odvaja dobro od zla.

V je i prvo slovo imena Vedad, našeg malog heroja, koji se već dugo bori protiv opake bolesti. Međutim, njegovo volim te, njegova vjera i vjera njegovih roditelja u njegovo ozdravljenje, e to je nešto posebno.

Sva naša dječica su borci, kao i njihovi roditelji, ali Vedad, e on je zaista poseban.

Maleni šarmantni Zeničanin plijeni na svakom koraku, gdje god da se pojavi i nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

Uprkos teškoj dijagnozi, on je taj koji animira ostale i donosi im optimizam na lica, a nerijetko i osmijeh na usne. Koliko je samo taj dječak djevojčaka poljubio, za ovo kratko vrijeme, ne možemo ni sami izbrojati, ali on je takav. On je ljubav i lako ga je voljeti, pogotovo jer on voli cijeli svijet.

Nažalost, Vedator naš je bolestan, a postoji li veća bol od one kada roditelji saznaju tešku dijagnozu?

Roditeljima je u tim trenucima najteže, ali moraju ostati snažni zbog djeteta, jer samo tako mogu osnažiti i dijete, koje tek treba da prođe kroz niz pretraga, terapija i svega onoga čega se svaki dječak ili djevojčica plaše, a još više njihovi roditelji.

Priča o Vedadu Hadžiću i njegovim roditeljima, nikoga ne može ostaviti ravnodušnim.

„Prva informacija da je u pitanju tumor na mozgu bila nam je prestrašna. Molili smo se da Vedad izdrži i nekako preživi te teške trenutke, jer je izgledao prilično iscrpljeno. Pokušali smo se smiriti i uraditi što je najbolje za njega u tim momentima. Sjećam se da sam odmah pitao doktoricu šta je prvi korak, ne želeći unositi nikakvu vrstu panike niti treme“, priča nam na početku Jasmin, Vedadov otac, kojem je svaki dan nova borba za udisaj, za život i preživljava nekako, zajedno sa svojom suprugom i kćerkicom, koji su sve podredili samo jednom cilju – Vedadovom ozdravljenju, koji je, iako još malen, itekako svjestan svega što se dešava oko njega.

„Kada smo saznali da je bolestan, Vedad je imao 4 godine i 5 mjeseci i na sve nas je ostavljao fascinatan dojam. Iako iscrpljen, smogao je snage da u bolnici u Sarajevu zabavi sestre oko sebe, pa čak u jednom momentu da dobije telefon u ruke i pozove svoju mamu, koja je bila po prvi put razdvojena od njega i da joj kaže da se ne brine, jer je on dobro. Generalno gledano, mislim da nas je on najviše podizao u momentima kad smo padali i mislili da je kraj.“

POZITIVNE MISLI

- ” - Šta će biti prvo što ćete uraditi kada dijagnoza napokon bude posve dobra. Vode li vas pozitivne misli?
- Ako Bog da, ako se to dogodi, vjerovatno ćemo prvo zaplakati od sreće. Sve je moguće. ”

Porodica Hadžić je svjesna da bolest promijeni kompletan život, ali u najtežim trenucima nestabilnosti ili nedostatka optimizma, uvijek postoji neko ko će roditeljima dati vjetar u leđa. Tako je bilo i ovaj put.

„Bolest je definitivno u svakom smislu promijenila naše živote. Iskreno, kakve smo u startu dobili informacije od doktora, nisam u prvi mah mogao ni zamisliti da ćemo doći do ovog rezultata, da ćemo danas biti svi živi zajedno. Nisu nas doktori “isprepadali”, nego je stvarnost i ozbiljnost situacije zaista bila takva. A tada smo zapravo vidjeli ko su nam zaista pravi prijatelji. Tada smo stvarno shvatili šta znači borba za život. Borba kada imate najtež(u) dijagnoz(u)e. Hvala svima od srca. Mi zajedno 27 mjeseci živimo ekstreman život u neizvjesnosti i strahu. Svaki dan je nova pobjeda, novi rođendan. Mnogo trenutaka je bilo napeto, emotivno, stresno, ali na kraju ipak sretno. Preživjeli smo! Teško je bilo gledati našeg Vedada, ali i svu djecu koja su se borila. Nihova povezanost je bila i ostala upečatljiva. Možda vam pokušamo dočarati tu konekciju u knjizi koju mislimo napisati uskoro”, otkriva nam Jasmin, koji svakodnevno objavljuje video zapise, ali i statuse pune optimizma kada je u pitanju Vedadova borba sa tumorom, koji u isto vrijeme plijeni energijom.

Vedator, kako je dobio nadimak, pjeva, ljubi djevojke, pun je života i pozitivne energije, koju prenosi na sve oko sebe.

„Vedo je nekako, prosto rečeno, dječak sa posebnom misijom na ovom svijetu. Tako za njega govore doktori. Svojom energijom nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Druženje, igra i pjesma su mu u krvi. Pozitivnim stavom i tom pozitivnom vibracijom drži nas sve na okupu sretno i nasmijane. Prosto rečeno, on svaki atom snage iskorištava za zabavu i za svoju raj, svoje “djevojke”, dodaje Jasmin i otkriva kako je Vedad dobio ime po nekadašnjem bh. reprezentativcu Vedadu Ibiševiću.

„Utakmica u Kaunasu i plasman na SP u Brazilu je “ovjerila” naše razmišljanje da nam se sin zove Vedad. Većinu naših bh. reprezentativaca sam upoznao i zaista su svi divni, ali Vedad Ibišević nam je poseban. Naš mali Vedo je uvijek uz tatu bio “na korak” do naših sportista i zavolio ih je kao i sve druge ljude koje upoznajemo. Teško je riječima bas opisati Vedu. On je miks nekog šarmantnog, zabavnog, odraslog čovjeka u tijelu djeteta.”

Kada su prvi put saznali za dijagnozu, doktori nisu davali mnogo šansi za potpuni oporavak. Međutim, Jasmin i njegova supruga nisu željeli pomišljati na najgore, već su svaki atom snage uložili u oporavak svog djeteta, koji živi i pjeva, uprkos neoptimističnim dijagnozama.

NAJTEŽI TRENUTAK

” Najteži trenutak nam je bio dan prve Vedine operacije. Na taj dan je rođena naša kćerka Lamija, 15. novembra i trebali smo slaviti njen rođendan, a umjesto toga smo čekali ispred operacione sale. I ona je naš veliki heroj, koja voli svog brata i pomaže mu kada ima loše periode. ”

„Ne želimo nikada kukati, negativnu energiju širiti niti se ne daj Bože predavati. Hrabro moramo naprijed, s vjerom u Boga i uspjeh. Nismo imali skoro nikakvu šansu, ali smo do sad preživjeli. Svim silama se borimo i vjerujemo da će nam i dragi Bog pomoći. Mi trenutno koristimo sve što alternativna medicina može ponuditi, na neki nama svojstven način, a tu nam mnogo pomaže Dragan Trogljić i njegovi biljni čajevi koje između ostalog naš Vedad koristi”, kaže nam Jasmin i otkriva koji su to naredni koraci:

„Redovno pratimo nalaze krvi, MRI snimke, Vedadove mogućnosti na svim planovima i trenutno čekamo nalaz krvi koji smo poslali u Ameriku na analizu. Generalno, moramo biti spremni u svakom trenutku odgovoriti datoj situaciji.”

Nije Jasmin zaboravio spomenuti ni uposlenike Udruženja Srce za djecu, koji su konstantno uz djecu i roditelje.

„Mi stvarno imamo odličnu saradnju sa svima. Posebno bi istakli da su uvijek bili uz nas roditelje u svakom smislu. Udruženje Srce za djecu pokušava uraditi sve što je u njihovoj mogućnosti i zato im neizmjereno HVALA na svemu. Veliki posao odrađuju i svaka im čast svima za njihov trud, rad, vrijeme i posvećenost djeci. Oni uspijevaju vratiti djeci i njihovim roditeljima osmijeh na lice u trenucima kad je najteže. Oni su jednostavno uz nas i znamo da nikada “nismo sami””, ističe Jasmin Hadžić i dodaje kako je u Roditeljskoj kući pronašao svoju porodicu, porodicu koja mu je olakšala bol.

„Naša djeca su naši mali heroji. Oni su dali i daju pečat našim životima, bez obzira da li su živi ili ne. “Istu bol” zajedno dijelimo i najbolje se razumijemo, i stvarno smo se zbližili i preživljavamo dosta emotivno sve zajedno. Mi našu dodatnu snagu crpimo iz vjere! Vjernici smo i smatramo da je ovo naše iskušenje koje nam je od dragog Boga poslano. Bog nam daje i snagu i razum da sve probleme nekako riješimo i u Njega i Njegovo određenje vjerujemo.”

A kada dođete u Roditeljsku kuću i začujete muziku, uprkos teškim dijagnozama, te čujete graju i smijeh, znajte da je Vedad stigao.

„Vedad zaista voli muziku. Naučio je mnogo pjesama i stvarno ih voli. Sevdah i Divanhana dominiraju, mada zapjeva nešto od Nene Murića, Bešlića, Koketa, Brene, nešto narodno, ponekad i zabavno, ali i ilahiju. Omiljen je i među sportistima, koji su bili uz njega kada je bilo najteže, na samom početku. Damir Džumhur, Amel Tuka, Edin Džeko i naravno njegov imenjaka Ibišević su mu omiljeni.”

A mali šarmer iz Zenice, svaki svoj dobar dan koristi da „zavodi” djevojke po Sarajevu i Zenici. Kako nema strah od bolesti, tako nema ni straha od prilaženja djevojkama, a osvojio ih je veliki broj. Ni on sam ne zna koliko:

„Uhhh, to je teško pitanje. Veliki je broj, preko 100”, kaže nam Jasmin uz smjeh, koji je neizbježan kada vam je u blizini naš mali heroj - Vedator.

DR. AMILA LATIFAGIĆ

O RADU ODJELJENJA ZA HEMATOLOGIJU I ONKOLOGIJU KLINIKE ZA DJEČIJE BOLESTI UKC-A TUZLA I IZAZOVIMA U 2020. GODINI

POVEĆAN OBIM POSLA NAKON PET GODINA, POTREBNO PROŠIRENJE KAPACITETA ODJELJENJA I POVEĆANJE BROJA OSOBLJA

Liječenje djece oboljele od malignih bolesti za područje Tuzlanskog kantona, Brčko Distrikta i istočnog dijela Republike Srpske odvija se na Odjeljenju za hematologiju i onkologiju Klinike za dječije bolesti UKC-a Tuzla. Ondje se u posljednjih pet godina radi u boljim uslovima i sa medicinskim kadrom koje kontinuirano obavlja potrebne edukacije. 2020. godina za njih je, kao i pacijente i njihove roditelje bila posebno izazovna imajući u vidu pandemiju koronavirusa i činjenicu da su djeca oboljela od malignih bolesti jedna od najosjetljivijih kategorija s obzirom na ionako slab imunitet od njihove osnovne bolesti. Srećom, sve je proteklo bez većih problema. Ove godine, u saradnji sa Udruženjem „Srce za djecu“ nastavljaju sa brojnim projektima. Nadaju se da će na proljeće biti početa gradnja i Roditeljske kuće koja će umnogome olakšati liječenje i boravak pacijenata i roditelja tokom bolničkog tretmana.

RAZGOVARALA: ENISA ALIBALIĆ

Pred kraj prošle godine obilježili ste pet godina rada Odjeljenja za hematologiju i onkologiju Klinike za dječije bolesti UKC-a Tuzla. Možete li nam reći u kakvim uslovima je nastalo ovo odjeljenje i kako je izgledao vaš rad prethodnih godina?

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Vizije o potrebi za ovakvim odjeljenjem hematologije i onkologije Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla prepoznate su dosta ranije, skoro prije više od 20 god. Odjeljenje je postojalo i ranije, ali nije radilo sa ovakvim kadrom i u ovakvim uvjetima. Prije svega bih se osvrnula na period kada sam kao ljekar pedijatar 1998. godine upućena na subspecialističku edukaciju iz pedijatrijske hematologije i onkologije u referentni centar u Njemačkoj u trajanju od 6 mjeseci, a potom sam provela godinu dana na odjelu adultne hematologije i transpalantacije kod prof. Malaševića koji je tada bio angažovan u UKC Tuzla, kao i u više navrata boravila na kraćim edukacijama na Pedijatrijskoj klinici KCUS Sarajevo, na Hematoonkološkom odjelu, kao i na raznim brojnim edukativnim skupovima u zemlji i u inostranstvu, kao i kontakti sa kolegama u zemlji i inostranstvu. Ovo naglašavam ne bez razloga, jer u svakom slučaju, to je jedan ozbiljan i mogu s pravom reći trajan proces edukacije medicinskog kadra, sticanje manuelnih

vještina koje su bitne u našem poslu, upoznavanje sa protokolima liječenja, kemoterapijom, radioterapijom, transplantacionim programima, liječenju komplikacija i urgentnih stanja u onkologiji koji su, prije svega, prioriteti da bi ovakvo odjeljenje funkcionisalo, a svakako i tehničke pripreme odjeljenja za hospitalizaciju, dijagnostiku i liječenje djece oboljele od zloćudnih bolesti koji zahtijeva multidisciplinarni pristup pacijentu.

Krajem 2016. godine započeo je zvanično rad Odjeljenja za hematologiju i onkologiju na Klinici za dječije bolesti UKC Tuzla, sa dva doktora pedijatra, odgovornom diplomiranom medicinskom sestrom i četiri medicinske sestre u smjenskom radu, a sada s obzirom na to da se obim posla povećao na odjelu je angažovan još jedan doktor pedijatar i jedan doktor na specijalizaciji iz pedijatrije. Odjeljenje ima 12 kreveta, 8 velikih i 4 krevetića, uz svako dijete tokom hospitalizacije boravi i majka što, u svakom slučaju pomaže tokom vrlo stresnog liječenje za obje strane. Tokom prvih godina rada imali smo pomoć i superviziju prof. Ede Hasanbegovića, tadašnjeg šefa Hematoonkološkog odjela Pedijatrijske klinike KCUS Sarajevo, kao i nesebičnu pomoć kolega sa adultne hematologije i onkologije UKC Tuzla.

2020. godina je bila godina izazova za sve ljude, naročito uposlene u zdravstvu. Kao odjeljenje koje liječi i brine se za najosjetljiviju grupu djece, kako je izgledao vaš rad u ovoj godini? Jeste li među uposlenicima i/ili pacijentima imali zaraženih koronavirusom?

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Protekla godina donijela nam je, sa pandemijom koronavirusa velike brige i prepreke u radu s obzirom na to da su na odjelu hospitalizirani majke i malodobni pacijenti sa zloćudnom bolešću koji su na hemoterapiji, znači imunokompromitirani pacijenti, te nakon pada imuniteta zbog osnovne bolesti i liječenja daleko su osjetljivija populacija za infektivne bolesti kao što je infekcija bilo kojom vrstom bakterija, virusa i gljivica. Otežavajuća okolnost je boravak kod kuće pacijenata u pauzama između ciklusa hemoterapije, kao i povratak na odjeljenje bez obzira na to što se prije ulaska na kliniku i majka i dijete obavezno testiraju /PCR test na COVID 19/, uvijek postoji mogućnost infekcije. Moram istaći da je bilo svakako oboljelih i među osobljem Klinike za dječije bolesti, što je i za očekivati ali da smo mi na odjelu

zaista uz veliki napor tokom protekle godine dana dobro nosili sa ovim problemom do unazad mjesec dana kada su nam imunitet pod djelovanjem stresa, virusa, hemoterapije oslabili tako da smo imali i na odjeljenju pozitivnih na infekciju koronavirusom /Covid 19/ među pacijentima i osobljem. Na sreću se to dobro okončalo.

Iako nemamo zvaničan registar za maligne bolesti, kakva je situacija što se područja koje tuzlanska Klinika za dječije bolesti, odnosno Odjeljenje za hematologiju i onkologiju pokriva, tiče. Koliko se trenutno djece liječi na vašem odjeljenju? O kojim vrstama malignih bolesti je najčešće riječ? Možete li odgovoriti potrebama?

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Registar za maligne bolesti u BiH još uvijek nemamo, ali ja se nadam da ćemo i taj problem prevazići u dogledno vrijeme. Odjel hematologije i onkologije Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla pokriva cijelo područje TK, Brčko distrikt i istočni dio Republike Srpske. Sada je na odjelu hospitalizirano sedam pacijenata, pet ih je u toku liječenja /hemoterapije/, kod dva je u toku dijagnostika. Liječenje djece sa zloćudnim bolestima je dugotrajno tj. traje od 6 mjeseci do 2 i više godina, a praćenje takvih pacijenata od 5 do 10 godina po završetka liječenja. Naši pacijenti primaju hemoterapiju kroz Dnevnu bolnicu, a kontrolne preglede pacijenata koji su toku liječenja ili su završili liječenje obavljamo kroz specijalističko-konsultativne ambulante za hematologiju i onkologiju. Moram primjetiti da, nakon pet godina rada, već primjećujemo da je obim posla povećan što se tiče hospitaliziranih pacijenta, kao i onih koje pregledamo vanbolnički i da su potrebe i za medicinskim kadrom, a svakako i za prostorom već realne, kao i da treba u dogledno vrijeme razmišljati kako o proširenju kapaciteta prostora tako i o povećanju broja medicinskog osoblja.

” Zloćudne bolesti u populaciji djece bitno se razlikuju od zloćudnih bolesti odraslih po prognozi, lokalizaciji i histološkom tipu. Po zastupljenosti najčešće zloćudne bolesti djece su akutne leukemije 34%, tumori mozga 23%, limfomi 12%, mada djeca obolijevaju od tzv. solidnih tumora kao što su neuroblastomi i nefroblastomi, osteosarkomi, sarkomi mekih tkiva, retinoblastomi, melanomi, hepatoblastomi, Ca jajnika i testisa. Dijagnostika i liječenje zloćudnih bolesti kod djece je vrlo kompleksno, zahtijeva multidisciplinarni pristup, konzilijarne odluke, sprovođenje više modaliteta liječenja kao što su hemoterapija, hirurški zahvati, radioterapija i transplantacija matičnih stanica koštane srži. ”

Ono što bi u svakom slučaju trebalo olakšati rad i vama i djeci i njihovim roditeljima jeste gradnja Roditeljske kuće u dvorištu Klinike za dječije bolesti Tuzla. Dokle se stiglo sa ovim projektom? Kako će izgledati rad Roditeljske kuće i koji će biti njeni kapaciteti?

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Nažalost, pandemija koronavirusom je usporila realizaciju projekta gradnje roditeljske kuće u dvorištu Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla koji je trebao do sada da je kompletno završen. Udruženje „Srce za djecu“ je i tokom pandemije radilo na ovom projektu, završavalo administrativne i tehničke poslove mada uz poteškoće na koje su nailazili, ali se iskreno nadam, a i po mojim saznanjima i kontaktima da će vjerovatno radovi krenuti u proljeće ove godine. Prema predloženom projektu i arhitektonskom rješenju, Roditeljska kuća će biti smještena u parku Klinike za dječije bolesti što je prednost, blizina klinike, u prelijepom okruženju, sačuvanoj prirodi, činit će je pet apartmana u kojima će boraviti pacijenti i roditelji za vrijeme kraćih pauza u liječenju, kao i pacijenti koji su iz udaljenijih područja TK i BiH što za sada mislim da može biti od velike pomoći našim pacijentima i njihovim porodicama, a svakako i medicinskom timu. S obzirom na dosadašnje iskustvo sa Roditeljskom kućom u Sarajevu smatram da je ovo izvrstan projekat koje bi društvena zajednica trebala da podržava.

Dosta dobru saradnju imate sa Udruženjem „Srce za djecu“. Na čemu se ona temelji? Vjerujem da je izuzetno važno u samom liječenju i oporavku djece rad sa njihovim roditeljima, odnosno jedan zajednički pristup.

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Kao šef odjeljenja, u ime medicinskog tima, zaista sam zadovoljna saradnjom sa Udruženjem “Srce za djecu” koja je krenula tokom prvih godina rada na novom odjeljenju i traje i danas u vidu tehničke, materijalne, psihološke podrške pacijentima i roditeljima, a svakako i medicinskom timu. Zaista postoji međusobno razumijevanje, prepoznavanje potreba i situacije kroz koju prolaze pacijenti i roditelji, kao i medicinsko osoblje. Timski radimo i dogovaramo se na većini do sada urađenih projekata, kao što su psihološka podrška, stan za roditelje, nabavka citostatika sa kojom smo imali problema zbog nestašice u BiH, adaptacija specijalističke ambulante, kao i svaka pomoć pacijentima i njihovim porodicama.

Vjerujem da imate plan rada, koliko je moguće planirati, za ovu godinu. Šta bi, po vašem mišljenju, bilo potrebno sistemski riješiti da bi vama bilo omogućeno da radite jednostavnije i efikasnije, djeci i roditeljima lakše? Imate li podršku kakvu biste trebali imati?

DR. AMILA LATIFAGIĆ: Svakako da imamo planove. Smatramo da ovako težak, ozbiljan i odgovoran timski posao možete dobro raditi samo ako imate dovoljno educiranog medicinskog kadra, ukoliko su vam dostupne najsavremenije dijagnostičke pretrage i citostatici, a svakako i suportivnu terapiju i njegu koja je ovakvim pacijentima neophodna.

” *Ja sam pokušala obuzdati sve emocije koje sam imala u tom trenutku i ne slomiti se, ali kada sam došla kući plakala sam satima*

AIDA REDŽEPAGIĆ, FOTOGRAFKINJA

FOTOGRAFIJA OSTAVLJA TRAJNU USPOMENU NA ZNAČAJNE ŽIVOTNE TRENUTKE, I ONE SRETNE, ALI I ONE TEŠKE

Ponosna sam što ih mogu zvati svojim prijateljima * Borba roditelja je jednaka borbi njihove djece i to su trenuci na koje sam najosjetljivija

RAZGOVARALA: MIMI ĐUROVIĆ

Kako biste sebe najjednostavnije predstavili? Ko je Aida Redžepagić, inače profesorica engleskog jezika i književnosti i fotografkinja?

Portretna i modna fotografkinja koja je zaljubljena u dokumentarnu fotografiju - bi bio najkraći opis.

MOJ DOPRINOS

Već odavno nisam profesorica engleskog jezika i književnosti. To mi se sada čini kao davna prošlost i nešto što mi samo piše na diplomi, a taj posao i zanimanje sam u potpunosti zamijenila fotografijom i sada ne bih mogla zamisliti da radim bilo šta drugo. Drago mi je da sam pronašla posao koji me ispunjava i koji ne osjećam kao posao nego čisto zadovoljstvo.

Kako, kada i zašto je došlo do Vaše saradnje sa Udruženjem "Srce za djecu oboljelu od raka"?

Prije sada skoro cijelu deceniju sam čula za postojanje Udruženja Srce za djecu oboljelu od raka, tada sam im poslala jedan mail u kojem sam rekla da pratim sve što rade i cijenim njihov trud i rad i da imam jednu vještinu koju nudim na raspolaganje Udruženju volonterski, nešto što bi inače možda morali plaćati i da bih voljela da to bude moj doprinos. Nisam ni sanjala da će naša saradnja trajati godinama, da će mi ekipa Srce za djecu postati prijatelji, da ću ih osjećati svojima godinama poslije.

U tom periodu sam imala priliku fotografisati djecu na onkološkom odjelu, zabavne radionice koje je Srce za djecu organizovalo za njih, postavljanje temelja Roditeljske kuće, gradnju i otvaranje Roditeljske, podršku mnogih javnih ličnosti, rehabilitacione kampove na Vlačiću, projekat "Moja kosa tvoja kosa", razne kampanje za medije, kao i druženja u Roditeljskoj kući.

HRABROST I OPTIMIZAM

I dan danas sam istog mišljenja kao što sam im pisala u prvom mailu. Oduševljena sam svime što rade, naporima koje ulažu da pomognu roditeljima i djeci da što bezbolnije prođu kroz proces liječenja. Ponosna sam što ih mogu zvati svojim prijateljima i što imam priliku zabilježiti neke od predivnih projekata koje na kojima neumorno rade.

Kakve emocije je kod Vas izazvalo prvo fotografisanje malih heroja koji se bore s rakom?

Sjećam se prvog odlaska na onkološki odjel, tada nije postojala Roditeljska kuća. Divna psihologinja Ina je tada radila kreativne radionice sa djecom na odjelu kako bi im uljepšala vrijeme provedeno u bolnici. Ja sam pokušala obuzdati sve emocije koje sam imala u tom trenutku i ne slomiti se, ali kada sam došla kući plakala sam satima. Trebale su mi godine da shvatim da nikome nisam od koristi takva "slomljena". Rekla bih da je i na mene prešla ta hrabrost i optimizam kojim zrače djeca koja se bore sa karcinomom. Kada vidite koliko hrabrosti, optimizma i snage ima u tim malim bićima prosto vas napune istom takvom energijom i optimizmom.

Kakva je reakcija djece kada radite s njima?

Ja mnogo volim djecu i uživam raditi s njima. Naučila sam da im ne pristupam kao bolesnoj djeci, nego kao i svoj drugoj djeci. To je ta hrabrost kojom su me oni ispunili. Prije svakog fotografisanja se družimo, upoznamo... A onda pravimo uspomene.

Neke od njih poznajem već godinama i družili smo se dok su se liječili, a danas se rado srećemo na nekim od aktivnosti koje organizuje Udruženje. Neki od njih su sada već odrasli i članovi su Mladica. S njima je svako

” *Nisam ni sanjala da će naša saradnja trajati godinama, da će mi ekipa Srce za djecu postati prijatelji*

druženje smijanje do suza i među njima sam stekla već ozbiljna prijateljstva i to je bogatstvo za cijeli život. Svakako bih napomenula da me ispunjava i raditi sa ljudima koji pružaju podršku Udruženju. Fotografisati sve te divne ljude koji daju svoj doprinos je također divno iskustvo.

” *Ljudi veoma često doživljavaju Roditeljsku kuću kao krhko mjesto i rastuže se pri samom spomenu iste, ali odgovorno tvrdim da nikada nigdje nisam osjetila i doživjela više snage i hrabrosti nego tamo!* ”

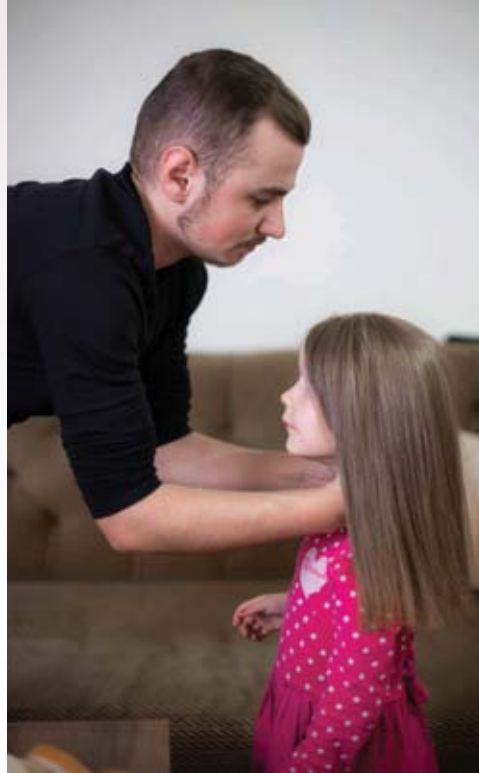
POMOĆ LJUDIMA

Projekat Moja kosa tvoja kosa, me svake godine rasplače, ali to su one divne suze radosnice, jer cijeli dan bilježim prekrasne, nesebične ljude i djecu koji dolaze i hrabro šišaju kosu koja je godinama rasla kako bi pomogli pravljenu perika i olakšavanju procesa oporavka djeci i tinejdžerima koji se bore sa rakom.

Da li je uopšte moguće porediti fotografisanje oboljele djece i njihovih porodica sa ostalim dokumentarnim fotografijama koje ste radili i radite? U čemu je razlika?

Bilježnje nečijih bolnih trenutaka i teškog životnog perioda nije jednostavno. Potrebno je procijeniti situaciju, ja se uvijek trudim ne prelaziti granicu, odstupiti kada osjetim da treba. Takve fotografije dobiju na važnosti tek nakon određenog vremena, zato što pomognu ljudima da vide svoju borbu i kada sve bude iza njih. Ponekad, tek kada sve prođe, budu svjesni svoje hrabrosti, veličine problema s kojim su se izborili. Zato fotografija ostavlja trajnu uspomenu na značajne životne trenutke, i one sretne, ali i one teške. Borba roditelja je jednaka borbi njihove djece i to su trenuci na koje sam najosjetljivija. Ljudi veoma često doživljavaju Roditeljsku kuću kao krhko mjesto i rastuže se pri samom spomenu iste, ali odgovorno tvrdim da nikada nigdje nisam osjetila i doživjela više snage i hrabrosti nego tamo!

MOJA KOSA TVOJA KOSA

NEVJEROVATNA 6.571 DONACIJA

Iako 2020. godine nismo održali našu tradicionalnu akciju šišanja i doniranja kose u sarajevskom SCC-u, projekat *Moja kosa tvoja kosa* nije stao ni na trenutak. Uprkos koroni, uprkos lockdownu, uprkos svim problemima sa kojima se susreće nevladin sektor.

Kako bismo što bolje odgovorili na potrebe donatora i ispoštivali higijensko-epidemiološke mjere i standarde, uveli smo novu proceduru doniranja i dostavljanja kose. Uvedena je standardizirana otpremnica za kosu koja prati svaku donaciju radi lakše evidencije donatora i izdavanja potvrda o primitku kose. Također, zato što im nismo mogli lično uručiti zahvalnice, Udruženje je svojim donatorima pripremlilo elektronske zahvalnice i time pokazalo koliko su donatori važna karika u procesu izrade perika za oboljelu djecu.

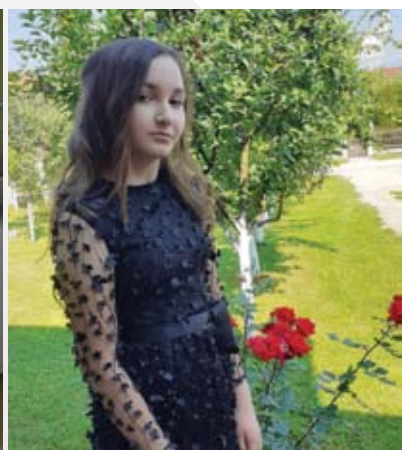
Zbog velikog broja učesnika, a dosad smo skupili nevjerovatnu 6.571 donaciju, pokrenuli smo i program volontiranja u našoj radionici za izradu perika na poslovima čišćenja, evidencije i lagerovanja kose.

Planirano je da ovaj program, nakon početne selekcije i izrade rasporeda, počne u februaru 2021.

I ono najvažnije: 2020. godine deset perika usrećilo je deset hrabrih srca od Sarajeva, Tuzle, Tešnja, Turbeta do Mostara, Žepča i Banja Luke. Oni su nam najbolji podstrek da i 2021. godine pružamo ruku podrške, razumijevanja i nade.

Iz Velike Kladaše 73 donacije kose

Malo prije službene objave pandemije koronavirusa, 29. februara 2020. Udruženje *Sutra je novi dan* iz Velike Kladaše organizovalo je akciju šišanja i doniranja kose i tako tradicionalno nastavilo pomagati projekat *Moja kosa tvoja kosa* i djeci oboljeloj od raka, kao i djeci sa trajnim gubitkom kose izazvanim nekim drugim oboljenjem.

pozovite humanitarni broj 17010*

*cijena poziva 2KM

ROĐENDAN BH TELECOMA

ČESTITKE PRIJATELJIMA

Mjesec septembar je mjesec kada naši prijatelji iz BH Telecoma slave svoj rođendan pa smo im tom prilikom poslali jednu posebnu i unikatnu rođendansku video čestitku, koju je BH Telecom, u znak zahvalnosti, prikazao na 2. godišnjoj konferenciji "Sarajevo TECHLAB 2020 BH Telecom".

Video čestitku koju je Udruženje uputilo BH Telecomu možete pogledati na sljedećem linku:

BH TELECOM I MOJA KOSA TVOJA KOSA

NADA U TEŠKIM DANIMA

Više od 40 perika do sada zahvaljujući pomoći donatora kose, te dobrih ljudi i društveno odgovornih kompanija dobile korisnice stare od tri do 18 godina

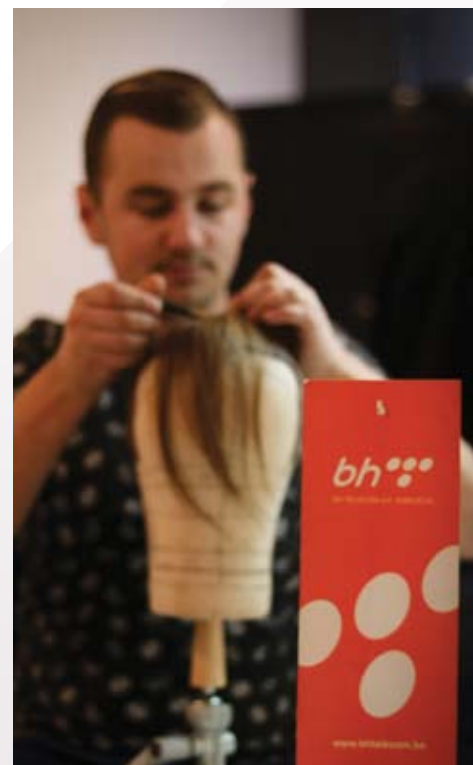
Projekat "Moja kosa tvoja kosa", koji sprovodi Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka, jedan je od najprepoznatljivijih projekata u BiH, u region, ali i šire. Perike koje se prave, potpuno besplatno za djecu oboljelu od raka, koja su privremeno ili trajno izgubila kosu, tračak su nade u teškim danima i vrlo često su izvor velikih osmijeha na licima najvećih heroja koji se bore za život. U ovom projektu, do sada je napravljeno preko 40 najdivnijih perika koje su dostupne, potpuno besplatno, svakom djetetu koje ima, privremeni ili trajni, gubitak kose, kako bi vratilo samopouzdanje i uspješno se uklopilo u svoju matičnu sredinu. Najmlađa korisnica ima 3 godine, a najstarija 18 godina.

Projekat i Udruženje, ipak, sve to ne bi mogli bez dobrih ljudi koji ih podržavaju. Od donatora kose koji daruju svoju kosu, do društveno odgovornih kompanija i dobrih ljudi koji pomažu da projekat "Moja kosa tvoja kosa" finansijski funkcioniše.

BH Telecom je kompanija koja je podržala projekat "Moja kosa tvoja kosa" od samog početka. Ove godine je donacijom u iznosu od 10.000 KM pomogao da on nastavi funkcionisati u 2020. godini i donese mnogo sreće i radosti u dane koji su ispunjeni ogromnom borbom i voljom za životom.

Uprava i zaposlenici BH Telecoma i nogometni reprezentativac, Miralem Pjanić, su pokrovitelji dva apartmana, Visibaba i Kućica. Koliko to zdravstvene prilike dozvoljavaju, redovno posjećuju Roditeljsku kuću i družu se s djecom i roditeljima.

"Ponosni smo što je BH Telecom uz Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka od osnivanja jer pružiti podršku i olakšati svakodnevnicu djeci i roditeljima, koji borave u Roditeljskoj kući, je najmanje što možemo učiniti. Na ovaj način želimo da im pokažemo da nisu sami u svojoj borbi i da u Upravi i zaposlenicima BH Telecoma uvijek imaju prijatelje i podršku", rekao je Sedin Kahriman, generalni direktor BH Telecoma.

DJECA SU SAMO DJECA

Brojke kažu da je Mobilni tim do sada posjetio 22 porodice sa ukupno 64 člana i lično im uručio 62 higijenska paketa

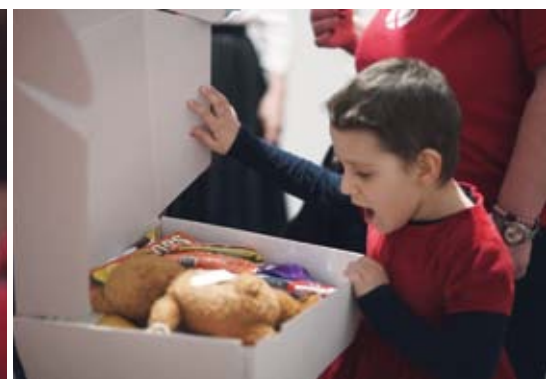
Misija Udruženja Srce za djecu je omogućiti aktivnu, trajnu i cjelovitu podršku djeci oboljeloj od raka i njihovim najbližima, a vizija je da svako dijete u Bosni i Hercegovini ima ravnopravno odrastanje. Vodeći se navedenim Udruženje skoro 18 godina pomaže i podržava oboljelu djecu i mlade, posebno se fokusirajući na period bolničkog liječenja.

Tokom 2019. smo govorili o važnosti podrške i nakon završenog liječenja, jer djeca i porodice nailaze na mnoge probleme u kojima trebaju dodatnu podršku. Odlučili smo djelovati kroz projekat Mobilnog tima i pružiti im podršku kako bi obezbijedili kvalitetu života djece i nakon završenog liječenja.

ISTI JE NEPRIJATELJ

Godine iskustva, kontinuirana podrška i praćenje djece i stanja njihovih porodica nakon liječenja, dovele su nas do saznanja da trebamo još aktivnije biti uz našu djecu i porodice i nakon liječenja, jer završetkom liječenja ne završava se njihova borba. Period nakon liječenja donosi nove izazove, a mnogo je lakše kada roditelji znaju da nisu sami.

Kada se desi dječji rak tada su djeca samo djeca, roditelji samo roditelji i svi imaju samo jedan cilj, a to je da dijete ozdravi. Tada je razumijevanje ključno i bitno je u preživljavanju takve teške situacije. Roditelji među sobom upravo nalaze to razumijevanje odakle god da

SRCE ZA DJECU

Mobilni tim

SANSKI MOST

Meni je potrebno cjeloživotno praćenje nakon akutne limfoblastne leukemije.

KAKANJ

Meni je potrebno cjeloživotno praćenje nakon karcinoma grudne kičme.

SARAJEVO

Meni je potrebna dugotrajna fizikalna terapija nakon tumora mozga.

CIJELA BiH

Mi smo RODITELJI koji su izgubili dijete zbog raka. Nama je potrebna dugotrajna psihosocijalna pomoć i podrška.

HUMANITARNI BROJ

17010

ONLINE DONACIJE:

<http://goto.gg/44427>

dolaze, jer se bore s istim neprijateljem - rakom kod svog djeteta.

U proteklom periodu formirali smo stručni tim koga čine dvije psihologinje, socijalna radnica, vlasuljar i po potrebi volonteri - članovi MladiCa. Cilj Mobilnog tima je pružiti stručnu pomoć i podršku svim porodicama iz cijele FBiH, koje se bore za izlječenje svog djeteta, ali i onim porodicama koje su završile svoju borbu, jer borba se nastavlja i nakon izlječenja.

Vidljivost i potreba za Mobilnim timom posebno je došla do izražaja u vrijeme pandemije koronavirusa, jer smo od početka pandemije pronalazili načine kako da pomognemo prije svega svojoj djeci i roditeljima, ali i svima koji se brinu o oboljeloj djeci pa su tako uručili mnoge vrijedne donacije hematoonkološkim odjeljenjima u Tuzli i Sarajevu, te pedijatrijskoj klinici u Bihaću.

BILO JE I TUGE

Mobilni tim je bio u posjeti Klinici za dječije bolesti Sveučilišne kliničke bolnice Mostar. Tamo smo donirali TV, infuzione pumpe, dezinfekciona sredstva, zaštitne maske i rukavice. U Banjaluci smo posjetili naše prijatelje iz Udruženja Iskra, koje vodi tamošnju roditeljsku kuću, odnijeli smo im dezinfekciona sredstva, zaštitne maske i druge higijenske potrepštine.

Posjetili smo porodice u Sarajevu, Busovači, Novoj Bili, Turbetu, Visokom, Kalesiji, Vitezu, Lukavacu, Živinicama, Tuzli, Tešnju. To su bile posjete sa raznim povodima kao što su uručenje paketa pomoći, medicinskih pomagala, posjete nakon završenog liječenja van granica BiH,

uzimanje mjera za izradu perika i uručjenja istih ili jednostavno odlazak na šoljicu razgovora. Nažalost, posjete su bile i tugujućim porodicama i odlazak na dženaze / sprovode.

Brojke kažu da je Mobilni tim do sada posjetio 22 porodice sa ukupno 64 člana i lično im uručio 62 higijenska paketa. Sve ovo je lakše bilo uz podršku Lions Club International i Unicredit fondacije koje su podržale projekat Mobilnog tima.

ONLINE KAMPANJA

Jedan od problema uvijek predstavlja finansiranje projekata. Tako smo sa startom ovog projekta pokrenuli i online kampanju „Mobilni tim“ gdje smo putem online platforme Global Giving prikupljali neophodna sredstva kako bi tim bio funkcionalan. Kroz kampanju su prikazane priče djece koja su se obradovala posjeti mobilnog tima i uposlenika Udruženja Srce za djecu. Također, roditelji su kroz svoje priče i iskustva približili javnosti važnost postojanja i djelovanja mobilnog tima. Svoj doprinos kampanji dala je i riječ stručnog osoblja iz mobilnog tima koji su sa stručne strane objasnili njegov značaj. Kampanja je naišla na solidan odziv javnosti i našeg društva te su prikupljena sredstva za početak djelovanja tima.

Nakon kampanje se ukazala prilika da apliciramo sa ovim projektom na javni poziv Unicredit Fondacije te smo tako obezbijedili sredstva za funkcionisanje tima u narednom periodu.

KAKO SMO OBILJEŽAVALI 15. FEBRUAR 2020.

RADOST ŽIVOTA ZASJENILA JE SVE

Nije, ipak, sve tako sjajno, upozorili smo i na brojne probleme s kojim se susreću bolesni mališani i njihovi roditelji, koje moramo rješavati svi zajedno

Međunarodni dan djece oboljele i liječene od raka, 15.februar, u 2020. godini obilježili smo pod sloganom “Jer neke pobjede ne možemo dobiti sami”. Kroz online kampanju, zajedno sa našim herojima i ambasadoricom Udruženja, Amrom Džeko, ukazali smo na probleme s kojima se, pored raka, bore djeca i roditelji, kao što su: cijene lijekova i tretmana u inozemstvu, birokratske komplikacije (veoma često bude kasno), nepostojanje pristupa inovativnim lijekovima, nepostojanje pristupa kliničkim ispitivanjima, komplicirane procedure nabavke lijekova, ograničene mogućnosti liječenja u inozemstvu. Sve su ovo područja u kojima trebamo zajednički raditi i prepreke koje moramo prevazići, kako bi liječenje djece oboljele od raka bilo što uspješnije i kako bi naša dječica i njihove porodice kroz ovaj proces prošli što lakše.

12. FEBRUAR 2020. Obilježavanje 15.februara, Međunarodnog dana djece oboljele i liječene od raka, započeli smo nešto ranije, ali na jedan lijep, simboličan i koristan način. Započeli smo ga sa djecom, učenjem, znanjem, drugarstvom i podrškom. Naš mobilni tim posjetio je razred jednog našeg superheroja u OŠ “Hasan Kikić” u Gradačcu, koji je trenutno na liječenju. Razgovarali smo, gledali crtani film i učili o dječijem kanceru, na koji način možemo biti jedni drugima podrška.

Ova predivna djeca, pravi drugari, su pokazala razumijevanje i ljubav. Pokazali su da se mogu osloniti jedni na druge te da se njihov drugar može vratiti među svoje vršnjake sigurno i bez straha.

Hvala predivnom osoblju i razrednici na saradnji i gostoprinstvu te što su bili spremni da zajedno s nama budu uz dijete i pomognu mu da što lakše prebrodi teške trenutke.

13. FEBRUAR 2020. Divna priča o prijateljstvu dobila je svoj nastavak sa našim prijateljskim Udruženjem žena sa karicomom “Nijemi krik” iz Kalesije koje su u

svom gradu pokazale kako su solidarne, kako najbolje razumiju šta je to borba s rakom. Pokrenule su akciju na kojoj su prikupljale sredstva za djecu oboljelu od raka od kojih su na kraju kupljeni lijekovi, zaštitna oprema i druge potrebštine za Odjeljenje za hematologiju i onkologiju Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla, a sve u svrhu olakšavanja svakodnevnice naših mališana koji se liječe na tom Odjeljenju.

14. FEBRUAR 2020. Obilježavanje 15.februara nastavili smo posjetom našoj najhrabrijoj djeci na Odjeljenju za hematologiju i onkologiju u Tuzli, uručivši im poklone za koje se nadamo da su im uljepšali dan. Potom smo, u biblioteci Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla, zajedno sa cijenjenom nutricionistkinjom, doc.Marizelom Šabanović, organizovali nutricionističku radionicu za naše roditelje i medicinsko osoblje za Odjeljenja za hematologiju i onkologiju. Radionica je bila više nego korisna, bila je inspirativna. Roditelji su dobili mnoge odgovore na njihove dileme i pitanja i zadovoljni su otišli sa radionice.

Veoma smo zahvalni medicinskom osoblju Odjeljenja za hematologiju i onkologiju Klinike za dječije bolesti UKC Tuzla što su bili s nama na radionici i što su ju upotpunili svojim znanjem i mišljenjima. Pokazali su ponovo kako se usavršavaju na svim poljima kako bi bili od najveće pomoći našoj dječici i roditeljima.

Na najljepši način obilježili smo ovaj, za nas, bitan datum. Obilježili smo ga zajedništvom, pokazujući da smo svi maksimalno uključeni u proces ozdravljenja naših mališana: i ljekari, i roditelji i Udruženje. Pokazali smo da sve možemo zajedno.

U znak slavlja i zahvalnosti Odjeljenju smo poklonili Nutri Bullet koji će poslužiti roditeljima i osoblju za spravljanje super zdravih napitaka, a našoj dječici i roditeljima smo uručili poklone.

16. FEBRUAR 2020. Kao i svake godine, centralna svečanost obilježavanja Međunarodnog dana djece

oboljele i liječene od raka jeste naša Svečana akademija, na kojoj su bila prisutna izliječena djeca iz cijele FBiH. U Hotelu Hills smo pripremili bogat program u kojem su maksimalno uživali. Program su vodili naši hrabri borci, Hena i Kenana, koje su bile na vrhuncu zadatka i obavile su ga kao profesioni. U sklopu programa, naši kreativni mališani su recitovali najljepše pjesme, neki od njih su i plesali, a sve ih je zabavio Mravko Travko i Crvčak. Također smo ispratili u penziju našu cijenjenu prof. dr. Melihu Sakić, šeficu Hematoonkološkog odjeljenja Pedijatrijske klinike u Sarajevu, poklonivši joj poklon koji će ju podsjećati zauvijek na zahvalnost roditelja i djece čije živote je spasila i dala im pregršt ljubavi i razumijevanja tokom najtežeg perioda u njihovim životima. Naravno, neizostavni dio je bilo kićenje Drveta života, na koje su zlatne vrpce sa svojim imenom stavili mališani koji su u prethodnoj godini završili svoje liječenje. Svima smo uručili diplome za hrabrost i poklone, slaveći njihovo herojstvo i život. Slavlje ne bi bilo slavlje bez torte pa smo presjekli i tortu zaželjevši dobro zdravlje i radost svima.

Posebnu radost kod naše djece izazvao je Kutak za djecu, gdje su, na različitim štandovima imali priliku naučiti nove vještine i vidjeti nove stvari, ali se i zabaviti. Naša divna Maja Hadžiselimović im je pokazala osnove robotike te su upravljali robotima. Naš dugogodišnji prijatelj Emir Salkić prezentirao je kako se izrađuju mnoge zanimljivosti na 3D printeru. Naš dragi Berni iz Triptiha zajedno s mališanima pravio je kreativne bedževe sa njihovim imenima i izazvao salvu smijeha i zabave. Radost je donio i Mravko Travko, dijeleći svoje CD-ove pomoću kojih je

zabava nastavljena i u domovima naših mališana. S nama su bili i naši prijatelji iz udruženja Srce puno osmjeha, koji su na svom štandu oslikavali lica djece, a imali smo priliku u sali vidjeti mnogo tigrića, maca, ali sigurno velikih boraca. Na jednom od štandova i naš vlasuljar, Fuad Halilović, je demonstrirao kako se to pravi perika. Svoj rad na štandu predstavile su i naše MladiCe. Za dobru atmosferu i najljepšu uspomenu zaslužni su naši prijatelji iz Photo Zone-a, gdje su svi gosti imali priliku fotografisati se i na licu mjesta dobiti svoju fotografiju.

Da sve ostane zabilježeno u vremenu fotografijom potrudio se naš dragi Ilija Alexanderson, koje je uvijek tu za našu djecu i Udruženje.

17. FEBRUAR 2020. Održali smo predavanje o temi "Psihološki aspekt maligniteta kod djece i mladih" za studente Odsjeka pedagogije i psihologije Filozofskog fakulteta Tuzla, predovđenje voditeljem Odsjeka, profesorom Gabrielom Pinkasom. Predavanje su održale psihologinja Udruženja, Sabina Duman i socijalna radnica Jasna Vatreš, a praktičnu stranu priče prikazale su naše hrabre MladiCe, Azra, Fuad i Harun, kroz svoje iskustva i životne priče. Također, u sklopu predavanja, prikazan je i dokumentarni film "Velika bijela kuća".

29. FEBRUAR 2020. Obilježavanje 15. februara završilo je krajem tog mjeseca na isto tako divan način kako je i počelo: održavanjem akcije darivanja kose i premijerom filma „Velika bijela kuća“ u Velikoj Kladuši, u organizaciji prijateljskog Udruženja „Sutra je novi dan“.

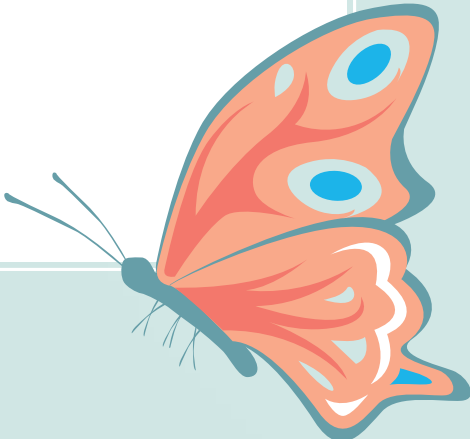
In memoriam

*Sjećamo se
onih koje volimo...*

..KOJI NASTAVLJAJU ŽIVJETI
U NAŠIM SRCIMA

Uzmimo trenutak da se prisjetimo i zapamtimo.

Svi naši mališani koji su izgubili bitku sa rakom žive u svima nama. Njihovi osmijesi su zvijezde koje nas noću podsjećaju da tamo postoje i tokom dana, da su prisutni dušom, iako ne vidimo njihova mala tijela i da ih trebamo držati u svojim sjećanjima, jer kroz njih nastavljaju postojati.

Ahmed Selmanović
28.10.2015 - 1.11.2018.

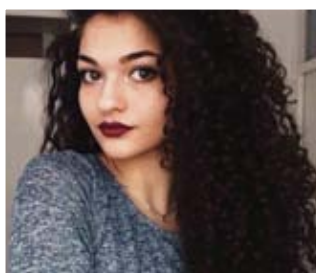
Amar Kopic
26.5.2000 - 1.2.2011.

Arduana Moranjkic
28.12.2008 - 23.11.2012.

Ajdin Šišić
15.7.2017 - 28.1.2020.

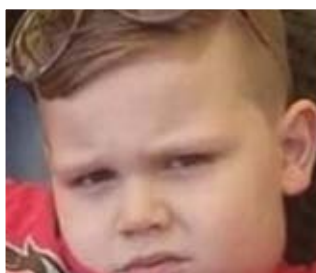
Amina Perenda
10.12.1998 - 17.5.2018.

Arman Kisić
27.11.2009 - 14.11.2011.

Ajnur Mujić
6.12.2015 - 22.11.2018.

Amor Sulejmanović
22.2.2011 - 24.9.2017.

Belmin Imšić
5.4.2000 - 10.11.2012.

Akil Hadžihalilović
17.3.2013 - 7.3.2020.

Ana Kesten
23.7.2001 - 21.11.2018.

Bilal Avdić
14.2.2016 - 7.1.2021.

Ali Aganović
19.8.2012 - 14.11.2013.

Anes Begić
22.4.2003 - 20.3.2020.

Bilal Đipa
17.3.2018 - 26.3.2020.

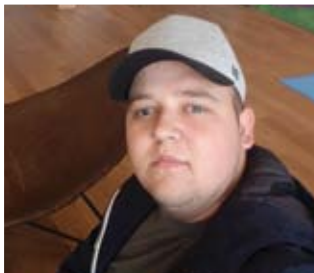
Dženan Pinjić
9.2.2002 - 16.7.2018.

Emina Muratović
8.3.2013 - 17.2.2020.

Hajrudin Kamenjaš
9.5.2005 - 22.12.2013.

Edin Mušić
17.5.1997 - 17.10.2019.

Ena Horić
29.5.2006 - 21.7.2017.

Haris Pačić
7.7.1996 - 2.1.2009.

Elma Mahmutović
27.7.2011 - 29.7.2018.

Ermina Gagulić
12.2.2003 - 5.7.2015.

Ibrahim Duraković
15.12.2008 - 11.1.2020.

Eman Karalić
12.2.2010 - 23.10.2013.

Faris Hukić
30.7.2011 - 24.12.2015.

Jan Dragnić
8.11.2016 - 5.1.2021.

Eman Salić
9.10.2010 - 16.4.2020.

Faruk Lemeš
10.11.2006 - 11.2.2019.

Khan Spahić
14.5.2019 - 1.2.2020.

Klara Subotić
20.9.2008 - 12.10.2018.

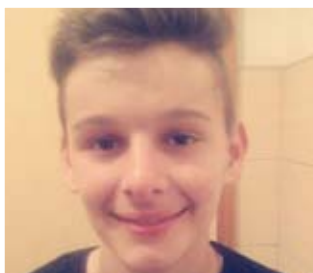
Nejra Hafizović
17.12.2000 - 28.9.2017.

Sumeja Ibrahimspahić
21.7.2005 - 10.5.2019.

Lejan Sunulahpašić
16.11.2014 - 9.2.2016.

Omer Hasanović
22.3.2001 - 11.4.2018.

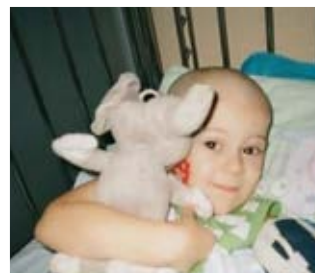
Tamara Martić
13.7.2013 - 23.1.2015.

Lejla Avdić
9.7.1998 - 21.3.2012.

Sabahudin Mujanović
13.5.1996 - 6.7.2020.

Tarik Suljić
30.12.2008 - 16.1.2013.

Lorena Akrap
25.9.2007 - 11.11.2019.

Sara Okan
6.5.2008 - 26.8.2015.

Vedad Haskić
4.2.2003 - 31.12.2014.

Maida Kamberović
8.4.2005 - 26.5.2018.

Sonita Mujić
29.6.2005 - 15.1.2020.

Šerifa Mehić
5.4.2002 - 27.7.2018.

TANJA KIŠIĆ

MAJKA DJETETA PREMINULOG OD RAKA

RODITELJA MORATE PUSTITI DA PLAČE

Roditelje pozivam da pokušaju da kroz svoj period i proces tugovanja, da se vežu za svoju djecu kroz ljubav, jer mi se za svoju djecu koju smo izgubili vežemo kroz tugu i bol, a to ne mora da bude tako

AUTOR: ANADOLIJA BALKAN

Sarajka Tanja Kišić, majka je dječaka Rijada koji je, nažalost, izgubio svoju bitku s karcinomom. Preminuo je 2013. godine, kada je imao 10,5 godina. Dijagnosticirana mu je leukemija s nepunih 10 godina, a njegova borba je trajala oko osam mjeseci.

U razgovoru za Anadoliju, Kišić govori o tome s kakvim iskušenjima se roditelj susreće u periodu nakon gubitka djeteta, u čemu crpi snagu da bi ponovo počeo iole normalno funkcionisati, šta je to što je u tom periodu najviše potrebno roditelju, kao i o tome na šta ljudi trebaju obratiti pažnju u samom pristupu i komunikaciji s porodicama koje tuguju za preminulim djetetom.

MOMENAT KADA PRESTAJETE BITI ČOVJEK I POSTAJETE MAŠINA

Kišić prisjećajući se momenta kada saznaje da njen sin boluje od opake bolesti, ističe kako tad nastupa šok, koji je prisutan tokom cijelog liječenja.

“Vi ste cijelo vrijeme u nekoj nevjerici. Čitavo vrijeme sam bila u nekom isčekivanju da će doktori doći i reći ‘znate mi smo sve pogriješili, sve je ovo bila jedna greška’, a da ću im ja sve to halaliti i da ćemo mi lijepo ići našoj kući. Mislim da roditelji nemaju tu dovoljno vremena da se nešto snalaze, jer vi jednostavno nemate drugog izbora, upadate u tu mašinu i borite se za život svog djeteta. Tad zapravo postajete mašina, niste čovjek, nego mašina”, govori Kišić.

Dodaje kako u tim momentima veoma dobar posao radi Udruženje “Srce za djecu oboljelu od raka”, jer kaže da su joj bili potrebni savjeti kako da komunicira sa sinom, da li da mu sve kaže ili da to krije od njega. Dodaje da djetetu koje je u tom uzrastu kad već zna neke stvari, morate objasniti i zašto je on bolnici, pa šta je leukemija, zašto ne može u školu, zašto mu opada kosa.

U tim momentima, svaki vid podrške je jako bitan, bitna je podrška i prijatelja. Kišić navodi kako je imala veliku podršku porodice, zatim muževe porodice, radnih kolega iz Sudske policije, koji su, kako je kazala, bili uvijek tu šta god da je trebalo.

NEUGODNOSTI S MASKOM

Prva i možda jedina neugodnost tokom perioda liječenja jeste reakcija okoline na masku koju je morao nositi njen sin.

“Kada pored vas stoji dijete s maskom, a neko drugi tamo sklanja svoje dijete misleći da će biti zaražen, to je vrlo ružna situacija jer ljudi ne zanju da dijete nosi masku ne što će zaraziti nekog drugog, već da bi sačuvalo sebe i svoj imunitet. Nekako sam tad željela da naglas govorim ljudima da se malo edukuju, jer u tim momentima to jako teško pada i djetetu i roditeljima. Dosta mi je svega, još mi treba to etiketiranje. U periodu liječenja, nisam imala nekih drugih neugodnosti osim te maske, jer njegovi drugari su bili u toku, mi smo s Rijadom o tome pričali”, istakla je Kišić.

Kada je riječ o periodu nakon gubitka djeteta, Kišić govori da ljudi i okolina, više iz neznanja, počinju etiketirati takve porodice, počinju ih izbjegavati, kao da ne žele imati ikakav kontakt s njima.

Ističe da se na tome treba posebno raditi, da se ljudi osvijeste i edukuju o tome šta znači gubitak djeteta i koliko je roditelju potrebno vremena da, nakon što je izgubio dijete, počne funkcionisati.

“Roditelj nikada više ne može biti isti kao prije. Nikada ne može biti na toj razini, ali može profunkcionisati. Dakle, ljudi više iz neznanja mnogo griješe i mnogo povrijede tugujuće roditelje. To je ono na što želim da skrenem pažnju. Rečenice, ‘pa šta ćeš, bio je Bogu draži’, zatim ‘sad je na ljepšem mjestu’, u tim momentima roditelju teško padaju, jer za roditelja u tom momentu ne može biti ljepše mjesto za njegovo dijete nego pored njega. Koliko god mi vjerovali u Boga, sve to može razum donekle da shvati, ali srce ne može, bar u mom slučaju. Zatim rečenica, ‘eto sad imaš dvoje, rodila si’, roditelju tada zvuče kao ‘hajde, bilo prošlo’. Ja sam se u početku mnogo ljutila na sve to i na kraju sam došla u situaciju da nisam ni s kim komunicirala. Mogla sam razgovarati samo s majkama koje su preživjele gubitak, jer su me nervirali svi ti komentari koji nemaju nikakvu svrhu, osim što vas povrijede. Zamislite čovjeka koji je izgubio nogu ili ruku, da li biste mu vi prišli i kazali ‘hajd, izgubio si desnu, eto sad imaš lijevu nogu’, pa naravno da ne bi. Dakle, ne može niko nikoga zamijeniti. Naša djeca, bez obzira

da li živjela dan, 10 ili 20 godina, da li su se uopće rodila živa, bol majki, bol roditelja, je ista. Ona će postojati čitav život i zbog toga se mora roditeljima dozvoliti da pričaju u svojoj djeci, da pričaju o svojoj boli", pojašnjava Kišić.

ŽIVOT KAO PREŽIVLJAVANJE

S obzirom da se radi o jednoj velikoj traumi i šoku za svakog roditelja, na pitanje iz čega je crpila snagu i kako je uspjela boriti se s gubitkom djeteta, Kišić odgovara kako je teško tačno reći šta joj je davalo snagu, osim što se posvetila vjeri. Jedina utjeha joj je bila to da taj rastanak s njenim djetetom nije konačan, odnosno vjera da će se ipak sresti na drugom svijetu i da će biti nagrađeni za sve to što su propatili.

"Život nakon smrti mog Rijada, nekih godinu dvije, mogu reći da se svodio na puko preživljavanje. Razmišljala sam na način 'da mi je kako da provedem narednih deset minuta, a za poslije ću vidjeti'. To je život u kojem ne možete da planirate šta ćete raditi sutra. Jer je toliko ste u svoj boli da za vas ne postoji naredna tri sata, a pogotovo ne sutra", istakla je Kišić.

Potom dobija drugog sina, Imrana, koji sada ima pet godina, a rođen je pet dana nakon Rijadove prve godišnjice smrti. Kasnije je rodila i trećeg sina Bilala.

"Tada sam jednostavno morala da profunkcionišem, jer nisam više u pitanju bila samo ja, tu je bila i beba. I ja sam funkcionisala u smislu da ga nahranim, presvučem, ali sam osjećala da, tako da kažem, nisam u tom kapacitetu majka u kojem sam bila s Rijadom. Znae, i za to vam treba vremena, kada dođe novo dijete u porodicu, i nije tako jednostavno povezati se s tim djetetom i reći evo ga sad imamo novo dijete. Nekako to tugovanje mora da odradi svoj proces. To niko ne može uraditi za nas, moramo sami da kroz to prođemo. Kasnije sam rodila i trećeg sina i oni su mi ono što mi daje snagu da idem dalje. Često kažem da me je drugi sin sačuvao od same smrti, da jednostavno ne uvenem, a treći sin je sve to malo pogurao. Tako da sad to, hvala Bogu, sve nekako funkcioniše, ulazim u sedmu godinu bez Rijada i mislim da sam tek unazad godinu dana osjetila da se polako vraćam, odnosno da se vraća dosta dijelova one stare Tanje", navodi Kišić.

VJERA MI JE POMOGLA DA SHVATIM DA OVO NIJE KONAČAN RASTANAK

Dalje govori o tome koliko joj je vjera pomogla u njenoj borbi tokom Rijadovom liječenja, ali i nakon njegove smrti. Kako ističe, čovjek mora imati u sebi nešto što će ga održati na ovom svijetu, jer ni jedan roditelj nije toliko jak da može sam podnijeti tu količinu boli.

"Prije nego što će Rijad otići u bolnicu, ja sam počela malo više čitati o vjeri i posvetila sam se tome. Onda sam jednostavno imala želju naučiti da klanjam i tokom Rijadovog boravka u bolnici sam i naučila klanjati i počela obavljati namaze. Te noći kad je moj Rijad preselio, ja sam se pokrila (hidžab) i to mi je dalo snagu da jednostavno vjerujem da ovo nije moj konačan rastanak s Rijadom, da ovo nije kraj. To me jedino održavalo. Hiljudu puta sam pomislila na svoju smrt i to je jedina prisutna misao kod roditelja u tom periodu. Zašto se nisam ubila, vjerovatno me bilo stah Božije kazne da tek tada više nikad neću vidjeti svog sina. To je jako bitno, jako bitno je imati u sebi nešto što će vas održati na ovom svijetu, jer ni jedan roditelj nije toliko jak da može sam podnijeti tu količinu

boli. Ja mislim da nas ipak samo dragi Bog uzme za ruku i provede kroz to. Jer, vjerujem da ne postoji toliko jak roditelj da to može izdržati", pojašnjava Kišić.

U RAZGOVORU S RODITELJEM PAŽLJIVO BIRATI REČENICE

Govoreći o tome šta je potrebno roditelju i na koji način mu se može pružiti podrška, Kišić naglašava kako je za roditelja najznačajnije da ne ostane zatvoren u kući. Kako kaže, podrške ima, ali ona mora bit adekvatna.

"Šta okolina može uraditi. U tim prvim danima mogu konkretno uraditi to da jednostavno pitaju na koji način mogu pomoći. Mogu napraviti ručak, donijeti nešto da se jede, ako ta porodica ima djecu mogu ih izvesti i negdje prošetati, mogu platiti račune, pospremiti po kući, skuhati kafu, sve je to jako bitno jer roditelji u tim momentima nemaju snage ni za šta", ističe Kišić, podsjećajući kako je za roditelje sve dobro dok ljudi dolaze na žalost, tek nakon toga, kad ostanu sami, polahko počinju shvatati da njihovog djeteta više nema.

Razgovor je također veoma značajan za jednog roditelja koji je ostao bez djeteta. Kišić navodi kako je od samog početka počela ići na psihoterapije, a ide i danas kad osjeti da joj je potreban razgovor. Takav razgovor je, dodaje, veoma značajan, i jako je bitno imati tu vrstu konkretne podrške.

Osim te stručne, potrebno je da roditelj ima nekoga uz sebe s kim će moći razgovarati, a nekad je bitno samo da neko bude tu, da roditelj ne bude sam. No, Kišić naglašava, ono što je posebno značajno jeste paziti na način komuniciranja s roditeljem koji je preživio gubitak djeteta, odnosno biti oprezan s rečenicama koje mu upućujete u namjeri da ga utješite.

"Rečenice poput 'Nemoj plakati, ne valja plakati, sad je njemu na onom svijetu teško što ti plačeš', ljudi ne shvataju da time meni ne dozvoljavaju da plačem, a šta ja drugo mogu nego da plačem, desila mi se najgora stvar na svijetu i šta ćete vi drugo nego plakat, to je najmanje što možete da uradite, ne dozvoljavaju mi da tugujem, a pored toga mi još dodaju i taj osjećaj krivice da je mom djetetu teže zbog mojih suza. Dakle, samo jedna rečenica može da stvori još veću tegobu roditelju a onda on postepeno počinje da se distancira od ljudi. Zatvaramo se u sebe i tu nastaje problem. Ja kontaktiram s majkama koje prolaze kroz iste muke i sve govorimo da imamo taj isti problem, što ljudi ne zanju da nam pruže podršku", pojasnila je Kišić.

- Roditelju je sasvim dovoljno da čuje rečenicu - "Šta mogu uraditi za tebe?"

Dodaje kako se i danas, sedam godina nakon smrti djeteta, kada tokom razgovora s nekim počne pričati o sinu Rijadu suoči s rečenicom "hajd dobro pusti, eto imaš njih dvojicu", što joj vrlo teško pada.

"Mislim, hvala Bogu pa ja imam njih dvojicu, ali meni niko ne može zamijeniti moje dijete. Ja hoću da pričam, isto kao što neko priča i o svom živom djetetu. Ljudi iz neznanja, ja sam u početku mislila da ljudi uopće nemaju sluha, međutim shvatila sam da ljudi ne znaju kako da se ponašaju u tim situacijama, ne zanju šta da kažu. Dakle, pitajte roditelje kako im možete pomoći, ako neko plače, pustite ga da plače, dovoljno je samo da budete tu i to je sve što roditeljima treba. Jer, vi nemate tu magičnu rečenicu kojom meni možete olakšati. Možete biti tu, možete me zagrliti, možete reći 'znam da ti je jako teško,

evo tu sam, mogu li nešto uraditi za tebe', ništa više. Sve ostale rečenice, 'nemoj plakati, pusti to, bilo pa prošlo', sve to roditelja toliko ujeda za srce, jer vi meni govorite 'imaš sad dvoje djece', a ja to čujem na način, 'tvoje dijete nije bitno, jer imaš sad ovu dvojicu'. Dakle, voljela bih kada bi ljudi malo bolje to znali i imali malo više saosjećanja. Jer, mi nismo za sažaljenja, mi živimo jedan herojski život", poručila je Kišić.

IMAM DVA SINA, ALI SAM MAJKA TROJE DJECE

Dotakla se i toga šta bi mogla biti podrška roditeljima u tom zakonsko-pravnom okviru. Tanja ističe kako bi njoj, kao majci čije je dijete umrlo, značilo kada bi imala pravo na dan ili dva bolovanja kada je godišnjica smrti ili rođendan njenom djetetu, jer u tim danima ne može funkcionisati na poslu.

"Voljela bih kada bi to na neki način bilo regulisano, da ja zbog toga mogu uzeti dan ili dva bolovanja kada jednostavno želim, možda ja i mogu tog dana nekako funkcionisati, a ja želim da tugujem taj period i da imam pravo na to", podvlači Kišić.

Isto tako, dodaje, kako bi roditeljima sigurno značilo i to kada bi za njih postojao i naziv.

"Imate djecu bez roditelja, imate ženu koja ostane bez muža, udovica, muž koji ostane bez supruge je udovac, a roditelji koji su ostali bez djeteta nemaju svoj naziv. Mi, dakle, ne postojimo kao stavka u zakonu, a to bi nam značilo. Meni bi to bilo neko priznanje. Jer, ja sam sada po nekim papirima zvanično majka dvoje djece, i kada dođe neki popis, ja imam dvoje djece, ali to nije tačno jer ja sam majka troje djece. Ako su moja dva sina fizički tu pored mene, treći je isto tu, u mom srcu. Ali šta je s ojim prvim sinom, on kao da je gumicom izbrisan", govori Kišić.

Kišić je uputila i poruku roditeljima koji su se našli ili se eventualno nađu u sličnoj situaciji, a njena poruka je da ne odustaju.

"Jako je teško doći do tog momenta, ali koliko god je teško na početku trebaju znati da će ipak doći dani kada će se moći nasmijati, kada će moći otići na kafu, moći prošetati i sve drugo što im se sada čini nezamislivim. Da pokušaju kroz taj svoj period i proces tugovanja, da se vežu za svoju djecu kroz ljubav, jer mi se za svoju djecu koju smo izgubili vežemo kroz tugu i bol, a to ne mora da bude tako. Jer naša djeca nisu samo bolest, smrt, tuga, bol i traume koje smo preživjeli. Naša djeca su ljubav, sreća, radost i sve ono lijepo što smo s njima doživjeli dok su bili tu. Zato bih voljela kada bi svaki roditelj mogao zadržati tu ljubav koju je svako dijete ostavilo iza sebe. I da to bude naša vodilja kroz život, da sve što radimo radimo iz ljubavi i da oni žive kroz našu ljubav, kroz dobro, a to je jedino pravo i istinito do nekog drugog konačnog susreta s njima, ako Bog da", zaključila je Kišić.

FOTOGRAFIJA: ANADOLIJA BALKAN

SA DRUGE STRANE MEDALJE

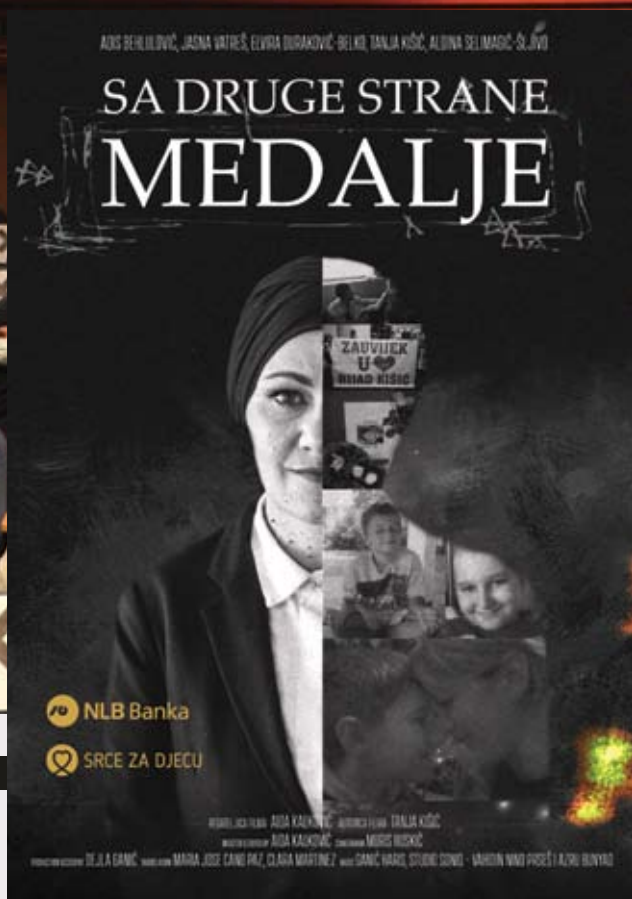
NE TREBA ŠUTITI

Mnoge su tabu teme prisutne u bh. društvu. Često se baš naši roditelji nađu pred zidom ugušenih riječi koje su im trebale donijeti olakšanje. A najčešće se sa tabuima, šutnjom, nenamjernim nerazumijevanjem i društvenom tišinom susretnu tugujući roditelji, oni čije dijete nije preživjelo maligno oboljenje. Onda kada su im riječi i podrška najpotrebniji oni izostaju, jer mi smo društvo koje ne zna reagovati u takvim situacijama.

Upravo da bismo rušili te tabue, da bismo probudili svijest bh. društva o potrebama i željama tugujućih roditelja, da bismo odali počast najmanjim herojima koji nisu više s nama, a na inicijativu jedne takve prehrabre majke, Tanje Kišić, i režiserke Aide Kauković, uz podršku Udruženja Srce za djecu oboljelu od raka, nastao je film „Sa druge strane medalje“.

Premijera ovog filma je održana dvije noći zaredom, 28. i 29. novembra u kino sali Općine Novi Grad, gdje je priliku

da pogleda film imalo 60 ljudi, jer se poštovao dozvoljeni broj osoba koje mogu boraviti u zatvorenom prostoru po epidemiološkim mjerama. Čuli smo 60 uzdaha, vidjeli barem isto toliko suza i poslije projekcije mogli su se osjetiti razumijevanje i empatija u zraku. Pogođena, osviještena i obogaćena publika dala je najvišu ocjenu za film.

Raduje nas dobra reakcija na ovako bitne projekte, jer je cilj upravo da pričamo o najtežim temama, jer tugujući roditelji imaju potrebu da pričaju, a to je još uvijek tabu tema. Imaju potrebu da se njihova djeca spominju i da ne budu zaboravljena.

Upravo je ovaj film i svojevrsan tribute svim malih i velikim herojima koji su nas prerano napustili nakon teške i mukotrpane borbe. On je tribute svim roditeljima koji su ostali iza njih.

IN MEMORIAM I GRUPE PODRŠKE

KAKO NASTAVITI DALJE

Treba razmijeniti razumijevanje, naći smisao i snagu za živjeti, jer nakon gubitka ništa više nije isto

Najranjivija kategorija našeg Udruženja su tugujući roditelji. Dok traje borba svi su uz njih i za njih, a kad se desi najtužniji kraj, najteži ishod, tada oni ostaju sami. Sami sa velikom prazninom u srcu, sa velikim bolom u duši. Mi smo to osjetili i željeli smo da ih ne ostavimo prepuštene same sebi.

Uvažavajući njihovu bol, tugu, osjećaj praznine i beznađa, željeli smo im pružiti psihološku podršku, i s tim ciljem smo organizovali 2 grupne radionice.

Cilj radionica je bio kroz grupu razmijeniti razumijevanje, naći smisao i snagu za dalji život, jer nakon gubitka ništa više nije isto. Nema lijeka za slomljeno srce i potrebno je puno snage da bi se nastavilo koračati stazom života.

Nakon uvodnog predstavljanja psihologinja i prezentacije novih aktivnosti „In memoriam“ i „Grupe podrške“, predstavili su se roditelji i međusobno upoznali, jer se neki nisu znali od ranije.

Sa prisutnima su podijelili svoju priču, borbu, bol, tugu, ljutnju.

Različita emotivna stanja bojala su atmosferu. Od sreće i nasmijanih lica, kada su spominjali svoju djecu, njihovo odrastanje, kakvi su bili tokom djetinjstva, do ljutnje, suza, tuge, kada su došli do dijagnoze i borbe za život djeteta i velike boli sa trenutnog mjesta na kome se nalaze u životu. Za porodice koje su izgubile dijete prije nekoliko mjeseci to je mjesto šoka, poricanja, neizdržive boli, a za roditelje koji žive bez svog djeteta duži niz godina, uvid da svi prolaze kroz slična emotivna stanja, ali svako na svoj način i svojim tempom. Zajednička je bol, emocionalna opustošenost i tragedija koju su doživjeli.

Sa svojim traumama suočavaju se svaki dan, uz neke lakše, a neke jako teške dane, pokušavaju živjeti dan po dan, bez velikih planova i ciljeva, boreći se sa sobom, ali i sa drugima iz okoline. Smatraju da nekad nemaju dovoljno podrške i razumijevanja, da ih drugi ne razumiju, možda ne znaju kako im prići. Ono što im pomaže jesu lijepa sjećanja, ljubav koju osjećaju, povezanost sa bračnim partnerom, vjera, ali i drugo dijete ili djeca koja su razlog za nastaviti dalje.

DR. SANELA ČEKIĆ – HAJDARPAŠIĆ
SPECIJALISTA PEDIJATAR

PALIJATIVNA MEDICINA: CILJ JE OBEZBIJEDITI DOSTOJANSTVO

SMRT SE NE SMATRA PORAZOM

Područje dječije palijativne onkologije razvilo se kako bi pomoglo djeci sa malignom bolešću i njihovim porodicama da se nose sa fizičkim, psihološkim, socijalnim i duhovnim teretom

Palijativna njega je aktivna, ukupna njega za pacijenta čija bolest ne reaguje na postupke liječenja. Dječija palijativna njega ima za cilj ublažiti patnju i poboljšati kvalitet života djece sa ozbiljnom, životnougrožavajućom bolešću, ukloniti socijalne, psihološke i duhovne probleme, te povećati podršku njihovim roditeljima i ostalim članovima porodice. Riječ je o njezi koja potiče život, a smrt smatra normalnim procesom; ona smrt ne ubrzava niti je odgađa. Ona nastoji očuvati najbolju moguću kvalitetu života sve do smrti.

Razvoj i napredak savremene medicine uvjetovao je pokretanje palijativne medicine kao neophodne komponente pružanja zdravstvene njege. Aktivnosti zdravstvenih radnika su usmjerene na najsnažnije pružanje potpore umirućem djetetu u porodičnom okruženju. Cilj je djetetu omogućiti dostojanstven život i umiranje, što znači umanjivanje i olakšavanje boli i patnje, a smrt se u ovom aspektu djelovanja ne smatra porazom. Brojni stručnjaci su se počeli zalagati za ovo posebno osjetljivo područje koje naglasak stavlja na etičke probleme vezane uz terminalnu fazu bolesti i umiranje.

Uvrštavanje palijativne njege u rutinsku njegu djece, adolescenata i mladih oboljelih od maligne bolesti, rezultiralo je poboljšanim ishodom kod pacijenata i njihovih porodica. Oblast dječije palijativne onkologije - obuhvatajući primarnu palijativnu njegu koju pruža multidisciplinarni onkološki tim, kao i subspecijalnu palijativnu njegu koju tim za palijativnu njegu pruža

za složenije slučajeve - jedinstvena je u odnosu na palijativnu njegu kod odraslih obzirom da se fokusira na brigu o djetetu i širu porodicu.

UVOD

Iako su rijetke u poređenju sa odraslom populacijom, maligne bolesti ostaju vodeći uzrok smrtnosti kod djece. Kod oko 15,590 djece je dijagnosticirana maligna bolest u 2018. godini, a u bilo kojem trenutku desetine hiljada djece i adolescenata se bore sa uznapredovalom malignom bolešću.

Područje dječije palijativne onkologije (DPO) razvilo se kako bi pomoglo djeci sa malignom bolešću i njihovim porodicama da se nose sa fizičkim, psihološkim, socijalnim i duhovnim teretom maligne bolesti i liječenja. Ovo napredujuće područje svakodnevno se poboljšava novim publikacijama u kojima su izloženi psihosocijalni standardni, modeli njege i strategije za integraciju palijativne njege u dječiju onkologiju i jedinstveni kombinirani modeli obuke osoblja.

Palijativna njega u pedijatriji obuhvata iste ciljeve i dostignuća njege kao i palijativna njega odraslih, s tim da je jedinstveno fokusirana na zadovoljavanje potreba djeteta i šire porodice.

Djeca su usko vezana sa kontekstom porodice, stoga holistička njega dječijeg onkološkog pacijenta uključuje i brigu o roditeljima, braći i sestrama te široj porodici. U razvijenim zemljama organizacijski postoje *kućni model*, *hospicijski model* i *bolnički model* njege.

MODELI PEDIJATRIJSKE PALIJATIVNE NJEGE

Postoji nekoliko modela pedijatrijske palijativne njege:

1. *Model utvrđivanja potreba djeteta utemeljen na klasičnoj kurativnoj medicini.* Kroz ovaj model dijete se promatra isključivo somatski i brine se za njegovo zdravlje, fiziološke potrebe i teškoće, dok se potpuno zanemaruje duševna i duhovna dimenzija. Iz ovog modela isključena je djetetova šira i uža porodica, kao i društvena zajednica unutar koje se nalazi.
2. *Model palijativne njege ima u središtu porodicu oboljelog djeteta i njene potrebe.* On se temelji na partnerstvu i dogovaranju porodice i palijativnog tima. Nedostatak ovog modela je što zanemaruje potrebe djeteta, posebno adolescenata. To se naročito primjećuje pri donošenju ključnih odluka glede svih aspekata njege u terminalnoj fazi života kao i poštivanja posljednje želje djeteta. Pozitivno je to što je cijela porodica aktivno uključena u posljednju fazu djetetovog života. Adolescenti naime imaju potrebu u proces njege uključiti svoje prijatelje i vršnjake.
3. *Model palijativne njege ima u središtu samo oboljelo dijete, a tek sekundarno porodicu, lokalnu zajednicu i državu.* Ovaj model ne zanemaruje ni jednu dimenziju djetetove ličnosti, ali ne integrira dovoljno porodicu i lokalnu zajednicu u proces njege. Poštuje se djetetova sposobnost da samo donosi odluke i izrazi vlastite želje i preferencije.
4. *Holistički model pedijatrijske palijativne njege* razvijen je u dječjoj bolnici Acorn u Birminghamu u Engleskoj.

Svako dijete i njegova porodica su jedinstveni, stoga i zahtijevaju jedinstveni, individualni pristup. Nadalje, i porodica, kao i pacijent, su educirani u području palijativne njege ili će to tokom njenog provođenja tek postati. Uz to, aktivno slušanje, uspostavljanje partnerskog odnosa, kao i razumijevanje potreba djeteta i porodice, osposobljavaju ih za donošenje ključnih odluka. Kako bi se dosljedno pratio holistički model, nužno je utvrditi djetetove potrebe te uskladiti rad palijativnog tima s roditeljima. Obzirom da pružanje takvog liječenja zahtijeva apsolutnu detaljnost u pristupu, od izuzetne je važnosti stručnost i edukacija članova palijativnog tima.

ORGANIZACIJA PALIJATIVNE NJEGE, SUZBIJANJE BOLI I ČLANOVI PALIJATIVNOG TIMA

Kad je riječ o ustanovama i mjestima specijaliziranim za palijativnu njegu djece, u primjeni su *tri temeljna modela, te četvrti kao njihova međusobna kombinacija*. Prvi model uključuje bolnice u kojima su otvoreni posebni palijativni odjeli. Drugi model primjenjuje se u hospicijima kao specijaliziranim ustanovama, dok u trećem, kućnom modelu, specijalizirani palijativni tim pruža njegu bolesnoj djeci i daje podršku porodici.

Kućnu njegu pokrivaju palijativni timovi, patronažne sestre, krizni interventni timovi, hospicijski timovi i volonteri u društvenoj zajednici. Također je razvijena konsultativna njega putem svih savremenih sredstava komunikacije kako bi se djeci i osigurala *24-satna potpora*. Broj djece koja umiru kod kuće (što je izrazita želja djece i roditelja) znatno je u porastu. U Velikoj Britaniji taj udio iznosi 77 odsto, u Poljskoj 23, u SAD-u 20, u Njemačkoj 40, Italiji pet, Kanadi 44 odsto. Povećanje broja umrle djece kod kuće rezultat je dostupnog i razvijenog modela palijativne društvene njege.

S obzirom na to da liječenje malignih bolesti kod djece podrazumijeva rad brojnih stručnjaka, te stvaranje interdisciplinarnog tima, nužna je prisutnost liječnika primarne medicine koji djeluje kao poveznica u komunikaciji i djelovanju između oboljelog djeteta i porodice, te palijativnog tima.

Liječnici primarne medicine s velikim iskustvom, porodici i oboljelom djetetu mogu pravu pomoć pružiti u kućnim uslovima. U tom slučaju, smanjuje se nužnost posjeta bolnici, te se takve posjete mogu ograničiti na provedbu tretmana koji se mogu obaviti isključivo ili znatno lakše unutar bolnice. Samim time, smanjuje se i nivo stresa kroz koji oboljelo dijete i njegova porodica prolaze, što povoljno utiče na proces liječenja.

BOLNIČKI PALIJATIVNI ODJELI

Opće, dječje i kliničke bolnice osiguravaju potpunu njegu na onkološkim odjelima.

Sve veći zahtjevi za zbrinjavanje terminalno oboljelog djeteta ukazuju na potrebu otvaranja većeg broja hospicija, čiji je primarni cilj suzbijanja boli i patnje. Upravo zbog toga smanjuju se intenzivno praćenje kao i učestalost i invazivnost pretraga, potiče se porodično okruženje i povećava broj posjeta članova porodice.

Palijativne bolničke odjele vode isključivo ljekari. Na ovim odjelima se zbrinjavaju djeca koja boluju od uznapredovale maligne bolesti čije je liječenje okončano, te im je potrebna simptomatska terapija i palijativna njega.

Na bolničkim palijativnim odjelima prijelaz s kurativnog na palijativni tretman predstavlja izraziti stres za roditelje i za dijete. Rad na ovim odjelima iziskuje veliku profesionalnost i empatiju zdravstvenih i ostalih djelatnika.

DJEČJI HOSPICIJ

Dječji hospicij je jedinstvena ustanova koja pruža praktičnu pomoć i emotivnu potporu bolesnom djetetu i njegovoj porodici, od trenutka postavljanja dijagnoze, do trenutka smrti i vremena žalovanja. Za razliku od bolničkog palijativnog odjela, hospicij nudi atmosferu porodičnog doma, kako za bolesnu djecu tako i za roditelje i njegovatelje.

Hospicij se također brine za školovanje djece, roditelja i volontera. On je otvoren 24 sata za cijelu porodicu, tako da dijete nikad nije samo. Osoblje brine, ako je tako organizirano, i za djecu koja su smještena u porodičnim domovima i tamo provode zadnje dane. Hospiciji su uvijek na raspolaganju kada smrtno bolesno dijete više nema potrebe za bolničkim liječenjem, a odgovarajuća njega kod kuće nije moguća.

Želja je svih zdravstvenih radnika, a i društvene zajednice da se u hospiciju osigura atmosfera posebne zaštićenosti i sigurnosti ne samo djeci, nego i njihovim porodicama. Dječji hospiciji pružaju roditeljima predah u njezi za bolesno dijete kao i nužnu hitnu intervenciju ako je dijete smješteno u porodičnoj kući.

Vrlo mali broj djece s malignim oboljenjima završava u dječjim hospicijima. Istraživanja su pokazala da je u prvom dječjem hospiciju, Heleninoj kući u Oxfordu, od 1982., kada je otvorena, bilo smješteno samo sedam odsto djece oboljele od tumora. Većina ove djece umire na bolničkim onkološkim ili palijativnim odjelima.

Mnoge tegobe upravo u zadnjoj fazi života nisu prouzročene samo tjelesnim faktorima, nego važnu ulogu imaju psihološki, socijalni i duhovni razlozi. Zato je u hospiciju uvijek na raspolaganju tim stručnjaka različitih profesija. U pravilu, dijete kod kuće ili u bolnici posjećuje posebno iskusan medicinski radnik hospicija kako bi utvrdio je li djetetu pravo mjesto u stacionarnom hospiciju.

MULTIDISCIPLINARNI PALIJATIVNI TIM

Multidisciplinarni pristup liječenju tumora uključuje integrirani pristup zdravstvene zaštite u kojemu medicinski i srodni stručnjaci razmatraju sve relevantne mogućnosti liječenja bolesnika s tumorom, te razvijaju individualne planove za liječenje pojedinačnog bolesnika. Multidisciplinarnost u liječenju djece s malignom bolešću izraz je koji se koristi kako bi se opisale povezanost i saradnja ljekara i ostalih profesionalaca (socijalnih radnika, psihologa, psihoterapeuta, duhovnih službenika, fizioterapeuta, dijetetičara, njegovatelja, volontera, po

mogućnosti muzičkih i likovnih terapeuta) u prevenciji, dijagnostici, liječenju i praćenju bolesnika. Svrha je multidisciplinarnog pristupa unaprjeđenje ukupne njege o bolesnom djetetu (poboljšanje rezultata liječenja uz manju učestalost neželjenih posljedica liječenja).

Osim liječnika, medicinskih sestara, psihologa i duhovnih službenika, u interdisciplinarnom timu rade i volonteri kao laici koji imaju dobru volju pomagati ljudima. Njihova uloga i važnost ogleda se u tome što kao dio tima palijativne njege kod kućnih posjeta mogu boraviti uz bolesno dijete duže vrijeme kako bi mu pomagali, čitali, razgovarali s njime. Za volontere je izuzetno važna edukacija koju moraju proći prije početka rada. Nerijetko se dogodi da se volonteri vežu za umiruće dijete što može rezultirati ozbiljnim stresom i velikim emocionalnim problemima u trenutku smrti. Zbog takvog iskustva događa se da volonteri više ne žele raditi, radi čega je potrebno voditi računa o tome prilikom organizacije njihovog rada.

ZAKLJUČAK

Na području Bosne i Hercegovine postoje četiri odjela dječije Hematoonkologije. U FBiH u Sarajevu je to Odjel dječije hematoonkologije sa dnevnom bolnicom i jedinicom za autolognu transplantaciju matičnih

ćelija Pedijatrijske klinike KCUS-a, u Tuzli Odjel dječije hematoonkologije Klinike za dječije bolesti UKC-a Tuzla, u Mostaru Odsjek hematoonkologije (dijagnostika, provođenje th. održavanja, dg, kontrole) Klinike za dječije bolesti SKB-a Mostar, au RS u Banjoj Luci Odjeljenje dječije hematoonkologije UKCRS-a.

Kada govorimo o modelima palijativne njege za djecu oboljelu od malignih bolesti, na žalost nijedan od gore navedenih modela u našoj zemlji nije do sada zaživio. U slučaju potrebe za pružanjem palijativne njege našim malim pacijentima ona se najčešće provodi na bolničkim odjelima koji su u sklopu kurativnog dijela, jer ne postoji odvojeni palijativni dio odjela.

Zbog navedenih uslova rada nerijetko terminalnim fazama života, pa i nastupanju smrti, svjedoče ležeći pacijenti (i njihovi članovi porodice) koji su na onkološkom tretmanu ili na samom početku liječenja, što vrlo nepovoljno, donekle i nehumano utiče na njihov dalji tok liječenja i nošenja sa vlastitom cjelokupnom situacijom.

U nadi da ćemo zajedničkim snagama predlagati i boriti se za promjene, za uvođenje adekvatne palijativne njege pedijatrijskim pacijentima oboljelim od malignih bolesti, uvažene čitatelje srdačno pozdravljamo! Svako dobro!

MALIGNNA BOLEST DJETETA I PORODICA

Važno je brinuti o mentalnom zdravlju djece oboljele od raka i njihovih porodica

Maligna bolest djeteta, od momenta postavljanja dijagnoze, tokom trajanja onkološkog liječenja i po završetku liječenja, predstavlja seriju stresnih, kriznih, a nekada i traumatskih događaja koji pogađaju oboljelu djecu, ali i njihove roditelje, kao i članove uže i šire porodice. Dakle, dijagnoza je značajan stresor u životu djeteta i porodice, te bitno mijenja kvalitetu života cijele porodice.

Svake godine u našoj državi oboli oko 100 mališana, a najčešće dijagnoze su leukemije, tumori mozga i limfomi.

U procesu liječenja malignih bolesti djece i adolescenata veoma je važan multidisciplinarni pristup, jer po preporukama Society for Pediatric Oncology Europe (SIOPE), pored medicinske skrbi i liječenja, psihosocijalna pomoć treba da bude sastavni dio podrške djetetu i porodici tokom liječenja, ali i nakon liječenja, u periodu rehabilitacije i resocijalizacije. Navedeni vid podrške Udruženje „Srce za djecu oboljelu od raka“ realizira kroz aktivnosti na dječijim hematoonkološkim odjeljenjima u Sarajevu i Tuzli, Roditeljskoj kući u Sarajevu, te kroz aktivnosti Mobilnog tima.

Narodna izreka koja opisuje instiktivnu reakciju čovjeka da sa pažnjom i oprežnošću nastupa u situacijama kada je na bilo koji način uplašen „U strahu su velike oči“,

opisuje upravo ono što dijagnoza donosi roditeljima, a to su šok, zbunjenost, negiranje, strah, tjeskoba, ljutnja, tuga.

Bolest djeteta upravo najviše pogađa roditelje, jer dijagnoza zloćudne bolesti u dječjoj dobi izuzetno je emocionalno opterećenje za djetetovu porodicu.

Biti suočen sa dijagnozom maligne bolesti djeteta uzrokuje brojne *psihološke, praktične i emocionalne poteškoće*.

Porodice koje su prošle ili prolaze kroz borbu za zdravlje svog djeteta, te dane, mjesece, godine nikada neće zaboraviti. Tokom krize, prolaze kroz različita emotivna stanja, bore se sa strahom i neizvjesnošću.

Kroz ovu životnu oluju prihvatili su da je pred njima duga i neizvjesna borba, u nekim momentima potpuno nejasna, ali su znali i znaju da se moraju boriti svaki dan iznova radujući se ostvarenju malih ciljeva na tom tako teškom putu.

Ova emotivna težina kao i niz praktičnih problema, koji se javljaju tokom dugotrajnog, neizvjesnog i iscrpljujućeg liječenja, su iskustvo kroz koje su naučili mnogo o sebi i drugima, o svojim kapacitetima, izdržljivosti, ranjivosti, izolaciji pa i o tome ko su pravi prijatelji.

Sabina Duman, psiholog u Udruženju

Aldina Selimagić – Šljivo, psiholog u Udruženju

Na moment ćemo se zadržati na sadašnjem trenutku i činjenici da se čitav svijet pa i naša država bori sa pandemijom koronavirusa. Ako obratimo pažnju na navedenu situaciju, možemo pomisliti da je sve stalo, ali ne, nije stala niti je prestala borba za zdravlje i život djece oboljele od malignih bolesti.

U ovim momentima ona je još jasnija, ozbiljnija, složenija, jer ova osjetljiva grupa djece, koja su imunokompromitovana, spada u prvi red rizika u borbi sa virusom, tim nevidljivim, a tako opasnim neprijateljem. Kao da im maligna bolest nije dovoljan teret.

U uslovima koji su iznenadni, neočekivani, nejasnog ishoda i dužine trajanja, na testu su ljudska otpornost i izdržljivost, prihvatanje izmjenjene životne rutine, ali i nošenje sa navedenim promjenama, uz stalno prilagođavanje i suočavanje sa problemima.

Važno je reći da su ovo normalne ljudske reakcije. Očekivano je osjećati strah, napetost i anksioznost, koja leži u činjenici da ljudi gube osjećaj kontrole nad dešavanjima u svom životu. Isto tako je važno ne dozvoliti da nas strah potpuno parališe. Za normalno funkcionisanje važno je biti svjestan svojih misli, emocija i ponašanja.

Briga o mentalnom zdravlju roditelja i psihosocijalna podrška za porodice djece i mladih oboljelih od različitih malignih bolesti predstavljaju dio sveobuhvatne brige Udruženja „Srce za djecu oboljelu od raka“.

U odnosu sa roditeljima oboljele djece važno je pokazati *razumijevanje, toplinu, bliskost, podršku*.

„*Naša djeca, naši superheroji, žive u blizini, i baš kao i druga djeca žele i vole život. Kao odgovorni građani zajednice, budimo podrška koja razumije njihove borbe i koja će njihovu budućnost učiniti ljepšom!*“

„*Ne smijemo zaboraviti da djeca i porodice neke bitke ne mogu dobiti sami!*“

DJECA

Većina djece ima neko iskustvo sa posjetom bolnici i često to iskustvo je vezano za negativne emocije. Kad pogledamo riječ bolnica, u njenom korijenu je riječ bol i to automatski stvara negativnu konotaciju. Bilo koje iskustvo u vezi sa posjetom bolnici može predstavljati stresor za dijete. Hospitalizacija, kao najstresnija situacija, od djece i porodice zahtjeva pojačane napore i nove načine prilagođavanja novonastalim situacijama, jer liječenje maligne bolesti znači dugotrajnu hospitalizaciju.

Posljedice hospitalizacije su mnogobrojne, a jedna od njih je psihološka trauma. Zbog toga je veoma važno pružiti adekvatnu psihološku podršku kroz sve faze liječenja. Od prvog suočavanja sa dijagnozom i činjenicom da se sada život mijenja iz korijena pa sve do onog momenta kad se završi bolničko liječenje i nastupa povratak u socijalnu zajednicu. Svaka od ovih faza nosi posebne izazove i zavisno od uzrasta djeteta, razlikuje se i vrsta podrške. Manja djeca su i manje svjesna težine. Oni su svjesni samo toga da su odvojeni od porodice. Dok su starija djeca, pored toga, svjesna i ozbiljnosti bolesti. Sa starijom djecom je jako važno biti iskren u komunikaciji, jer se tako gradi povjerenje na relacijama roditelj – dijete, ali isto tako i ljekar – dijete. To povjerenje je važno za cijeli tok bolesti. Dijete koje ima povjerenje više surađuje tokom svih procedura i sve ide lakše.

Ono što je također veoma važno jeste to da dijete dobije priliku da izrazi svoje emocije, da ih razumije i da ih kanališe na adekvatan način. Manja djeca to mogu uraditi kroz kreativni izražaj, projekтивne tehnike i razgovor. Dok je sa starijima razgovor glavno sredstvo za pružanje podrške. Kroz projekat „Psihosocijalna podrška djeci oboljeloj od raka i njihovim porodicama“, koji provodimo već duži niz godina, između ostalog mi nastojimo djeci pružiti osjećaj normalnosti koji je narušen tokom hospitalizacije. Oni imaju pravo da rastu i razvijaju se i u tom periodu života, da proslavljaju bitne datume, da učestvuju u školskim obavezama koliko mogu iz bolnice, da imaju priliku da se kreativno izraze.

Ovaj projekat je zasnovan na razumijevanju i poštovanju potreba djece i njihovih roditelja tokom hospitalizacije kao i nakon završenog liječenja. Jedan od ciljeva je olakšati im ionako teško iskustvo liječenja.

Svi smo, u prethodnom periodu, suočili se sa izazovom u vezi sa izolacijom, nošenjem zaštitne maske, stalnom dezinfekcijom ruku i prostora u kojem živimo i vidjeli smo da to uopće nije lako. Skoro smo pri kraju tog stanja pojačne brige. Zamislite kako je djeci oboljeloj od malignih bolesti. Oni to rade od prvog dana suočavanja sa dijagnozom pa kroz cijeli period liječenja i još dugo nakon bolničkog liječenja, a liječenje traje od šest mjeseci minimalno do godinu dana i duže.

Ono najmanje što mi, kao građani, možemo učiniti jeste pokazati razumijevanje, educirati se o bolestima i načinima pomoći, educirati vlastitu djecu da ukoliko imaju drugare u školi, koji prolaze kroz liječenje, da ne osuđuju nego da im pomognu, da ne sažaljevaju, nego da budu pravi prijatelji.

Nećije malo nekome znači puno.

RADIONICE S DJECOM

NA KRILIMA MAŠTE

NAŠI MALI KREATIVCI!

Samo malo nam treba da ručice iscrtaju maštovite slike. Samo malo nam treba: malo dobrog raspoloženja, da ništa ne boli i eto recepta za osmijeh.

Ne smijemo zaboraviti da djetinjstvo ne smije stati dolaskom u bolnicu i sa početkom teške i duge borbe. Ne smijemo zaboraviti da i naši mali heroji trebaju svoju igru, maštu i kreativnost.

Ne smijemo zaboraviti da im možemo pomoći da vrate svoje djetinjstvo, da im možemo biti podrška na putu ka pobjedi.

Usprkos svemu, cijelu godinu smo zajedno s njima radili, crtali, vježbali. Pomoću mašte su izbrisani bolnički zidovi, nestale su cjevčice i terapije. Na krilima mašte smo otputovali u nove predjele, izmišljene zemlje, ljepša vremena.

PROF.DR. MIRSAĐ MUFTIĆ

SPECIJALISTA FIZIKALNE MEDICINE
I REHABILITACIJE I SUBSPECIJALISTA
REUMATOLOGIJE

REHABILITACIJA DJECE ONKOLOŠKIH PACIJENATA

UKLJUČENI OD POČETKA

Tretman djece onkoloških pacijenata zahtjeva multidisciplinarni pristup koji uključuje saradnju i timski rad pedijatar, onkologa, radiologa, patologa, pulmologa, psihologa, specijalista fizikalne emdicine i rehabilitacije, fizioterapeuta i medicinskih sestara. Širi rehabilitacioni tim uključuje roditelje, socijalne radnike i volontere.

Onkologija je medicinska grana koja se bavi proučavanjem liječenja tumora, malignih neoplazmi i temelji se na prevenciji, ranom otkrivanju i adekvatnom liječenju tumora. Liječenje i rehabilitacija djece onkoloških pacijenata počinje od prvog dana otkrivanja tumora i uspostavljanje dijagnoze.

Rehabilitacija je kontinuirani proces koja se provodi u svim fazama liječenja, a najučinkovitija je nakon hirurških operativnih zahvata ili u ranoj fazi kemoterapija ili terapije zračenjem. Pozitivni aspekti rehabilitacije su uključivanje djeteta onkološkog pacijenta kao glavnog člana rehabilitacionog tima od samog početka, te aktivna participacija svih članova tima na poboljšanju kvaliteta života naših malih pacijenata.

Fizioterapija za djecu onkološke pacijente uključuje fizioterapijsku procjenu i preoperativnu pripremu ako

će dijete biti operisano. Proces rehabilitacije počinje u jedinicama intenzivne njege kada se uvode vježbe disanja za bržu eliminaciju anestetika iz krvi, pravilno pozicioniranje za spečavanje nastanka dekubitusa, te pripremu djeteta za vertikalizaciju.

Rani ciljevi fizioterapije i rehabilitacije su poboljšanje stanja preostalog zdravlja, prevencija nastanka komplikacija i onesposobljenja, program psihološke podrške, program logopedskih tretmana ako je potreban. Poseban akcenat u rehabilitaciji predstavlja nabavka i korištenja različitih vrsta funkcionalnih, medicinskih i ortotičkih pomagala za poboljšanje kvaliteta života.

Veoma važni članovi rehabilitacionog tima su roditelji i neohodna im je kontinuirana edukacija, kao i psihosocijalna podrška.

U sveobuhvatnu rehabilitaciju djece onkoloških pacijenata se uklapa savremeni pristup i koncept zajedničkog i sinergijskog djelovanja zdravstvenih profesionalaca i volontera iz Roditeljske kuće koji daju pozitivan vjetar u jedra za poboljšanje zdravlja naših malih heroja.

NUTRICIONISTIČKA PODRŠKA NAŠOJ DJECI

VAŽNO JE ZDRAVO SE HRANITI

Cilj jednogodišnjeg projekta je pomoći djeci i roditeljima da nauče šta je to zdrava ishrana

Pojam zdrave ishrane i nutricionizam su u posljednjih nekoliko godina dobili na značaju, a pogotovo kada su maligne bolesti u pitanju.

Kada dijete oboli od maligne bolesti roditelji se vrlo često pitaju jesu li gdje pogriješili, jesu li dovoljno zdravo živjeli te najčešće se pitaju jesu li dovoljno pažnje posvećivali zdravi ishrani svog djeteta i da li je to moglo dovesti do pojave bolesti kod njihovog djeteta.

Naravno, pojava maligne bolesti je mnogo kompleksnija, ali svakako važi i sve što je nauka dokazala, a to je da unosom zdravih namirnica unapređujemo svoje zdravlje i kvalitetu života. Kada počne liječenje djeteta oboljelog od raka cijeli životni stil se mijenja i potrebno je posebnu pažnju posvetiti ishrani te isto tako nastaviti nakon završetka liječenja.

Primijetno je poslije liječenja djeca postaju sklonija debljanju i vrlo često imaju problema sa povećanom tjelesnom težinom.

Upravo iz ovih razloga, ali i mnogih drugih, te problema s kojima se susreću djeca oboljela od raka tokom i nakon liječenja, Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka pokrenulo je u januaru 2021. projekat *Nutricionistička podrška djeci oboljeloj i liječenoj od raka* koji će trajati punih godinu dana i ima za cilj pomoći djeci i

roditeljima da nauče šta je to zdrava ishrana, kako da poboljšaju svoje životne stilove te kako da se riješe loših prehrambenih navika.

Nakon detaljnih pregovora i dogovora sa ljekarima i nutricionistima, došli smo do plana i programa za ovaj projekat. On uključuje izradu individualnog plana prehrane i praćenje djece koju su roditelji prijavili kroz set usluga Udruženja, kod eminentne nutricionistkinje doc. dr. Marizele Šabanović, koji započinje inicijalnim mjerenjem tjelesnih parametara u ordinaciji kod mr. Tarika Zolotića, također nutricioniste, na InBody 570 mašini.

Drugi dio projekta uključuje šest grupnih nutricionističkih radionica za sve roditelje, članove Udruženja Srce za djecu, na razne bitne teme o ishrani koje će voditi također doc.dr. Marizela Šabanović.

Na kraju projekta planirana je izrada nutricionističkog priručnika koji će biti izvor informacija i koji će poslužiti svim roditeljima djece oboljele od raka koji imaju dvojbu kako zdravo hraniti dijete.

Sve ovo ne bi bilo moguće bez našeg donatora Fondacije uposlenika VKR Grupe, na prijedlog Velux Bosna i Hercegovina, koji je za ovaj projekat obezbijedio 10.000 KM.

DOC. DR. MARIZELA ŠABANOVIĆ
NUTRICIONISTKINJA

IMUNITET SE NE STIČE PREKO NOĆI

TAJNA JE U KONTINUITETU

Nećete ojačati imunitet zasipajući se dodacima prehrani ako pri tome pušite, pijete i ležite ispred TV-a

Kad se približi jesen, priča o imunitetu počinje da bude aktuelna. Traže se načini da se organizam odbrani od virusa i bakterija. Iako uvijek kažem da se imunitet jača cijele godine, odlučila sam dati pregled sastojaka iz hrane koji mogu pozitivno uticati na imunitet.

ŠTA JE IMUNI SISTEM?

Kao što sama riječ kaže, radi se o kompleksnom sistemu integriranom u sve fiziološke sisteme našeg organizma, koji štiti tijelo od infekcije i drugih vanjskih i unutrašnjih faktora. Djeluje na tri nivoa: fizička (npr. koža, epitel gastrointestinalnog i respiratornog trakta) i biohemijska (npr. sluzi i sekreti, želučana kiselina) barijera, pomoću različitih imunoloških ćelija (npr. granulociti, T i B ćelije i sl.) i antitijelima. Mi imamo urođeni imunitet koji kombinira fizičke i biohemijske barijere sa nespecifičnim staničnim odgovorom posredovanim leukocitima.

Ukoliko patogen (štetna tvar) prođe ove urođene barijere, aktivira se složeniji, adaptivni, antigenski specifični odgovor putem limfocita T i B, koji pokreću stvaranje antitijela za ciljanje i uništavanje patogena. Sve linije odbrane se bore i protiv nativnih ćelija koje mogu biti štetne kao što su kancerogene.

Imuni sistem je adaptivan i mijenja se sa životnim ciklusom čovjeka. S obzirom na njegov mehanizam, hranom se može pomoći na više načina:

- ojačati probavni sistem putem njegovanja probiote,
- povećati unos vitamina, minerala, pigmenata,
- povećati unos drugih materija koje djeluju antimikrobno i antivirusno,
- povećati unos omega 3 masnih i amino kiselina,
- eliminirati negativne životne navike.

KAKO OJAČATI PROBIOTU?

U našim crijevima žive kolonije bakterija koje su se adaptirale na uslove sredine i pomažu nam zaštititi organizam od štetnih patogena (bakterija i virusa) koje unesemo. Ove bakterije se zovu probiotici ili probiota, a narušava ih upotreba antibiotika i razne bolesti. Prirodno se probiotici nalaze u fermentiranoj hrani kao što su tradicionalni fermentirani mliječni proizvodi tipa

kefir, ukiseljeno povrće i slično. U dodacima prehrani nalaze se kultivirani probiotici sojeva *Lactobacillus* i *Bifidobacterium*. Ove bakterije u crijevima osim što stvaraju fizičku barijeru, luče produkte metabolizma kao što je mliječna kiselina i antibiotske proteine koji sprječavaju rast patogenih mikroorganizama.

Probiotici imaju posebnu «komunikaciju» sa ćelijama domaćina, koja još nije do kraja objašnjena, ali se smatra da igra veliku imunološku ulogu, čak i na mjestima koja su udaljena od crijeva. Dosadašnje studije iako do kraja nisu odgonetnule sve mehanizme, slažu se u jednom: zdrava crijeva flora pomaže jačem imunitetu.

Probiotske bakterije se mogu unijeti u crijeva hranom koja ih sadrži, ali je itekako važno da se one hrane i borave u uslovima koji ih čuvaju. Za prehranu probiote važni su prebiotici. O njima sam već pisala. Hrana koja sadrži prebiotike i to u vidu nesvarljivih vlakana je biljnog porijekla.

Posebna pažnja se mora posvetiti polisaharidima. Osim što su hrana za probiotike neki od njih imaju direktan utjecaj na imune ćelije. Takav je beta-glukan. Nalazi se u gljivama, kvascu, zobi, ječmu itd. Beta-glukan ima biološko imunomodulacijsko djelovanje tako što stimulira aktivnost faktora uređenog imuniteta: neutrofila i NK-ćelija. Tako je beta-glukan jedan od sastojaka hrane koji se direktno povezuje sa imunomodulatorskim djelovanjem, što znači da podstiče naš imunitet da se brani.

Danas se beta-glukan može kupiti kao dodatak prehrani a u zavisnosti od veličine čestice i doze, najviše se koristi za respiratorne infekcije, infekcije uzrokovane patogenim gljivicama kao što je *Candida albicans*, protiv alergije, kod liječenja onkoloških pacijenata te kod djece. Do sada nije zabilježen neželjeni učinak. Možda bi se ovaj učinak mogao očekivati kod autoimunih bolesti pa treba biti oprezan kod reumatidnog artritisa, lupusa, upalnih bolesti crijeva, multiple skleroze i sličnih, iako do sada nisu zabilježeni neželjeni slučajevi.

Sa druge strane probioti jako šteti hrana koja narušava njihov prostor za život kao što su mnogo šećera, aditivi, pržena i hrana pečena na plamenu, visoko prerađena hrana koja sadrži konzervanse, pušenje...

SASTOJAK	IZVORI
Vitamin C	citrusno voće, zelena paprika, jagode, rajčica, brokula, šipak, višnja, crni ribiz, kupus, krumpir, prokulica, repa i drugo lisnato povrće
Vitamin D	riblje ulje, srdela, losos, tuna, maslac, jetra, žutanjak, žitarice, sirevi, gljive, mlijeko i mliječni proizvodi od životinja koje slobodno pasu i sl. Plava riba, posebno srdele i skuše, sadrže veće količine vitamina D, dok ga rakovi, školjke i bijela riba sadrže u tragovima. Od hladnovodnih riba vitaminom D bogate su haringe, losos i bakalara, a ima ga i u ulju bakalara.
Vitamin A	većina tamnozelenog lisnatog povrća i tamnožutog/narančastog povrća (špinat, kelj, mrkva i bundeva) i necitrusnog voća (marelice, breskve i mango) sadrže značajne količine β-karotena. Organizam može proizvesti vitamin A, retinol, iz β-karotena i drugih karotenoida, točnije, iz jedne molekule β-karotena nastaju dvije molekule retinala, koji se enzimski pretvara u retinol. Ulje riblje jetre je daleko najbolji izvor vitamina A, kao i životinjska jetra, jaja, mlijeko i mliječni proizvodi.
Vitamin B6	krumpir, integralne žitarice, orašasti plodovi, leća, grah, špinat, mrkva, smeđa riža, mekinje, suncokretove sjemenke, pšenične klice i necitrusno voće, npr. banane. Goveđa jetra, piletina, piletina, tuna, losos, škampi, sir i drugi fermentirani proizvodi.
Vitamin B12	meso i mesni proizvodi, jetra, perad, riba (posebno losos), škampi, školjkaši (posebno kamenice i jakobove kapice) i jaja (posebno u žumanjku), te u nešto manjim količinama mlijeko i mliječni proizvodi (sir, jogurt).
Folat	špinat, šparoge, mahunarke (grah, grašak, leća), repa, sjemenke suncokreta, kukuruz, sok od rajčice, prokulica, soja, pšenične klice, peršin, brokula, cvjetača, tikvice, pekarski kvasac, pivski kvasac, naranča, papaja, dinja, banana, maline i jagode. Žumanjak, jetra, bubrezi, losos i mlijeko
Cink	suncokretove i bučine koštice, hrana iz mora, organski uzgojeno meso, gljive, kvasac, jaja.
Željezo	crveno meso, piletina, plodovi mora i druge namirnice životinjskog podrijetla, a feri željezo u tamnozelenom povrću, proizvodima od cjelovitih žitarica, orasima i drugoj biljnoj hrani.
Bakar	plodovi mora, iznutrice, orasi, sjemenke, zeleno povrće, crni papar, kakao.
Selen	cjelovite žitarice, šparoge, češnjak, jaja, gljive, nemasno meso i plodovi mora.

KOJI MINERALI, VITAMINI, PIGMENTI IMAJU VEZU SA IMUNITETOM?

Svi sastojci hrane imaju neku ulogu u organizmu. Zato nije svejedno da li 100 kcal potiče iz nutritivno bogate ili nutritivno siromašne hrane. Nutritivno bogata hrana će nam pružiti mnogo zaštitnih materija kao što su vitamini, minerali, pigmenti, antimikrobni sastojci itd.

S obzirom da je imuni sistem složen, nedvojbeno je da većina upravo tih mikronutrijenata iz hrane može pomoći u jačanju i očuvanju naše odbrane. Praktično je jako teško izdvojiti koji od njih ima veći utjecaj ali treba posebno spomenuti vitamin C, vitamin D, vitamin A, vitamin B6, B12, folat te minerale cink, željezo, bakar, selen.

Zato je najlakše da u tabeli prikazem koje namirnice imaju najviše ovih vitamina.

Ova tabela treba da posluži kao vodič i primjer da naša prehrana mora biti različita da bi unijeli sve što utiče na naše tijelo, ne samo na imunitet. Prehrambeni status igra značajnu ulogu. Tako pothranjenost i pretilost povećavaju rizik za naš imuni sistem.

Pored vitamina i minerala posebno su važni pigmenti iz skupine polifenola koji se nalaze u voću i povrću u vidu različitih boja i djeluju kao antioksidansi. Upravo zato postoji preporuka da boje štite naše tijelo i preporučuju se u svakodnevnoj prehrani.

Antimikrobni i antivirusni sastojci iz hrane bore se protiv patogena koji se nalaze oko nas i dopijevaju u naš probavni sistem ili ih udahnemo. Prirodne antimikrobne tvari su posebno izražene kod začina kao što je alicin u bijelom luku, kapsaicin u ljutim paprikama, piperin u biberu, cimet aldehid u cimetu, eugenol u karanfilićima, karvakrol u origanu, timol u majčinoj dušici, alil-izotiocijanat u gorušici, oleuropein u maslinovom ulju, katehini u zelenom čaju...

Upravo zato se u zimskim i jesenjim periodima bujanja virusa preporučuje u prehranu uvrstiti karanfilić, origano, cimet, češnjak, biber i crveni i bijeli luk, bosiljak, eterična ulja timola i karvakola, kurkumu, vrtni čubar i dr. Zanimljivo je da koncentracija igra jako bitnu ulogu, što govori u prilog tome da je ove tvari potrebno imati u svojoj prehrani kontinuirano, a ne samo nekoliko dana.

ŠTA JE SA OMEGA 3 MASNIM KISELINAMA I PROTEINIMA?

Omega 3 masne kiseline se bore sa upalama i samim tim posredno pomažu da se naš imuni sistem suprostavi djelovanju sredine. Omega 3 masne kiseline se nalaze u ribama sjevernog mora, orašastim plodovima, lanenom sjemenu, maslinovom ulju... Mora se naglasiti da je iskoristivost veća, ako se radi o životinjskim izvorima.

Kvalitetan unos proteina se takođe povezuje sa imunitetom. Jelovnik koji je siromašan esencijalnim aminokiselinama, što se dešava kod nestručno provedene vegetarijanske dijeta ili osoba koje ne vole meso, može imati za rezultat slabiju otpornost prema bolestima.

KOJE ŽIVOTNE NAVIKE NARUŠAVAJU IMUNITET?

Živimo u doba kada jako malo pazimo na životne navike. Odvojili smo se od prirode. Premalo spavamo, ne krećemo se, stalno smo izloženi nekoj vrsti stresa. Da ne spominjem pušenje, ispijanje alkohola i uzimanje sredstava za smirenje ili stimulaciju. Čak i pretjerano vježbanje koje iscrpljuje naše tijelo ima negativan utjecaj na imuni sistem.

Zato postoje preporuke za rekreativce - tri puta sedmično po sat vremena intenzivne fizičke aktivnosti, a kretanje (šetnja, hodanje) svaki dan. Naše tijelo treba odmor i san, povezivanje sa prirodom. Nećete ojačati imunitet zasipajući se dodacima prehrani ako pri tome pušite, pijete i ležite ispred TV-a. Imuni sistem zahtijeva kontinuiranu brigu.

HARUN ŠABIĆ

CCI EUROPE I PAN CARE EUROPE

DALEKO SE ČUJE GLAS MLADICA

CCI Europe je odlučio dati priliku mladim ljudima koji su izliječeni od raka da učestvuju u Upravnom odboru

Kao mlada osoba koja je preživjela rak, uključio sam se u Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka sa ciljem da kroz volonterizam pomognem djeci i mladim osobama koja prolaze kroz jedan od najtežih trenutaka u svojim životima. Liječio sam se od svoje 15 do 18 godine, bio sasvim svjestan svoje situacije, pa sam smatrao da mogu iskoristiti svoje iskustvo kako bi njima pokušao olakšati put do izlječenja.

Kroz volontiranje u Udruženju upoznao sam nove ljude iz naše države, regiona i Europe koji su prošli sličan put kao što sam ja. Kao MladiCa našeg Udruženja, učlanio sam se u Childhood Cancer International Europe (CCI Europe) i PanCare Europe, sa željom da steknem nova iskustva i novo znanje o bolesti koju sam prebolio, te da isto znanje prenesem na druge MladiCe.

Kroz PanCare sam uključen u formiranje evropskog plana za praćenje kasnih posljedica kod ljudi koji su u djetinstvu ili adolescenciji imali rak. Kroz navedeni projekat određen broj MladiCa širom Evrope iznosi svoje mišljenje, iskustva, te probleme sa kojim se susreću nakon liječenja da bi doktori imali bolji uvid u probleme kojima trebaju posvetiti više pažnje tokom follow up pregleda.

Tokom 2020. godine CCI Europe je odlučio da treba dati priliku mladim ljudima koji su izliječeni od raka da učestvuju u Upravnom odboru CCI Europe kako bi mogli bolje istaknuti probleme i poteškoće sa kojima se susreću djeca i mladi ljudi tokom i nakon liječenja, te da direktno učestvuju u unapređenju liječenja, prava i zastupanja djece i mladih ljudi koji se liječe ili su izliječeni od raka.

Tada kao volonter, a sada pripravnik u Udruženju Srce za djecu, prijavio sam se na poziciju u Upravnom odboru da bi sa CCI Europe podijelio znanje koje mi u našem Udruženju imamo, bolje objasnio i približio probleme sa kojim se mi u BiH i regionu susrećemo, te, naravno, da

bih stekao što više znanja i novih iskustava. Moj cilj je da na evropskom nivou predstavim rad našeg Udruženja i da naše Udruženje povežemo sa što više regionalnih, evropskih i svjetskih udruženja kako bi imali što više korisnih informacija i pristup što boljem liječenju naše djece i mladih ljudi.

Nadam se da ću učešćem u radu CCI Europe doprinijeti našoj zajednici, našem Udruženju i, naravno, korisnicima usluga našeg Udruženja - našoj djeci i mladima koji se liječe ili su izliječeni od raka. Zahvalan sam Udruženju Srce za djecu oboljelu od raka na podršci koju meni i našim MladiCama pruža da bi se naš glas čuo ne samo u BiH, nego u Evropi i cijelom svijetu.

LEJLA KAMERIĆ

CCI EUROPE U GODINI PANDEMIJE KORONA VIRUSA

PET STUBOVA ZA PET GODINA

Istraživanje i inovacije; dijagnoza, tretman i njega; psihosocijalna podrška; survivorship, te razvoj kapaciteta ključne su zadaće udruženja iz Evrope

Godina 2020 protekla je u znaku pandemije i nemogućnosti da se unaprijed zakazani događaji i konferencije održe kako je planirano. Uprkos tome, eksperti svih profila okupljeni oko dječjeg kancera su vrijedno radili na poboljšanju standarda liječenja naših malih pacijenata.

Početak godine je nekako uvijek vezan za obilježavanje Međunarodnog dana djece oboljele od raka (15.02.) pa je tim povodom, kao i svake godine, u Evropskom parlamentu održana specijalna sesija pod nazivom "Pobijediti dječiji kancer: agenda 2019 – 2024". Sesija je bila posvećena definisanju i provođenju strategije u

borbi protiv dječjeg kancera što uključuje prepoznavanje ranih simptoma maligne bolesti kod djece, pristup inovativnim lijekovima, jednaki standardi u liječenju te praćenje kasnih posljedica liječenja. Sesiji su prisustvovali eminentni članovi EU parlamenta koji, kroz razne aktivnosti, podržavaju ovu našu borbu, ljekari pedijatri onkolozi, sami vrh Evrope, kao i predstavnici pacijenata CCI Europe. Ja sam opet imala čast da predstavljam CCI Europe, Srce za djecu i svu djecu Evrope. Moja prezentacija je pokazala kako razlike u standardima liječenja postoje te da je procenat izlječenja u nerazvijenim zemljama Evrope manji za 20% što svima nama daje zadatak da radimo na poboljšanju standarda, jer svako dijete zaslužuje jednaku šansu – šansu za život. Zaključak je da svako dijete ima pravo na život i na isti kvalitet liječenja i njege bez obzira u kojoj državi Evrope živi te da se roditelji i medicinsko osoblje moraju

zajedničkim snagama izboriti za što bolji kvalitet liječenja. Evropska Unija će proširiti svoje aktivnosti i na zemlje Evrope koje nisu članice EU, jer ova teška bolest ne smije prepoznavati granice.

Nažalost, opet zbog pandemije, godišnja konferencija CCI Europe je otkazana, a to je obično prilika da se susretnemo sa našim prijateljima iz udruženja iz cijele Evrope, razmijenimo iskustva i najbolje prakse. Nadamo se da će se u 2021. naći način da se ova konferencija ipak održi pa barem i na virtuelan način.

Uprava Evropskog ogranka udruženja roditelja djece oboljele od raka (CCI Europe), čiji sam član zajedno sa našom Mladicom Harunom Šabićem, održala je tokom ljeta strateški sastanak gdje smo definisali područja na kojima ćemo raditi u narednih 5 godina (stubovi CCI), a to su:

Stub **Istraživanje i inovacije** se odnosi na nove tretmane i lijekove, kliničke studije za djecu te regulacije vezane za isto. Izuzetno je bitno da se čuje glas predstavnika pacijenata prilikom donošenja bilo kakve regulative vezane za dječiji kancer, a u EU je to i mandatorno. Ovu grupu sačinjavaju članovi CCI Europe trenirani za zagovaranje, koji znaju čitati zakone i biti u stanju pregovarati sa političarima oko istih.

Drugi stub predstavlja **Dijagnozu, tretman i njegu** i odnosi se na unapređenje standarda u liječenju i njezi djece oboljele od raka. Tu se također nalazi i upravljanje boli, jer znamo da se neke bolne procedure još uvijek izvode bez anestezije, palijativna njega koja u većini država Evrope ne postoji strukturirana i dobro definisana za djecu. Lista lijekova koji moraju da budu dostupni na svakom odjeljenju koje liječi dječji kancer treba da bude standardna i na raspolaganju svakoj bolnici.

Treći stub je **Psihosocijalna podrška** koju smo razdvojili na podršku tokom tretmana i nakon tretmana, podrška tokom tugovanja u slučaju gubitka djeteta te standardi u psihosocijalnoj podršci. Kako navedeni standardi ne postoje, veliki je izazov kreirati iste te ćemo morati uključiti veliki broj stručnjaka i pozvalaca materije.

Četvrti stub je stub koji se bavi **Survivorship-om** tj. praćenju kasnih posljedica liječenja. Poznato je da liječenje ne završava aktivnim tretmanom u bolnici te da je neophodno cjeloživotno praćenje i prevencija kasnih posljedica. Poseban problem predstavlja tranzicija sa pedijatrijske u adultnu onkologiju te je to jedna od stavki kojoj trebamo posvetiti posebnu pažnju.

Posljednji, ali ne i najmanje važan, je stub koji se bavi **Razvojem kapaciteta** CCI. Izuzetno je važno da su naši članovi educirani u smislu da su u stanju boriti se za bolje standarde, boriti se za bolje regulative te ćemo u tom smislu nastojati organizovati treninge i seminare.

Krajem godine održan je webinar gdje su pozvani svi članovi CCI kako bi im se prezentirala strategija CCI za narednih 5 godina. Webinar je naišao na veliki odziv te se nakon istog veliki broj članica prijavio da učestvuje u aktivnostima i da svoj doprinos poboljšanju uslova liječenja djece od kancera u Evropi, a među njima su i članovi Udruženja Srce za djecu što me posebno raduje.

DECEMBARSKI DIPLOMATSKI BAZAR

RASTU I POMOĆ I ODGOVORNOST

Decembarски bazar je već treću godinu za redom nadmašio sva očekivanja – prikupljeno je 249.000 KM, u odnosu na 212.000 KM prošle godine, koje su svečano dodijeljene zaslužnim organizacijama koje rade s djecom i mladim ljudima širom Bosne i Hercegovine.

Diplomatski zimski bazar raste iz godine u godinu – sudjeluje sve više ambasada, više domaćih sudionika, više je zabavnog sadržaja, zauzima se veći prostor, te je više prikupljenog novca i više organizacija i djece čiji se rad i životi potpomažu. Izbor udruženja s kojima Diplomatski zimski bazar surađuje nije nimalo lak zadatak. Dvadeset i tri udruženja, dobitnici sredstava prikupljenih na Diplomatskom zimskom bazaru, svakodnevno pokazuju istrajnost i odlučnost u svom radu na poboljšanju kvalitete života djece i mladih ljudi širom Bosne i Hercegovine, a mi smo sretni jer smo među njima. Značajna donacija od 10.000 KM, pored toga što pomaže rad Udruženja, daje nam i dodatnu motivaciju za ispunjenje naše misije.

OD TRIGLAVA DO ĐEVĐELIJE 1938.

POVEZANI KULTUROM

Dana 25.2.2020., u prostorijama udruženja građana „Lastavica“ u Pragu, upriličena je izložba starih fotografija „Od Triglava do Đevđelije“, za koju je fotografije pripremio i izložbu organizovao Denis Šuško.

Izložene fotografije potječu iz jednog njemačkog putopisa izdatog 1938. godine. Motivi na fotografijama predstavljaju ne samo prirodne ljepote i arhitektonske specifičnosti posjećenih mjesta, nego oslikavaju i život običnog čovjeka u cijelom opsegu kulturnog i vjerskog šarenila zapadnog Balkana tridesetih godina prošlog stoljeća.

Otvaranju izložbe je prisustvovao veliki broj naših građana koji žive u Pragu, ali i dosta čeških građana, koji spaja prijateljstvo i ljubav prema kulturi naših krajeva. Pored ostalih, među posjetiocima su bili i **Martina Mlinarević-Sopta - ambasador BiH u Češkoj, Egmen Babis**

- **ambasador Turske u Češkoj, apostolski nuncij Charles Balvo - ambasador Vatikana u Češkoj, Lordan Zafranović - filmski režiser iz Hrvatske, Milan Fürst - predsjednik udruženja 'Češka Beseda' iz Beograda, Iztok Toplak - predsjednik udruženja Slovenaca u Pragu 'Joze Plečnik', kao i neki ugledni poduzetnici iz Praga.**

Na početku izložbe je bio prikazan dokumentarni film „Velika bijela kuća“ Udruženja „Srce za djecu oboljelu od raka“ i grupe mladih MladiCe (koja djeluje u sklopu Udruženja), koji pokazuje sudbinu i probleme djece koja su bila liječena od raka. Izložba je bila humanitarnog karaktera, a sav prihod od prodatih fotografija Denis Šuško je darovao Udruženju „Srce za djecu oboljelu od raka“.

OC JAHORINA, TREĆI PUT

TRČALI ZA ŽIVOT

Olimpijski centar Jahorina treću godinu za redom organizovao je humanitarnu akciju i tim povodom je obradovao veliki broj ljudi kojima su novčana sredstva od akcije i bila više nego potrebna.

Humanitarna akcija „Trka za život“ je realizovana 23. februara 2020. godine na Poljicama, a sredstva prikupljena ovom akcijom dodijeljena su Udruženju za pomoć djeci i omladini sa posebnim potrebama „Sunce“ sa Pala i „Srce za djecu“ iz Sarajeva. Akcija je podrazumijevala ski trku, u kojoj su učestvovali svi ljubitelji Jahorine, od djece do veterana, i svi zajedno za jedan cilj život, radost i bezbrižnost korisnika ovih udruženja – DJECE.

Nakon trke, uslijedio je i humanitarni koncert na platou Poljice, gdje je sve učesnike trke i goste Jahorine svojim nastupom uveselio OK Band.

Tako se na Jahorini okupilo mnogo dobrih ljudi sa najhumanijem ciljem: biti uz djecu kojoj su najpotrebniji. Mnogi vješti među humanima trkali su se za naše heroje iskazujući podršku djeci oboljeloj od raka u njihovoj trci za život, svirepoj, teškoj i neizvjesnoj. Hvala od srca svima koji su bili dio Trke za život. Hvala od srca dobrim ljudima iz Olimpijskog centra Jahorina koji su i ove godine uložili napore u organizaciju ove trke i odabrali djecu oboljelu od raka i Udruženje kao njen cilj.

NAŠI VELIKI PRIJATELJI NE POSUSTAJU

KUVAJT UZ DJECU OBOLJELU OD RAKA

Zahvaljujući Državi Kuvajt i njenom narodu, naš Fond za nabavku lijekova, pomagala i medicinske opreme pomaže i u pandemiji korone

Liječenje djece oboljele od raka veoma je kompleksno, zahtjevno, iscrpljujuće i teško. Život djeteta i porodice se mijenja iz korijena i sve to donosi sa sobom mnogo izazova, novih situacija i problema koje je potrebno riješiti.

Za roditelja oboljelog djeteta u trenutku kada se bore sa nevidljivim neprijateljem najteži je osjećaj bespomoćnosti, to što nema kontrole i to da ne postoji čarobni štapić koji će jednim zamahom učiniti da njihovo dijete ozdravi. U svim problemima koji ih zateknu najlakši su oni za koje imaju konkretna rješenja i sredstva.

OPREMA ZA BOLNICE

Nerijetko su to one stvari koje se mogu kupiti novcem. I onda kada nemaju novca, važno je kada znaju da uvijek ima neko ko će stati uz njih i obezbijediti im ga.

Zato smo zahvalni našim donatorima koji su uvijek tu da pomognu upravo u tim teškim trenucima. Tako su već tri godine uz njih i nas Država Kuvajt i njen narod, koji putem Asocijacije za civilizacijski dijalog Tawasul, vakuf rahmetli Mohamed Abdulwahid Alayoub, Zakat House Independent Government Organisation, uz pomoć Vakufske direkcije Islamske zajednice u BiH, pomažu kroz

naš Fond za nabavku lijekova, pomagala i medicinske opreme, ali i druge projekte kao što su stipendiranje mladih liječenih od raka.

Ovi dobri ljudi prošle godine mislili su i na naše porodice tokom pandemije korona virusa, pa su obezbijedili i pakete sa higijenskim i drugim potreštinama da bi im pomogli da se što bolje zaštite. Zahvaljujući ovim divnim humanim ljudima i organizacijama, mnoga djeca oboljela od raka dobila su neophodne lijekove, pomagala koji su im pomogli da sigurnijim korakom dođu do svog cilja.

Također, iz ovog Fonda su nabavljene i značajne količine medicinske opreme za hematološko onkološka odjeljenja u Tuzli i Sarajevu, te za pedijatrijske klinike u Bihaću, Mostaru i Zenici. To je okruženje u kojem se liječe naša djeca učinilo sigurnijim i opremljenijim za one najveće borbe, borbe za život.

Ponosno ističemo da je naše Udruženje registrovano pri Ministarstvu vanjskih poslova države Kuvajt gdje se aplikacije za projekte podnose elektronskim putem, a sve uz preporuku i dozvolu ambasade Države Kuvajt u Sarajevu.

RIJEČ RODITELJA

«Hvala puno, puno cijelom Udruženju na podršci koju daje nama i našoj djeci. Što prepoznaju naše probleme i pronalaze donatore za dodatne medicinske pretrage i lijekove», rekla je nakon odlaska u Zagreb na dodatne pretrage majka sedmogodišnje djevojčice iz Cazina Majre Dolić, prvog transplantiranog pedijatrijskog pacijenta s dijagnozom Neuroblastom.

Majka Mehdiya Afifa, šesnaestogodišnjaka sa dijagnozom Mijelodisplaznog sindroma, koji je u skolpu ovog projekta dobio pomoć u kupovini aparata za sluh, kaže da nem riječi kojim bi se mogla zahvaliti.

«Allah vam podario svaki hajr oba svijeta jer ste nam toliko puta pomogli. Molim Allaha da vas obraduje i nagradi na desetine hiljada puta više nego što ste vi nas a posebno Mehdiya obradovali. Iako je u bolnici tako se obradovao ja Rabbi», rekla nam je ona.

Ajla Krdžić, priča nam njena majka Mersida, liječi se na Dječijoj klinici u Tuzli, pod dijagnozom akutna limfoblastna leukemija.

«Moja Ajla, ali i čitava porodica prolazi kroz jako težak period, sa punom uspona i padova. Kroz liječenje stekli smo nove prijatelje, naš veliki oslonac Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka. Oni su uvijek tu da nas podrže u borbi za život! Pored psihosocijalne pomoći, želim istaći važnost nabavke lijekova koji su skupi i teško ih je nabaviti u našoj zemlji. Zahvaljujem se svim donatorima koji nam vraćaju nadu u bolje sutra.», rekla nam je Mersida Krdžić.

هيئة حكومية مستقلة
INDEPENDENT GOVT. AUTHORITY
دولة الكويت

الجمعية الكويتية للتواصل الحضاري
Kuwaiti Society for Cultural Dialogue
تواصل - TAKWASUL

الكويت بجانبكم
KUWAIT IS BY YOUR SIDE

ISLAMSKA ZAJEDNICA
U BOSNI I HERCEGOVINI
VAKUFСКА DIREKCIJA

UPRKOS COVIDU-19 NAŠI MALIŠANI LIJEČILI SU SE I VANI

SVE GRANICE MOGU SE OTVORITI

Pandemija korona virusa ipak nije onemogućila izmještanje naših malih heroja u Njemačku, Italiju, Tursku...

Cilj Udruženja Srce za djecu oboljelu od raka je da pomogne i olakša djeci i mladim ljudima njihovo liječenje. Udruženje se trudi da na što efikasniji način obezbijedi sve što je potrebno našim herojima koji prolaze kroz najteže dane u svojim životima. Stručno medicinsko osoblje koje liječi našu djecu čini sve što je u njihovoj moći da što uspješnije rade svoj posao kako bi se oni što prije vratili svojim kućama i nastavili svoj život.

Iako se ulaže veliki trud u liječenje djece i mladih ljudi koji boluju od raka, nekada to nije dovoljno i djeca moraju nastaviti svoje liječenje van granica BiH. Udruženje, u saradnji sa medicinskim osobljem, Federalnim fondom solidarnosti, te bolnicama van BiH čini sve kako bi taj put što više olakšali i ubrzali kako bi mali pacijenti dobili što bolju njegu.

ANESA U FRANKFURTU

Tokom 2020. godine taj put je bio dosta otežan zbog ograničenja i mjera koje je uzrokovala pandemija korona virusa, ali to nas nije spriječilo da nastavimo sa svojim radom i nastavimo pomagati da naša djeca nastave svoje liječenje u klinikama van BiH.

Jedan od primjera je naša Anesa Rakić koja je prošla i još uvijek hrabro prolazi kroz tešku borbu sa sarkomom. Anesa je heroina koja je započela svoje liječenje na dječijem Hematoonkološkom odjeljenju na KCUS. Nakon što je dobila svoju prvu bitku, njena bolest se nažalost vratila pa je započela liječenje na Onkološkoj klinici KCUS-a kao već punoljetna djevojka. Kako bi bili sigurni o vrsti tumora, Anesine nalaze su poslali i u Ameriku na genetsko testiranje (Heme one foundation). Osoblje Klinike je učinilo sve što je bilo u njihovoj moći.

Nakon što smo obavili konsultacije sa Institutom Rizzoli i St. Orsola Malpighi bolnice iz Bolonje, usaglašeno je da Anesa mora biti podvrgnuta amputaciji ruke kako bi se njen život spasio. Cijelo vrijeme smo bili uz nju u nadi da će sve proći u najboljem mogućem redu. Operacija

je obavljena na Klinici za ortopediju KCUS-a, a Anesa je nastavila svoje liječenje na Onkološkoj klinici KCUS-a.

Nakon kemoterapije bolest se Anesi još nije dovoljno povukla da bi bila moguća finalna operacija. Anesini roditelji kontaktirali su onkologa u jednoj njemačkoj klinici i dobili ponudu da pokušaju nastaviti liječenje u Njemačkoj. Način liječenja kojeg je ponudila njemačka klinika bio je drugačiji od ostalih, pa smo se konsultovali sa onkolozima sa KCUS-a i sa KBC Rijeka u Hrvatskoj.

Restriktivne mjere zbog Covida-19 nas nisu spriječile da reagujemo i naš mobilni tim prevezao je našu Anesu u KBC Rijeka da bi bila što detaljnije pregledana. Nakon tog pregleda i pozitivnog mišljenja onkologa, zatražili smo i od Univerzitetskog centra u Frankfurtu mišljenje o ponuđenom načinu liječenja i dobili odgovor da ta bolnica Anesu može liječiti pod puno boljim uvjetima nego prva klinika.

Krenuli smo u akciju pripremanja dokumentacije i organizovanja prevoza. Anesu i njenu majku do klinike je prevezao naš mobilni tim. Pored mukotrpnog liječenja kroz koje Anesa prolazi, naša heroina je uspjela završiti srednju školu i upisati fakultet u Tuzli. Mi smo uz našu Anesu i svu našu djecu gdje god se ona nalazila. Naša najveća sreća je kada vidimo osmijeh na licima naših heroja i kada dobiju svoj zadnji nalaz na kojem piše da su uspješno završili svoje liječenje.

ITALIJA I TURSKA

Pored Anese tokom 2020. imali smo još dječice koja su morala nastaviti svoje liječenje van granica BiH. Naše male heroine Ajša Džindo i Ajlin Demirović su tokom 2020. morale otputovati na liječenje u bolnicu St. Orsola Malpighi u Bolonji.

Kad smo dobili vijest da bi Ajša trebala nastaviti liječenje van granica BiH, automatski smo iskoristili sva svoja raspoloživa sredstva da pronađemo najbolji put do njenog izlječenja. Iz bolnice St. Orsola Malpighi smo dobili poruku da Ajša treba doći što prije kako bi liječenje bilo što efikasnije. U koordinaciji sa osobljem dječjeg

Hematoonkološkog odjela KCUS-a i Federalnim fondom solidarnosti, dobili smo svu potrebnu dokumentaciju i odobrenja za Ajšino liječenje.

Onda smo opet naišli na poteškoće zbog lockdowna u Italiji. Naša prva adresa je bila Ambasada Italije u BiH, odakle su nam odgovorili da je zbog pandemije Italija u tom periodu zabranila izdavanje viza za naše građane. Mi nismo mogli prihvatiti negativan odgovor pa smo obavijestili naše prijatelje iz Udruženja AGEOP iz Bolonje, te Krizni štab FBiH i Ministarstvo vanjskih poslova BiH. Nakon nekoliko dana komunikacije sa tim ustanovama dobili smo odobrenje Ministarstva zdravstva Italije pa nam je italijanska Ambasada u Sarajevu po hitnom postupku izdala medicinske vize za Ajšu i njenu majku.

Sljedeća prepreka je bio prevoz Ajše do bolnice, pošto su sve granice bile zatvorene i vozilo sa bh. tablicama nije moglo preći granične prelaze. Zato smo angažovali sanitetski prevoz iz Slavenskog Broda u Hrvatskoj. Oni su došli do Roditeljske kuće u Sarajevu i prevezli našu Ajšu i njenu majku do bolnice u Bolonji.

Ova nam je situacija pokazala da ne postoji problem koji može biti prepreka za nas kada su u pitanju naši mali heroji. Sa zadovoljstvom pišemo da je naša Ajša danas dobro i da sa svojom porodicom čeka transplantaciju u bolnici u Bolonji.

Organizujući Ajšin put savladali smo procedure, uz pomoć naših ljekara i institucija BiH i Italije obezbijedili smo svu potrebnu dokumentaciju, pa su naši prijatelji iz Slavenskog Broda sigurno prevezli i Ajlin u Bolonju. Na koncu Ajlin je stigla u bolnicu i sa zadovoljstvom možemo reći da se njeno liječenje uspješno odvija.

Tokom 2020. još naših heroja i heroina su izmješteni na liječenje na klinike u Turskoj. Mi smo bili uz njih kao i uz ostalu našu djecu. Pomagali smo pri kupovini avio karata, prevoda medicinske dokumentacije i u svemu ostalom što je trebalo našim herojima. Naša vizija je da svako dijete mora imati pravedno i jednako liječenje i učinit ćemo sve što je u našoj moći da to i ostvarimo.

#BUDIZLATAN ZA DJECU OBOLJELU OD RAKA

www.srceza djecu.ba

Donacijom za masku
podržavate djecu
oboljelu od raka

SRCE ZA DJECU

www.srceza djecu.ba

Donacijom za masku
podržavate djecu
oboljelu od raka

SRCE ZA DJECU

Donacijom za maske pomažete djecu oboljelu od raka

za više informacija posjetite www.srcezadjecu.ba

www.srcezadjecu.ba

Donacijom za masku podržavate djecu oboljelu od raka

BUDI ZLATAN
SRCE ZA DJECU

BUDI ZLATAN

Kupovinom ove maske podržavate djecu oboljelu od raka

www.srcezadjecu.ba

Donacijom za masku podržavate djecu oboljelu od raka

BUDI ZLATAN
SRCE ZA DJECU

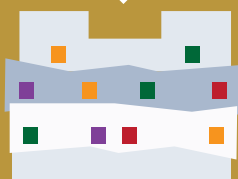
Poklonimo RADOST PRAZNIKA djeci

Donacijom za maske i čestitke pomažete djecu oboljelu od raka

PRAVA I OBAVEZE ČLANOVA UDRUŽENJA

RODITELJSKA KUĆA

Besplatan smještaj¹

Osnovne životne namirnice i higijenske potrepštine tokom liječenja²

Radionice i savjetovanje

Usluge psihologa, pedagoga i socijalnog radnika

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

Usluge psihologa, pedagoga i socijalnog radnika

Individualna i grupna psihoterapija

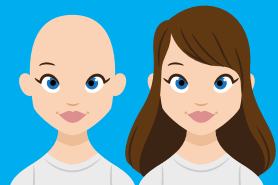

Socijalno savjetovanje

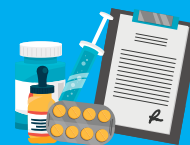
Pedagoške radionice

Perika³

Zdravstveno - socijalni fond⁴

- ♥ nabavka lijekova koji nisu na esencijalnoj listi, a preporučeni su od strane ljekara;
- ♥ nabavka i ustupanje na korištenje medicinskih pomagala;
- ♥ nabavka medicinske opreme za potrebe pedijatrijskih hematoonkoloških pacijenata;
- ♥ fizikalne terapije;
- ♥ jednokratna pomoć za liječenje;
- ♥ prehrambeni, higijenski i praznični paketi;
- ♥ prevod, kopiranje i slanje medicinske dokumentacije;
- ♥ transport unutar i van BiH;
- ♥ konsultacije sa drugim klinikama za uspostavljanje dijagnoze

REHABILITACIJA

Porodična rehabilitacija⁵

Rehabilitacioni kamp⁶

MLADICE⁷

Podizanje svijesti
o dječijem raku

Stipendiranje⁸

Podrška oboljelim mališanima
i njihovim roditeljima

Oснаživanje i
edukacija MladiCa

Volontiranje u Roditeljskoj kući
i rehabilitacionim kampovima

OBAVEZE ČLANOVA UDRUŽENJA

▶ Članovi su dužni pridržavati se odredbi Statuta Udruženja.

▶ Članovi su dužni redovno prisustvovati godišnjim skupštinama Udruženja.

▶ Članovi su dužni redovno izmirivati godišnju članarinu.

▶ Članovi su dužni djelovati u najboljem interesu Udruženja.

▶ Članovi bi trebali raditi aktivno na promociji Udruženja, poštujući misiju i viziju Udruženja.

1 Porodice se smještaju u Roditeljsku kuću po preporuci medicinskog osoblja sa odjeljenja, zavisno od zdravstvenog stanja djeteta, udaljenosti matičnog doma porodice, socijalnog statusa porodice i uslova matičnog stanovanja

2 Ovo pravo ostvaruju porodice koje borave u Roditeljskoj kući za vrijeme liječenja

3 Projekat Moja kosa tvoja kosa nudi izradu perika na zahtjev djeteta ili roditelja, za djecu koja su pretrpjela privremeni ili trajni gubitak kose

4 Ostvarivanje nekog od navednih prava omogućava se po procjeni socijalnog radnika

5 Ovo pravo ostvaruju porodice djece koja su na takozvanoj terapiji održavanja ili su u ranoj fazi oporavka nakon liječenja, uz preporuku ljekara sa odjeljenja

6 Ovo pravo ostvaruju djeca koja su završila liječenje, uz preporuku ljekara sa odjeljenja

7 MladiCama mogu pristupiti mladi liječeni od raka u djetinjstvu sa navršениh 18 godina

8 Ovo pravo ostvaruju MladiCe tokom fakultetskog obrazovanja, a koje su aktivne u radu Udruženja. Broj stipendija je ograničen i ovisi od ličnog zalaganja i uspjeha tokom studija

FIĆA CREW I PRIJATELJI ZNAJU KAKO SLAVITI

Divni ljudi ispisuju divne priče svojim dobrim namjerama, dobrotom i srcem.

Svojom posjetom su nas počastili divni Amar i Lejla, poznati kao Fića Crew, i donijeli jednu lijepu priču. Naravno, i Fića je bio tu da svjedoči još jednoj novoj, ali drugačijoj pustolovini.

Naime, oni su odlučili ne slaviti svoje rođendane i pozvali su svoje prijatelje da, umjesto kupovine poklona, doniraju sredstva za djecu oboljelu od raka. Priča je obišla svijet putem društvenih mreža te ujedinila prijatelje i ljude koji se možda međusobno i ne poznaju. Ova priča dobila je epilog kada su nam uručili donaciju od 2500KM.

Hvala od srca Fića Crew i njihovim brojnim prijateljima, koji su se solidarisali i ispisali prelijepu priču podrške, humanosti i ljubavi.

ADNAN HODŽIĆ OKUPIO PRIJATELJE ZAJEDNO MOŽEMO PUNO VIŠE

Naš prijatelj, Adnan Hodžić već treću godinu pruža nevjerovatnu podršku Udruženju i našoj djeci. Ponukan iskrenom željom da pomogne, svojim iskrenim srcem i ljubavlju prema onima kojima je pomoć potrebna, pokrenuo je akciju u svom gradu Doboj Istok. Uložio je mnogo truda i cijelog sebe kako bi sakupio što više sredstava i pružio svoj doprinos.

Njegova želja da pomogne i da bude podrška je ogromna. Njegovo srce je impozantno.

Preko 200 pojedinaca, društveno odgovornih kompanija iz Adnanovog komšiluka i dijaspore, pridružilo se ovoj akciji i napravilo jednu veliku stvar: prikupili su preko 8.000 KM. Naravno, nije iznos to što je veliko. Veće je saznanje šta sve možemo napraviti kada se ujedinito sa dobrim ciljem. Zajedno možemo puno više. Možemo mijenjati sebe, svoju okolinu, društvenu zajednicu, ali možemo mijenjati i živote drugih ljudi. Ujedinjeni možemo učiniti živote djece oboljele od raka kvalitetnijim, ljepšim i bar malo lakšim.

Veliko hvala Adnanu i svima koji su se uključili u akciju koju je organizovao krajem teške 2020.godine.

NAKON TEŠKE BORBE: HRABRA ŠESTOGODIŠNJA AJNA POBIJEDILA LEUKEMIJU

Djevojčica iz Sanskog Mosta tri godine je vodila borbu s teškom bolešću

AUTOR: ANADOLIJA BALKAN

Teška borba, neizvjesnost, bolne procedure, dugotrajno liječenje samo su neke od stvari kroz koje prolaze djeca oboljela od raka. Vrijeme liječenja je vrijeme kada djetinjstvo pada u sjenu. Brzo odrastaju i postaju istinski borci za svoj život.

Ajna Kahrmanović sa svojih šest godina prošla je sve to. Prije tri godine dijagnosticirana joj je leukemija, koju je na kraju i pobijedila. Ova hrabra djevojčica puna je pozitivne energije i ljubavi za svakoga ko joj se približi. S osmijehom na licu dočekala je ekipu Anadolu Agency (AA) u stanu u jednom sarajevskom naselju gdje privremeno živi s porodicom.

INTEZIVNO LIJEČENJE

Porodica Kahrmanović se iz Sanskog Mosta preselila u Sarajevo zbog Ajninog liječenja.

“Ajna je liječena od leukemije. Krajem desetog mjeseca 2017. godine se Ajna razboljela. Dijagnoza je bila leukemija. Intenzivno bolničko liječenje je trajalo sedam mjeseci. Poslije toga ide terapija održavanja koja traje 18 mjeseci. Ajna je krajem decembra prošle godine završila liječenje. Uspješno je izliječena”, ispričala je majka Ermina.

Prisjetila se i dana kada su saznali da Ajna boluje od leukemije.

“Bila je zdrava djevojčica. To je krenulo od temperature. Živjeli smo u Sanskom Mostu, uputili su nas u Kantonalnu bolnicu u Bihaću gdje su vidjeli da nešto nije uredu i poslali su nas za Sarajevo. Urađene su pretrage i rekli su nam da Ajna boluje od leukemije. Za svakog roditelja je šok, o bilo kojoj bolesti da je riječ. Što to prije prihvatite, lakše je podnijeti”, ispričala je Ermina.

Zajedno su se borili protiv te opake bolesti.

“Ajna je to dobro podnosila. Nije imala nekih većih komplikacija. Ona je vesela djevojčica. Voli da se druži, da upozna nove ljude, prijatelje. Uživa u tome”, kazala je Ermina.

Zbog liječenja djece, imaju i sina Ajmana, koji je Ajnin blizanac, a koji je bolestan, porodica Kahrmanović je još u Sarajevu.

“Ajna je dobro, Ajman nije baš najbolje i sada smo isključivo zbog njega u Sarajevu”, kazala je Ermina.

Zahvalna je Roditeljskoj kući u krugu Pedijatrijske klinike Jezero u Sarajevu, na podršci koju su im pružili tokom Ajninog liječenja. U kući borave roditelji s djecom iz cijele BiH koja se liječe od malignih oboljenja.

“U Roditeljskoj kući smo bili tokom Ajninog liječenja. Ona nam je bila drugi dom. Tu upoznajete ljude koji se susreću s istim problemom kao i vi. Kada se završilo liječenje, desilo se to sa Ajmanom, našli smo ovaj stan. I ovaj stan smo našli uz pomoć Roditeljske kuće, oni su nam pomogli. Već dvije godine smo ovdje”, izjavila je Ermina.

Poručila je da je podrška porodice u tim trenucima jako bitna i mnogo znači.

AJNA NAJVIŠE VOLI BRATA AJMANA

Ajna kroz osmijeh kaže da ima puno prijatelja ali da “najviše voli svog Ajmana”.

“Najviše prijatelja imam u vrtiću, ali najbolji su mi prijatelji moj Ajman, sestra Ajla, mama i tata. U početku sam se u Sarajevu osjećala usamljeno, jer sam mislila da neću naći prijatelje, ali kada sam krenula u vrtić sreća sam ih mnogo. Sada mi se mnogo sviđa u Sarajevu, kao kod moje stare kuće”, kazala je za AA ova vesela šestogodišnjakinja.

Kada odraste željela bi raditi u vrtiću.

“Mnogo mi se sviđa posao teta u vrtiću”, kaže ova djevojčica koja voli cvijeće.

Ajna je sretna što više ne mora da ide u bolnicu.

FOTOGRAFIJA: ANADOLIJA BALKAN

PRIJATELJI RODITELJSKE KUĆE

NEKAD JE DOSTA SASVIM MALO

Uprkos svim teškoćama s kojim se nosila bh. privreda prošle godine, našim Prijateljima Roditeljske kuće pridružile su se još dvije kompanije

Program pokroviteljstva apartmana *Prijatelj Roditeljske kuće* ušao je u svoju treću godinu postojanja i okupio nevjerovatan broj društveno odgovornih kompanija.

Protekla 2020. godina bila je izazovna i teška za sve segmente bh. društva, a naročito za domaću privredu i mala i srednja preduzeća. Ipak, naši prijatelji su i u ovakvim vremenima stali i ostali uz nas.

Želimo podsjetiti na sve one divne trenutke koje smo zajednički doživjeli u prethodnim godinama kroz program *Prijatelj Roditeljske kuće*, na sve one ljubavljive ispunjene momente i osmijehe naših najvećih heroja. Stoga smo unaprijedili pokroviteljske module na našoj web stranici, gdje je svaki od pokrovitelja dobio zasebnu stranicu sa fotografijama i tekstom kako bi podrška bila još vidljivija.

Jer ovakva podrška je, zaista, hvale vrijedna. Društvena odgovornost koju pokazujete zavređuje da bude viđena.

Iskreno se nadamo da će nam 2021. godina donijeti nove susrete i prilike da kreiramo nove uspomene i još ljepše priče ispisane jezikom ljubavi, podrške i međusobnog pomaganja.

Da bi Roditeljska kuća bila ugodno, sigurno i lijepo mjesto za život, za borbu, odmor i još million drugih životnih situacija zaslužni su mnogi dobri, humani i ljudi velikog srca. Zaslužne su, također, mnoge društveno odgovorne kompanije koje svojim donacijama pomažu

i omogućavaju da Roditeljska kuća funkcioniše, da su njena vrata uvijek otvorena za najsnažniju djecu na svijetu.

Naši stari prijatelji su, podsjetimo, Word cloud, Centralno Prijatelj Roditeljske kuće, Telemach, BH Telecom, Raiffeisen bank, Fudbalski klub Sarajevo, Prijatelji iz Europe, Vakufska direkcija - Tawasul, Sindikat i radnici BH Telecoma, Malak Regency Hotel. Tokom 2020. pridružila su im se dva nova velika *Prijatelja Roditeljske kuće*, Voleta i Dormeo.

Kompanija Violeta, koja je tokom godina pružila pomoć mnogim udruženjima, sada je stala i uz Udruženje Srce za djecu i Roditeljsku kuću. Violeta će u narednom periodu opskrbljivati Roditeljsku kuću higijenskim potrepštinama, svim onim što je potrebno porodicama da bi njihov drugi dom bio blistav, mirisan i najugodnije mjesto za život tokom najtežih dana u njihovim životima.

Ponekad je potrebno sasvim malo kako bismo drugima pružili ljubav i podršku. Često to nisu materijalne stvari. Ponekad su to riječi. To mogu biti poljupci. Ponekad je potreban samo jedan topli zagrljaj da svijet ponovo bude ljepši. U najtežoj borbi, borbi za život upravo taj topli zagrljaj Dormeo je pružio djeci oboljeloj od raka kroz svoju najljepšu kampanju Set toplih zagrljaja u decembru 2020., kao uvod u pokroviteljstvo apartmana 2021. godine.

Da bi Roditeljska kuća bila ugodno, sigurno i lijepo mjesto za život, za borbu, odmor i još million drugih životnih situacija zaslužni su mnogi dobri, humani i ljudi velikog srca. Zaslužne su, također, mnoge društveno odgovorne kompanije koje svojim donacijama pomažu i omogućavaju da Roditeljska kuća funkcioniše, da su njena vrata uvijek otvorena za najsnažniju djecu na svijetu.

Violeta Sindikata i radnici BH Telecoma Vakufska direkcija – Tawasul

Prijatelji iz Europe
Raiffeisen bank
Prijatelj
Roditeljske
kuće
BH Telecom
Telemach
Fudbalski klub Sarajevo
Malak Regency Hotel
Dormeo

U 2020. GODINI DOBILI SMO, DVA NOVA, VELIKA PRIJATELJA RODITELJSKE KUĆE

VIOLETA

Kompanija Violeta, koja je tokom godina pružila pomoć mnogim udruženjima, sada je stala i uz Udruženje Srce za djecu i Roditeljsku kuću. Violeta će u narednom periodu opskrbljivati Roditeljsku kuću higijenskim potrepštinama, svim onim što je potrebno porodicama da bi njihov drugi dom bio blistav, mirisan i najugodnije mjesto za život tokom najtežih dana u njihovim životima.

DORMEO®

DORMEO

Ponekad je potrebno sasvim malo kako bismo drugima pružili ljubav i podršku. Često to nisu materijalne stvari. Ponekad su to riječi. To mogu biti poljupci. Ponekad je potreban samo jedan topli zagrljaj da svijet ponovo bude ljepši. U najtežoj borbi, borbi za život upravo taj topli zagrljaj Dormeo je pružio djeci oboljeloj od raka kroz svoju najljepšu kampanju Set toplih zagrljaja u decembru 2020. godine, kao uvod u pokroviteljstvo apartmana u 2021. godini.

HVALA VAM
OD **SRCA!**

CRVENI NOSEVI NIKAD NE KASNE

TRENTAK ZA NEOZBIJNE

Kampanja Crveni nosevi, koju već nekoliko godina organizuju Grateks Moda d.o.o. i Okaidi BiH, uvijek naiđe na oduševljenje kod bh.društva. Ništa nije drugačije bilo ni ove godine.

Kampanja je počela nešto kasnije nego inače, ali ipak u pravo vrijeme, u decembru, mjesecu praznika, radosti i najljepših emocija.

Mnogi dobri ljudi su se „okitili“ crvenim nosićima i na lica najbližih i svojih prijatelja izmamili osmijehe. Pored toga donijeli su radost i drugima, jer je sav prihod od prodaje nosića namijenjen djeci oboljeloj od raka i Roditeljskoj kući.

Radost i osmijesi su došli i na lica naših hrabrih mališana koji su na hematoonkološkim odjeljenjima, zajedno sa medicinskim osobljem, nosili svoje nosiće i smijali se do suza. Uvijek je zabavno izaći iz svakodnevnice i prestati biti ozbiljan bar na trenutak.

HOLDINA

ČLAN INA GRUPE

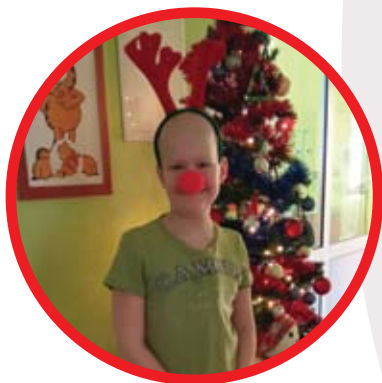
VOLONTERI HOLD INE I ENERGOPETROLA

JAČI OD PANDEMIJE

Kontinuirana pomoć i podrška mnogo znači. Ona znači da imamo prijatelje na koje se možemo osloniti, koji će biti tu uvijek kada zatreba.

Kontinuirana podrška stiže nam treću godinu za redom od kompanija Hold INA i Energopetrol, čiji uposlenici su dvije prethodne godine, u okviru aktivnosti njihovog Volonterskog kluba, posjećivali Roditeljsku kuću i organizovali razne radionice i zabave za male hrabre stanovnike Roditeljske kuće u Sarajevu te donijeli mnoge osmijehe na njihova lica. Nažalost, u toj divnoj namjeri ih je ove godine spriječila pandemija COVID – 19, ali oni nisu htjeli da njihova podrška izostane te su dali svoj doprinos u iznosu od 8.000 KM.

“S obzirom na Vašu humanu misiju i zaista veliki značaj koji projekti Vašeg udruženja imaju za oboljelu djecu i njihove porodice, drago nam je da možemo nastaviti kontinuiranu podršku i ove godine biti dio Vaše priče te skromnom novčanom donacijom od 8.000KM podržati rad Roditeljske kuće. Izražavamo žaljenje što zbog zaštite zdravlja i trenutne epidemiološke situacije ove godine nismo u mogućnosti realizovati aktivnosti i posjetu Volonterskog Kluba” – poručuju uposlenici Hold INE i Energopetrola.

SAMSUNG JE DRUGAČIJI NEOBIČAN RUČAK

Zajedno sa predstavnicima kompanije Samsung na Balkanu, u Roditeljsku kuću ušla je pozitivna energija, ljubav i puno razumijevanja. Neizmijerno nam je drago da su nam u posjetu došli predstavnici Samsunga iz Beograda i iz Sarajeva.

Stalno govorimo o potrebi djece oboljele od raka i njihovih porodica za podrškom njihove društvene zajednice koja im pruža osjećaj sigurnosti i pokazuje da u svojoj borbi nisu ostali sami. Sigurno je to da im Roditeljska kuća pruža sve što trebaju, ali to ne bi bilo moguće bez ovih dobrih ljudi koji na sve načine pokušavaju da pomognu i da bar jedan dan u Roditeljskoj kući bude drugačiji i zabavniji.

Samsung je napravio jedan dan takvim. Našoj djeci i roditeljima doveo je najbolje kuhare koji su kuhajući za njih i servirajući im drugačiji i neobičan ručak, pretvorili trpezariju Roditeljske kuće u restoran prve klase. Svi sastojci bili su odabrani sa velikom pažnjom i potpuno su zdravi, što u potpunosti odgovara trenutnom stanju naših hrabrih heroja.

Ovakvo druženje ne bi moglo proći bez malo zabave, pa su se naši prijatelji potrudili da izmame dječije osmijehe zajedno sa klaunicom koja je svojim umijećem upravo to i uspjela.

VERLAB U AKCIJI NIJE MARKA MALO

Verifikacioni laboratorij Verlab izdvajao je po jednu marku od svake verifikacije medicinske opreme koju su radili i na taj način su prikupili iznos od 3.000 KM koji su donirali našoj Roditeljskoj kući. Nekome se jedna KM može učiniti kao mala donacija, ali marka po marka i prikupe se sredstva koja su značajna za našu djecu i njihov drugi dom. Hvala!

PRVI FESTIVAL ZDRAVLJA BALANSIRATI UM, ZDRAVLJE I TIJELO

Prvi Festival zdravlja, održan početkom decembra 2020. u Sarajevu u organizaciji Bistrea Zdravo, imao je za cilj edukaciju o zdravom načinu života, ali i promociju zdravih navika sa holističkim, tj. cjelovitim pristupom. Glavna tema Festivala bile su nove spoznaje i način života koji balansira zdravlje, um i tijelo, a program cjelodnevnih aktivnosti bio je bogat. Održani su i mnogobrojni paneli i predavanja.

Panel diskusiji o liječenjima kojima se potiče organizam da svojim prirodnim procesima djeluje na zdravlje, vodila je homeopatkinja Šeila Kulenović - Latal, a učestvovala su i naše Advija Džambas, predstavnica mreže mladih izliječenih od raka MladiCe, te predstavnica Udruženja Atifa Buldić Bešić. Sav prikupljeni novac od ulaznica na Festivalu Zdravlja doniran je za Roditeljsku kuću u Sarajevu.

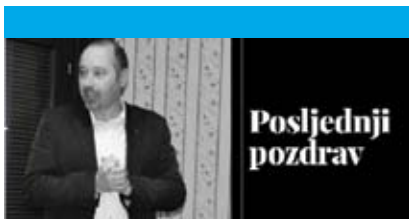
I MEGAMIX UZ NAS VELIKA LJUBAV ZA MALE HEROJE

Kompanija Megamix d.o.o. misli na Roditeljsku kuću, mališane i njihove porodice. Donacijom hrane i higijenskih potrepština koje su donijeli na vrata Roditeljske kuće pokazali su da su uz naše male i velike heroje. Velika ljubav uložena je u ovaj humani čin.

OŠ NAFIJA SARAJLIĆ KOMŠIJA JE NAJPREČI

Drage naše komšije, učenici i nastavnici iz OŠ Nafija Sarajlić, kontinuirano brinu za svoje male komšije iz Roditeljske kuće. Ovog puta su ih obradovali zdravim namirnicama, voćem i povrćem, džemovima i sokovima.

ODLAZAK PRIJATELJA OSTAJE TRAG U SRCIMA

Nakon kratke i teške bolesti, napustio nas je naš dragi Goran Bubalo, čovjek velikog srca, prijatelj, mirovni aktivista koji se jednom rađa, istinski borac za ljudska prava svih nas, neko ko nas je motivisao da nikad ne gubimo nadu u bolje sutra. Dirljiv gest Goranove porodice podsjetnik je na život

kakav je on živio. Njegova porodica zamolila je poznanike i prijatelje da umjesto cvijeća, vijenaca ili novca koji bi namijenili Goranovoj porodici, sredstva doniraju našoj Roditeljskoj kući. Ovakve nas geste uvijek duboko dirnu i ostave poseban trag u našim srcima.

NE TRAŽIMO IZGOVORE SLIJEDIMO AMINU

Nisu velike stvari uvijek ono što se broji, a pogotovo kada se vode najveće borbe. U najtežim trenucima i najmanji znak pažnje i podrške može značiti mnogo više nego što mislimo.

Jedan takav gest učinila je i naša

sugrađanka Amina. Kada damo i ono najmanje što možemo, ali sa srcem i željom da olakšamo onima koji su u nevolji, onda taj čin predstavlja čistu ljubav.

Nemojmo tražiti izgovore. Danas pokažimo i pružimo ljubav, razumijevanje i podršku nekome ko se bori, ko pati, jer nismo ni svjesni koliko sutra može biti daleko.

RODITELJSKA KUĆA U TUZLI

JEDVA ČEKAMO PROLJEĆE

Pandemija COVID – 19 unazadila je svaki segment svakog društva na globalnom nivou, a isto tako je pogodila i Bosnu i Hercegovinu. Utjecala je i na projekat izgradnje Roditeljske kuće u Tuzli koji je trebao započeti početkom 2020. godine. Roditeljska kuća treba se nalaziti u krugu UKC Tuzla, uz samu Kliniku za dječije bolesti, ali je, sa početkom pandemije i svim njenim nepoznicama, zaustavljen projekat izgradnje radi promjene ustroja rada UKC, ali i svih komplikacija koje je sa sobom donio korona virus.

Sama pandemija je zaustavila i izradu glavnog projekta Roditeljske kuće, na kome rade naši prijatelji iz arhitektonskog biroa Normal Arhitektura.

Kako vrijeme odmiče i kako se 2020. godina bližila kraju, bilo je vrijeme da se ponovo intenziviraju radovi na pripremama za izgradnju Roditeljske kuće, jer smo svi svjedoci da se ova situacija neće tako brzo riješiti i da moramo naučiti živjeti sa pandemijom, jer ne može svijet stati. Tako smo održali sastanak sa generalnim direktorom, dr. Vahidom Jusufovićem, kojem su prisustvovali i načelnik Pravne službe UKC Tuzla, gospodin Ervin Mujkić te načelnica Klinike za dječije bolesti, dr. Lejla Osmančević i šefica Odjeljenja za hematologiju i onkologiju, dr. Amila Latifagić, na kojem smo razgovarali o daljem toku projekta izgradnje Roditeljske kuće te smo zaključili da nastavljamo dalje na njegovoj realizaciji.

Prema novom planu, izgradnja bi trebala početi u proljeće 2021. godine, nakon što dobijemo neophodnu građevinsku dozvolu s kojom će sva potrebna dokumentacija biti kompletirana.

Bitno je spomenuti da je Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka obezbijedilo cjelokupna sredstva za njenu izgradnju u iznosu od 800.000 KM te da će ovo biti jedan veoma značajan projekat, kako za djecu oboljelu od raka i njihove porodice, tako i za Bosnu i Hercegovinu, a posebno Tuzlanski kanton.

Potpisan predugovor sa Vladom TK i UKC Tuzla o izgradnji Roditeljske kuće

Skupština TK dala saglasnost za izdvajanje zemljišne parcele na kojoj će biti izgrađena Roditeljska kuća

Potpisan Ugovor sa UKC Tuzla o izgradnji Roditeljske kuće

**RODITELJSKA
KUĆA TUZLA**

Izdana urbanistična saglasnost

Obezbijeđena sredstva od strane donatora

U procesu je pribavljanje građevinske dozvole

UNICREDIT POMAŽE PODRŠKA NAŠEM MOBILNOM TIMU

UniCredit Fondacija iz Milana i UniCredit u BiH su u februaru 2020. objavili javni poziv vrijedan ukupno pola miliona eura pod nazivom Podrška djetinjstvu. Cilj je bio podržati projekte pomoći djeci i mladima do 18 godina. Bespovratnim sredstvima održani su projekti koji unapređuju život mladih u 13 zemalja u kojima posluje UniCredit. U BiH je sa 41.000 eura podržano sedam projekata neprofitnih organizacija. Jedna od tih sedam projekata je i mobilni tim Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka. Hvala UniCredit Fonadaciji i UniCredit BiH na prilici.

RAIFFEISEN BANKA NE ZABORAVLJA UVIJEK TU ZA PRIJATELJE

Jedan od naših najstarijih prijatelja jeste Raiffeisen banka. Oni su uvijek tu kada zatreba. Uvijek pri ruci i uvijek veliki oslonac za djecu oboljelu od raka.

U 2020. godini, usprkos pandemiji COVID-19 i svim turbulencijama kroz koje cijeli svijet prolazi, Raiffeisen banka nije prestala sa svojim društveno odgovornim radom pa su i ove godine mislili na naše male heroje.

Raiffeisen banka od 2017. godine od svake transakcije plaćanja Raiffeisen Mastercard Shopping karticom s oznakom MC World izdava 0,10 KM u dobrotvorne svrhe. Na ovaj način njihovi klijenti svakom transakcijom koju naprave ovom karticom indirektno pomažu rad Udruženja Srce za djecu oboljelu od raka, Sumero, te SOS Dječija sela BiH. Ista podrška nije izostala ni ove teške 2020. godine.

Također, Raiffeisen banka je, u povodu vjerskih praznika i Nove

Godine, donirala 40.000 KM i to ukupno 10.000 KM organizacijama JUP "Beli anđeo" Bosanski Brod, "Koraci nade" Tuzla, "Specijalna olimpijada BiH za osobe sa invaliditetom" Sarajevo i Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba Stolac, kao i po 10.000 KM SOS Dječijem selu Sarajevo, Udruženju "Srce za djecu oboljelu od raka" te Udruženju za pomoć mentalno

nedovoljno razvijenim licima Banja Luka.

Slijedeći svoju strategiju održivosti, Raiffeisen banka je još 2012. godine praksu kupovine i slanja prazničnih čestitki zamijenila donacijama. Realizujući ovaj projekat, Banka podržava zajednicu u kojoj posluje, ali i doprinosi zaštiti okoliša, s obzirom na to da sada, umjesto papirnih, koristi elektronsku verziju čestitki.

DRUŠTVENO ODGOVORNI BANKARI SVJESNI DA TREBA POMAGATI

Uposlenici Centralne banke Bosne i Hercegovine, želeći iskazati društvenu odgovornost i solidarnost prema najosjetljivijim kategorijama koje trpe posljedice pandemije koronavirusa, dobrovoljno su izdvojili procenat od svojih ličnih primanja i na taj način prikupili 39.442 KM.

Humanitarna akcija je okončana transferom prikupljenih sredstava na račune Crvenog krsta Brčko distrikta BiH, Crvenog krsta Republike Srpske, Doma za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo, S.O.S. Dječijeg sela, Udruženja "Pomozi.ba", Narodne kuhinje Stari Grad Sarajevo, Dječijeg doma "Egipatsko selo" Mostar, "Majčinog sela" Međugorje i Udruženja "Srce za djecu oboljelu od raka".

"Svjesni težine situacije koja je prouzrokovana pandemijom koronavirusa, na ovaj način smo, još jednom, iskazali društvenu odgovornost i solidarnost s našom

zajednicom. Iskreno se nadam da će donirani iznosi biti od pomoći svima onima kojima je potrebna", kazao je guverner Centralne banke BiH, Senad Softić.

Udruženje Srce za djecu je zahvalno za ovaj vid podrške, jer u najtežim vremenima se prepoznaju prijatelji djece oboljele od raka.

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FBiH**

**SOLIDARNOST PRIJE
SVEGA**

Mnogo je prijatelja koji su stali uz Udruženje Srce za djecu i djecu oboljelu od raka. Oni suosjećaju sa djecom i roditeljima te žele biti tu za njih u najtežim trenucima. Najteži

trenuci počinju od saznanja s kojim se oboljenjem bore i nastavljaju se boriti dalje, kroz intenzivno bolnično liječenje, ali i poslije liječenja.

Jedan od prijatelja je svakako Agencija za bankarstvo FBiH, koja je i prije podržavala djecu oboljelu od malignih bolesti i Udruženje, a nastavili su pružati svoju podršku i tokom pandemije COVID - 19, jer smatraju da je ovo vrijeme kada treba stati uz ugrožene kategorije i biti na njihovoj strani tokom svih njihovih borbi. Borba s rakom je teška, ali je sada i teža, kada postoje otežavajuće okolnosti kao što je novi i nepoznati virus u pitanju.

Agencija za bankarstvo FBiH je donirala 5.000 KM Udruženju i na taj način pružila svoj doprinos u vrijeme kada je cijeli svijet zapao u probleme te kada su ugrožene kategorije društva još više svedene na društvene margine, usljed ogromnih problema koje je sa sobom donijela pandemija.

Udruženje je duboko zahvalno agenciji na donaciji, ali prije svega na solidarnosti koju su iskazali, jer vrlo je važno ne zaboraviti i ostati svjestan ostalih dijelova društva i njihovih problema i poteškoća u katastrofama kao što je pandemija.

VELIKI GEST GP BUTMIR

ROĐENDAN PUN LJUBAVI I PAŽNJE

Građevinsko preduzeće "Butmir", u povodu obilježavanja tridesete godišnjice postojanja i rada, uručilo je donaciju Udruženju "Srce za djecu".

Naime, oni su odlučili da neće imati proslavu ovog okruglog i značajnog rođendana nego su sredstva namijenjena za organizaciju slavlja preusmjerili i donirali Udruženju.

Naravno, ovaj rođendan će pamtili i djeca oboljela od raka. Pamtit će ga po pruženoj ruci podrške, ljubavi uloženoj u ovaj gest i brizi u njima najtežim danima. Ovakvim

poduhvatima djeci i njihovim porodicama poručujemo da nisu sami i napušteni u svojoj borbi, da postoje ljudi koji se bore zajedno s njima, koji su spremni biti tu za njih u najtežim trenucima.

"Mnogo nam znači ova pomoć djeci oboljeloj od raka. Od srca smo zahvalni GP "Butmir" na ovom divnom činu, na znaku podrške punom ljubavi i pažnje", rekao je Fikret Kubat, direktor Udruženja.

U KAMPANJI SA ZADA PHARMACEUTICALS

NIJE SVE SAMO U LIJEČENJU

Mnoge su društveno odgovorne kompanije stale uz djecu oboljelu od raka u, za njih, teškim trenucima, a svakako jedna od njih je i Zada Pharmaceuticals, koja je zajedno sa našim Udruženjem u februaru 2020. pokrenula kampanju prikupljanja sredstava za djecu oboljelu od raka koja se liječe u Sarajevu i Tuzli, koja je trajala do februara 2021. godine. U toj godini dana kupci Zadinih proizvoda *Kurkumin Forte*, *Relaxan* i *Relaxan Dreams* su donirali sredstva za djecu oboljelu od raka i Udruženje Srce za djecu.

Kao dodatnu podršku tokom njihovog liječenja, u okviru ove kampanje Zada Pharmaceuticals je uručila i vrijednu donaciju svojih imuno-preparata za djecu koja su se trenutno nalazila na hematoonkološkim odjeljenjima u Sarajevu i Tuzli, kojima je ovaj vid podrške itekako važan i bitan. Uz spomenute preparate donirali su bojanke, puzzle i edukativne materijale i na taj način pokazali da brinu i za druge aspekte problema koje imaju djeca oboljela od raka

tokom isrpiljućeg liječenja.

Voditi brigu o zdravlju najteže oboljelih mališana je jedan od najhumanijih gestova. Važno je spomenuti da je Zada podržala Udruženje Srce za djecu i djecu

oboljelu od raka i tokom pandemije Covid-19 još jednom donacijom preparata za roditelje naših hrabrih heroja koji su isto tako veliki borci i trebaju veliku podršku.

KRAJIŠNICI SE POKAZALI

Kada sve ide kako treba imate puno prijatelja, pravi se prepoznaju tek kada vam je teško

Udruženje Srce za djecu realizuje mnoge važne i društveno korisne projekte, a koji se baziraju na stvarnim problemima i potrebama djece oboljele od raka i njihovih porodica. Programske aktivnosti kao što su Roditeljska kuća, Psihosocijalna podrška, Moja kosa tvoja kosa, segmenti su koji olakšavaju živote mnoge teško oboljele djece, unapređuju i olakšavaju njihovu svakodnevnicu, doprinose olakšanom procesu liječenja, te unose mir i nadu u njihove živote.

Sve svoje projekte i programske aktivnosti Udruženje finansira iz donacija koje obezbijedi zahvaljujući dobrim ljudima, društveno odgovornim kompanijama i institucijama koji prepoznaju njihov značaj.

U prethodnoj godini radi Covida-19 mnogi javni pozivi su zaustavljeni ili nisu ni objavljeni, mnogi izvori finansiranja su nestali i postalo je izazovno održavati sve ove projekte. Srećom, uvijek ima institucija koje prepoznaju ove teške momente i odlučne, uprkos svemu, ostati na strani ugroženih kategorija.

Tako su 2020. Udruženju najveću podršku pružili Unsko-sanski kanton i njegov premijer Mustafa Ružnić donacijom od 50.000 KM, koja je bila obećana prethodne godine kada je USK uplatio 40.000 KM za Roditelj-

sku kuću. Ponosni smo da imamo takve prijatelje u Vladi USK i da je u teškoj 2020. godini rad naše Roditeljske kuće pomognut sa planiranim grantom. Stoga smo ih posjetili i uručili im zahvalnice. Mi se, s druge strane, zaista trudimo biti najbolji domaćini našim mališanima iz ovog dijela Bosne i Hercegovine. Nastojimo osigurati najbolji smještaj i svaki vid podrške roditeljima i njihovoj djeci kada dođu na liječenje u Sarajevo.

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Pored USK, 2020. godine Udruženju su pomogli i Zeničko-dobojski kanton i Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Podrška nije izostala ni od Grada Sarajeva. Kontinuirana pomoć, iskrena podrška i pregršt dobrih želja su ono što nam je najpotrebnije. Sve to imamo u ovom našem dugogodišnjem prijatelju. Uz nas su 2020. bili i gradovi Bihać, Visoko i Goražde. Vrijeme je pokazalo da za ove gradove ni najveće katastrofe nisu prepreke da budu na usluzi teško

oboljelim mališanima iz svojih gradova koji borave na liječenju u Sarajevu i Roditeljskoj kući.

Tokom 2020. godine tu, uz nas, bili su i općine Vogošća, Kakanj, Novo Sarajevo, Centar, Stari Grad i Trnovo. Kada je lijepo i kada sve ide kako treba, onda imate puno prijatelja, a kada vam je teško tek se tada prepoznaju pravi prijatelji. Hvala što ste i u ovim teškim vremenima stali uz nas i što ste primjer kako svaki kanton, grad ili općina može biti na strani djece oboljele od raka, na strani onih koji vode najveće bitke - bitke za život.

CIVILNA ZAŠTITA STARI GRAD KAPI KOJE ŽIVOT ZNAČE

Služba civilne zaštite Općine Stari Grad, u saradnji sa Zavodom za transfuzijsku medicinu FBiH i Udruženjem Srce za djecu oboljelu od raka, organizovala je akciju dobrovoljnog darivanja krvi. U akciji su učestvovali uposlenici Općine Stari Grad Sarajevo, nastavno osoblje osnovnih škola iz Starog Grada i dobrovoljni davaoci Crvenog križa Stari Grad zajedno sa načelnikom Općine, Ibrahimom Hadžibajrićem.

DARUJ KRV, BUDI NJIHOV HEROJ

TRI AKCIJE, 313 DIVNIH LJUDI

Tokom 2020. godine Udruženje Srce za djecu, zajedno sa Crvenim križem FBiH, Crvenim križem općine Centar i Zavodom za transfuzijsku medicinu FBiH, organizovalo je čak tri akcije dobrovoljnog darivanja krvi.

Za razliku od prethodnih godina, ove akcije obilježila je, kao i sve drugo, pandemija Covid-19. Radi otežavajućih okolnosti koje nosi sa sobom, apelovali smo na građane i ukazivali koliko je važno davalaštvo, jer potrebe za krvi uprkos pandemiji ne prestaju ni kod djece oboljele od raka, ni kod drugih pacijenata. Ukazivali smo i da je čovjek jedini izvor krvi i samim tim neko ko može spasiti živote jednim kratkim, ali iznimno važnim činom.

Uprkos usložnjenosti epidemiološkoj situaciji i pandemiji, dobri humani ljudi su odvojili svoje vrijeme i pridružili se akciji. Poštivale su se epidemiološke mjere i sve akcije su protekle u najboljem redu, u opuštenoj i pozitivnoj atmosferi. Sa radošću možemo reći da se pozivima odazvalo ukupno 313 divnih ljudi, a njih 274 uspješno je darivalo krv.

Neizmerno smo im zahvalni na dobroj namjeri, ljubavi i podršci. Zahvalni smo im što su bili spremni da se odreknu dijela sebe, da savladaju svoj strah za dobrobit drugih, da spase nečiji život. Oni su zaista pravi heroji djece oboljele od raka, jer su došli u najvećoj nevolji i spasili život. Upravo zato slogan ovih akcija i jeste bio *Daruj krv, budi njihov heroj.*

FIKRET ŠATARA

OTAC KĆERKE KOJA JE POBIJEDILA RAK

NEOPISIVA JE SREĆA KADA VIDITE ČIST NALAZ, NA KOJEM NEMA TUMORA

Otac Fikret govorio je za AA o tome kakvo je iskušenje suočiti se takvom bolešću, šta je to što roditelji moraju znati da bi bili uspješni u ovoj teškoj borbi, a dotakao se pitanja nedovoljno razvijene svijesti našeg društva u kontekstu ove bolesti

AUTOR: ANADOLIJA BALKAN

Porodica Šatara iz Sarajeva iza sebe ima jednu vrlo tešku, ali i uspješnu priču. Njihovoj kćerki Anidi, koja danas ima pet godina, sa 2,5 godine dijagnosticiran je tumor na mozgu. Bio je to veliki šok za porodicu ali uslijedila je velika borba, trud, napor, zalaganje. Nakon godinu ipo dana borbe tumor je nestao, a Anida se polako počela vraćati normalnom životu.

Otac Fikret Šatara govorio je za Anadolu Agency (AA) o tome kakvo je iskušenje suočiti se takvom bolešću, šta je to što roditelji moraju znati da bi bili uspješni u ovoj teškoj borbi, a dotakao se pitanja nedovoljno razvijene svijesti našeg društva u kontekstu ove bolesti.

Šatara ističe kako je vrlo težak momenat kada čovjek sazna da njegovo dijete boluje od tumora. Kako kaže, u tom momentu nemoguće išta dobro pomisliti, ali kako s vremenom čovjek sve to prihvata, postaje svjestan da se mora boriti, da nema predaje i da se život nastavlja.

“Operacije, zračenje, kemoterapija, hemipereza lijeve strane. Bila je nepokretna godinu ipo dana. Čovjek sve to mora da prihvati, mora se boriti s tim, ali evo hvala Bogu kao što vidite sada, Anida je danas dobro”, rekao je Fikret.

Šok koji je nastao saznanjem da je njegova kćerka bolesna, nikada nije ni prestao, dodaje Fikret, on se jednostavno samo malo umanjio kada čovjek vidi da njegovo dijete počinje da hoda, da je dobro, da su nalazi uredni.

“Prvi momenti su najteži, ne znate gdje ste, ne znate šta vas je snašlo, ne znate ništa o toj bolesti. Ali vremenom upoznate ljude koji su se to prošli, doktore koji vam daju savjete, medicinske sestre... Svi su jednostavno uz vas, svi su tu da vam pomognu i olakšaju tu borbu. Vremenom vi shvatate da niste sami, da ima tu ljudi koji vam pomažu, koji vam daju hrabrost, i koji su vjetar u leđa da nastavite dalje, da nema vremena gledati se unazad, samo naprijed”, naveo je Šatara.

PORODICA MORA OSTATI JEDINSTVENA I NA OKUPU

Dodaje kako su u toj situaciji bili svjesni da kao porodica moraju biti svi na okupu, jedinstveni, kao da ništa nije bilo, i da na taj način mogu olakšati i Anidi, a i sami sebi.

Nakon Anidine dijagnoze učlanili su se u Udruženje “Srce za djecu oboljelu od raka”, koje im je mnogo pomoglo, naročito njihova mreža “MladiCe”, odnosno mladi koji su oboljeli od raka. Prema riječima Šatara, ljudi iz udruženja su im objasnili na koji način će sve teći, ali sve je to rađeno na jedan pozitivan i ohrabrujući način, što je porodici Šatara mnogo pomoglo.

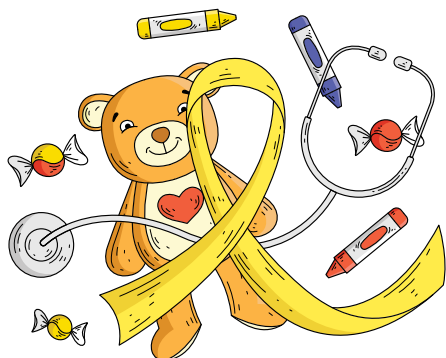
“Oni su nam davali pozitivnu energiju, znači samo da idemo naprijed, da se ne predajemo, da psihički ostanemo jaki. Udruženje, osoblje neurohirurgije ovdje u Sarajevu, osoblje hematološkog odjeljenja na Pedijatrijskoj klinici, oni su bili najviše uz nas i bili su najveći podsticaj da nastavimo, da idemo dalje, da smo tu radi djeteta, odnosno da moramo biti jaki i fizički i psihički”, poručio je Šatara.

Na pitanje šta je to Anidi i porodici najviše potrebno u smislu podrške u periodu nakon izlječenja, Šatara odgovara kako je njegovoj kćerki lijeva strana bila potpuno oduzeta, te da je godinu ipo išla na fizikalnu terapiju.

“Ona je bila nepokretna, lijeva strana joj je bila potpuno oduzeta, ništa nije mogla lijevom rukom, lijevom nogom. Nama su najviše bile potrebne te fizikalne terapije. Dok je išla na kemoterapije mi smo nju vodili i na fizikalne terapije i tada je stala na noge i pomalo počela hodati. S obzirom na aktuelnu situaciju oko koronavirusa, ne možemo da idemo na terapije, ne smijemo da je vodimo. Mi kući vježbamo, ali to nije ni blizu one stručne podrške. Dakle, fizikalne terapije i održavanje imunog sistema kod djeteta, to je ono o čemu moramo voditi računa”, kazao je Šatara.

Ukratko je opisao i taj momenat kada je njegova kćerka primila posljednju kemoterapiju, a nakon toga obavljen nalaz magneta.

“To je nešto gdje sami sebi ne možete da vjerujete. Primila je sve kemoterapije i onda odete uradite nalaz magneta koji je čist, koji nema tumora. Nešto što vas najviše može da obraduje poslije svega toga. Jednostavno u tom momentu shvatite i vidite da ta borba nije bila uzaludna, da je to na kraju jedan veliki uspjeh i da je sve završilo kako treba, hvala Bogu”, priča Šatara.

NEDOVOLJNO RAZVIJENA SVIJEST KOD MLADIH OSOBA

Na pitanje kako ocjenjuje senzibilitet i svijest društva i okoline prema djeci i porodicama koje vode borbu s karcinomom, odnosno da li su na tom planu imali neugodnih situacija, odgovara:

“Naravno da smo imali. Ne može svako da razumije ovu bolest. Imali smo par neugodnih situacija kad je trebala doći na peti ciklus kemoterapije, gdje je došla jedna gospođa, sa djetetom koje je imalo stomačni virus, i ona nas je pitala zašto naša kćerka nosi masku. Mi smo odgovorili da je operisala tumor na mozgu, da moramo čuvati njen imunitet. A ona je tada kazala, ‘Molim vas, ako možete da je sklonite, strah me da mi na dijete ne pređe’. Ja sam joj onda rekao da moja kćerka ne može nikoga zaraziti, a da ona pazi da njeno dijete nekome ne prenese virus koji ima. Bilo je tu još par stvari. Uglavnom, omladina dosta ne razumije o čemu se radi i pretežno misle da je to prelazno. Kada nije imala kosu, imala je vidljiv rez od 17, 18 konaca, primijetili smo kako ljudi od nje okreću glavu, odmiču se kada je primijete”, ističe Šatara.

Fikret je na samom kraju razgovora uputio i poruku svim roditeljima koji se bore s opakom bolešću.

“Moja poruka bi im bila samo da budu hrabri, da budu jaki psihički i fizički, da se ne predaju jer s tim se moramo boriti, moraju samo gledati naprijed, da se druže samo s pozitivnim ljudima, da razgovaraju, da prihvate savjete, ali ono najznačajnije je da budu pozitivni i samo gledaju naprijed, nipošto nazad i sve će biti kako treba ako Bog da. To je moja poruka”, zaključio je Šatara.

FOTOGRAFIJA: ANADOLIJA BALKAN

ZLATNI SEPTEMBAR SPOJIO JE DVIJE BORBE

POVEZALA NAS JE ZLATNA VRPČA

Ove smo godine s našim brojnim prijateljima djeci i onima koji ih liječe pokazali da nisu sami u dvije borbe – protiv raka i protiv korone

Zlatni septembar se u svijetu obilježava kao mjesec podizanja svijesti o dječijem raku. Udruženje Srce za djecu svakog septembra kroz različite kampanje ukazuje bh.društvu na probleme i potrebe djece oboljele od raka i njihovih porodicama.

Kampanju 2020. godine smo započeli na simboličan način, tj.osvjetljenjem značajnih građevina u Bosni i Hercegovini zlatnom bojom i zlatnom vrpcom kao simbolima borbe protiv dječijeg raka.

ZLATNE GRAĐEVINE

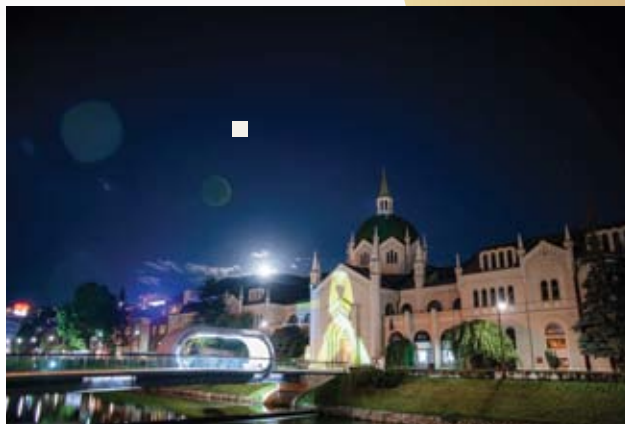
Poseban štih kampanji podizanja svijesti dali su Mostar, Bihać, Tuzla i Sarajevo, koji su obojeni u zlatno i ogrnuti zlatnom vrpcom u znak podrške djeci oboljeloj i liječenoj od raka dočekali septembar. Zlatni su u Sarajevu postali Zemaljski muzej, Akademija likovnih umjetnosti, Zgrada institucija BiH, u Mostaru Stari most, Bihaću Kantonalna i univerzitetska biblioteka i zvonik crkve Sv.Ante, a u Tuzli zgrada Kantonalne privredne komore.

Paralelno je tekla online i medijska kampanja sa posebno kreiranim video materijalima i vizualima. Cilj kampanje je prije svega bio podići svijest bh. javnosti o problemima s kojima se susreću djeca oboljela i liječena od raka i njihove porodice, a fokus ovoseptembarske kampanje je na periodu nakon izlaska iz bolnice i nakon izlječenja.

Djeca najčešće imaju rane i kasne posljedice liječenja hemoterapijom s kojima je potrebno izboriti se. Potrebne su im resocijalizacija i rehabilitacija, nerijetko ostaju fizičke promjene koje su uzrok stigmatizacije, a u društvu postoje i mnogobrojne predrasude koje je potrebno razbiti.

Dovoljno govori za sebe činjenica da troje od četvero djece pobijedi u borbi s rakom. Za četvrtu porodicu dogodi se nezamislivo. Ne smijemo zaboraviti ni roditelje i porodice koje su izgubili svoju djecu u ovoj borbi. Potrebna im je velika podrška u borbama koje dolaze poslije.

Kampanja je nastavljena u Mostaru, Bihaću, Zenici, Tuzli i Sarajevu, a obilježile su je zlatne maske koje su posebnu simboliku dobile tokom pandemije korona virusa. U pomenutim gradovima su bili postavljeni info pultovi na kojima su građani imali priliku pružiti kupiti posebno dizajnirane maske sa zlatnom vrpcom. Sredstva od prodaje su namijenjena djeci oboljeloj od raka. Na info pultovima smo dijelili brošure i letke sa informacijama o dječijem raku, ranim simptomima malignih bolesti, te o posljedicama koje ostavlja liječenje i s kojima se djeca i porodice moraju nositi. Zahvaljujemo se od srca svim građanima koji su posjetili naše info pultove i dali svoj doprinos i podršku.

Rezultati kampanje Zlatni septembar brzo su stigli. Obezbijedili smo dvije jako vrijedne donacije za hematoonkološka odjeljenja u Sarajevu i Tuzli. Donacijom smo obuhvatili sve ono što je trenutno bilo neophodno i važno da naša djeca budu zaštićena, ali da i medicinsko osoblje nesmetano obavlja svoj posao. Spremili smo mnogo dezinfekcionih sredstava za ruke, površine i podove, sredstva za čišćenje sanitarija, antibakterijske sapune za ruke, deterdžente za suđe, vlažne maramice, ubruse, toalet papir, dječije pelene, ali i zaštitne maske, lateks rukavice, šprice, te lijekove koji su nedostajali.

NAJLJEPŠI ROĐENDANSKI POKLON

Željeli smo pomoći da se obezbijediti sve ono što je potrebno jednom hematoonkološkom odjeljenju u ova nesigurna vremena, ali i pokazati da nisu sami. Ni u jednoj borbi - ni onoj protiv raka, ali ni onoj protiv korona virusa te da ih na ovaj način podržimo u njihovim naporima da sačuvaju živote naše djece, na čemu smo im iznimno zahvalni.

Zlatna kruna zlatnog septembra došla je upravo na kraju kada smo pripremili i poslali Zlatni paket za zlatno dijete na adrese oko 200 djece širom BiH.

Zlatni paketi sadržavali su neophodne zaštitne maske, dezinfekciona sredstva, higijenske potrepštine, poklon bon i set školskog pribora. Vrijednost jednog paketa je oko 100 KM.

Željeli smo na ovaj način obezbijediti sve ono što je potrebno djetetu u ova nesigurna vremena i pokazati i njima da nisu sami ni u borbi protiv raka, ni protiv korona virusa.

Najiskrenije su nas obradovale fotografije naših malih i velikih boraca koje smo dobili, ali i mnogobrojne poruke zahvale pa ćemo izdvojiti samo jednu od njih: "Sutra nam je rođendan! Ovo je najljepši poklon na svijetu! Opet ste me rasplakali», napisala nam je majka Čaušević iz Zavidovića.

Podršku tokom Zlatnog septembra pružili su i naši Zmajevi, Nogometni savez BiH i naš prijatelj i reprezentativac Edin Džeko. Na jednoj od utakmica tokom septembra u znak podrške djeci oboljeloj od raka blizu svog srca nosili su zlatnu vrpču.

ZDRAVI TIM I PHARMA MAAC

DARIVALI MLADICE

Predstavnici Udruženja Zdravi tim, koje se bavi humanitarnim radom i edukacijom o unapređenju zdravih stilova života i izdavač je Zdravog portala s predstavnicima firme Pharma Maac koja nudi proizvode i usluge za bolji i zdraviji život, posjetili su Udruženje Srce za djecu i darivanjem MladiCa simbolično obilježili Zlatni septembar, mjesec podizanja svijesti o dječijem raku.

Pharma Maac je zastupnik i distributer proizvoda za cjelokupni terapijski lanac - bolnice, apoteke, prodavnice, pacijente i krajnje korisnike. Neki od brendova Pharma Maaca Orthomol, Weleda, Rabenhorst i Wellion, koji su jako korisni u jačanju imuniteta kao i namijenjeni za onkološke pacijente, našli su se u poklon paketima koji su tokom ovog druženja uručeni MladiCama, mladim članovima Udruženja Srce za djecu, koji su se borili ili se još uvijek bore sa rakom.

MUHAMED MAHMIĆ

MUHAMED MAHMIĆ POBIJEDIO JE KARCINOM: MOJ GLAVNI MOTIV BIO JE DA SVOJIM RODITELJIMA VRATIM OSMIJEH NA LICE

Godine 2006. dijagnosticiran mu je Ewingov sarkom, inače vrlo rijedak karcinom na grudnoj kičmi. U razgovoru za AA kaže kako ga je saznanje da ima rak u tom periodu najviše asociralo na smrt. Ipak, on nije znao za predaju

AUTOR: ANADOLIJA BALKAN

Muhamed Mahmić iz Kaknja imao je svega 10 godina kada mu je dijagnosticiran karcinom. U najljepšim godinama djetinjstva prošao kroz veoma težak period. Nakon operacije, više ciklusa zračenja i kemoterapija, Muhamed je imao svega 16 kilograma, a šanse da preživi bile su minimalne. Ipak, ovaj hrabri momak se nikada nije predao, nastavio je borbu. Glavni motiv mu je bio vratiti osmijeh na lice svojih roditelja, vjerovao je da će uspjeti i pobijedio je karcinom, piše Anadolu Agency (AA). Muhamed je jedan od hrabrih mladih boraca koji su, boreći se s karcinomom, uspjeli ispisati pobjedničku priču. Godine 2006. dijagnosticiran mu je Ewingov sarkom, inače vrlo rijedak karcinom na grudnoj kičmi. U razgovoru za AA kaže kako ga je saznanje da ima rak u tom periodu najviše asociralo na smrt. Ipak, on nije znao za predaju i nakon skoro dvije godine liječenja pobijedio je rak. Vratio se u školu, a kasnije diplomirao na Fakultetu za tehničke studije Univerziteta u Travniku.

DAVALI SU MI PET POSTO ŠANSE DA ĆU PREŽIVJETI

“Davali su mi 5 posto šanse da ću preživjeti. Ja u tom periodu sve to i nisam toliko shvatao, pošto sam bio dijete i internet nije bio toliko dostupan da bih mogao saznati nešto više o svemu tome. Međutim, moji roditelji su bili upućeni i sam pogled na njih je bio vrlo težak jer su oni znali šta mi je i osjećali su tu bol, ali kroz njih sam mogao zaključiti da nešto nije dobro i da se trebam boriti s tim”, kaže danas 24-godišnji Muhamed.

Pojašnjava kako je sam proces liječenja od karcinoma bio veoma težak i iscrpljujući za jednog 10-godišnjaka.

“Vrlo je teško, pošto sam ja prošao kroz veoma dug ciklus liječenja, imao sam operaciju, 25 zračenja i 13 ciklusa kemoterapije. Bolovi prije operacije su bili nesnošljivi i dolazio sam u trenutak da gubim svijest od bolova. Nakon operacije, hvala Bogu, nisam imao bolove, ali se borba nastavila. Nakon zračenja osjećao sam mučninu,

vrtočlavicu, bio sam u jako lošem stanju. Prvo mi je bilo kazano da ću primiti sedam ciklusa kemoterapije, nakon tih sedam primio sam još šest kako bi bili sigurni da ću sve to preboljeti”, govori Muhamed Mahmić.

Dodaje kako mu je čak govoreno da će moći primiti samo jednu kemoterapiju, odnosno da njegov organizam neće biti u stanju podnijeti više.

“Ja sam u to vrijeme imao svega 16 kilograma. Od sve borbe pao mi je imunitet i izgubio sam želju za bilo kakvom ishranom, gdje sam morao jesti na silu kako bih se vratio u normalan život. U sklopu tih terapija imao sam i fizikalne terapije, s obzirom da nisam osjećao noge, a nakon terapije su mi se vratili ekstremiteti u funkciju i time sam normalno nastavio s radom”, govori Mahmić.

Nakon toga slijedi povratak u školu, a Muhamed ističe kako su ga svi generalno dobro prihvatili. Naročito je, dodaje, bio zadovoljan odnosom profesora i direktora škole.

“Imao sam određenih poteškoća jer sam nosio korzet i djeca to nisu baš shvatala, nazivali su me pogrđnim imenima, ali su direktorica i profesori reagovali na vrijeme, tako da su uspjeli suzbiti te predrasude”, kazao je Mahmić.

Na pitanje šta je za njega u procesu liječenja bila glava pokretačka snaga i šta ga je najviše motivisalo, Muhamed odgovara kako je njegov glavni motiv bio vratiti svojim roditeljima osmijeh na lice.

“Ja sam kao dijete želio samo da vratim osmijeh na lice svojih roditelja, prije svega. Kao drugo, imao sam motiv da ostvarim ono o čemu sam sanjao tokom cijelog svog djetinjstva. Moj san je bio da postanem fudbaler. Međutim, s obzirom na bolest u tome nisam uspio. Moja želja je da se bavim politikom i da na taj način pomazem djeci koja se susreću s ovom bolešću”, poručio je Muhamed.

DJECA KOJA BOLUJU OD RAKA KROZ "MLADICE" VIDE SVOJU BUDUĆNOST

Muhamed je danas član MladiCa, mreže mladih izliječenih od raka koja djeluje u sklopu Udruženja "Srce za djecu oboljelu od raka". Zajedno s još oko 30 mladih koji su pobijedili rak, Muhamed danas pruža podršku oboljelim mališanima i njihovim roditeljima, volontira u Roditeljskoj kući i rehabilitacionim kampovima te učestvuje u brojnim kampanjama s ciljem širenja svijesti o dječijem raku.

"Cilj našeg volontiranja je da pomožemo drugoj djeci koja su trenutno u procesu liječenja i koja su se izliječila jer imamo tu i djece koja su se izliječila, a koja se još nisu vratila u svoje okruženje. Sam proces liječenja nosi i neke posljedice. Ja imam posljedice da ne smijem podizati ništa teže od dva kilograma, neko ima posljedicu da se ne može kretati, neko ne može dugo pješati, neko ima posljedicu da ne može pamtit baš najbolje. Kroz ovo druženje ta djeca stiču samopouzdanje i time kreću u dalju borbu. Oni razumiju da mogu ostvariti ono što su planirali, jer kroz nas 'Mladice' oni vide svoju budućnost. Većina nas je na fakultetima, a neki su već i završili. Trenutno je diplomiralo troje, imamo devet studenata, tako da iz godine u godinu mi rastemo i stvaramo jedno adekvatnije okruženje koje se bori s tim, jer u vremenu kada smo se mi liječili toga nije bilo i zbog toga je bilo veoma teško, kako nama tako našim roditeljima", govori Mahmić.

Koliko je značajan njihov rad kroz mrežu, potvrđuju i Muhamedove riječi da samo prisustvo "MladiCa" u Roditeljskoj kući stvara prijatniji ambijent, jer se roditelji osjećaju opuštenije te im postaje jasno da se ta bolest može pobijediti.

Naglašava da je djeci koja se trenutno liječe najpotrebnija lijepa riječ i veselo lice.

"To je ono što ih čini sretnim. U Udruženje nam dolaze i poznate ličnosti, druže se s tom djecom i to njima ulijeva samopouzdanje, njima je veoma značajno kada ih posjete naši reprezentativci Edin Džeko ili Miralem Pjanić. To im mnogo znači kao svakom drugom djetetu, ali ono što je još bitnije jeste da im stvara pozitivnu energiju za dalju borbu.

Dotakao se i Zlatnog septembra i potrebe podizanja svijesti o dječijem karcinomu.

"Svake godine mi kroz mjesec septembar pokušavamo

osmisлити nešto novo čime bismo podigli svijest o dječijem karcinomu. Prošle godine smo imali mnogo aktivnosti što će ove godine biti umanjeno zbog cijele situacije oko koronavirusa. U početku nas građani, kao i vlasti, nisu baš adekvatno primili, čak smo dobijali i određene negativne komentare na ono što radimo. Iz godine u godinu kako smo se razvijali i ljudi su počeli shvatati kako mi radimo i sada imamo podršku i građana i vlasti", rekao je Muhamed Mahmić.

Njegova poruka mladima koji se bore s rakom, na kraju je bila:

"Mi 'MladiCe' imamo svoju poruku da rak nije bauk, da trebamo pričati o tome i da se trebamo suočiti s bolešću, jer sam cilj borbe jeste da ćemo na kraju pobijediti. Svaki cilj trebamo ostvariti i tu borbu s rakom koju imamo, trebamo dobiti" zaključio je Muhamed.

Ono na što su u "MladiCama" posebno ponosni jeste i njihov dokumentarni film "Velika bijela kuća", a koji je također podsjetnik da su velike pobjede moguće. Mladi su film snimili zajedno s mentorom Zoranom Zokom Čatićem, a koji je u oktobru prošle godine osvojio glavnu - Grand Prix na Dubrovnik Film Festivalu 2018.

Film je prošle godine svojio i nagradu za najbolji dokumentarni film na 6. Internacionalnom studenstkom film festivalu "New wave" u Sofiji, Bugarska, održanog od 17. do 20. aprila.

FOTOGRAFIJA: ANADOLIJA BALKAN

UMJESTO HRONOLOGIJE ILI ŠEST SKICA ONIH KOJI SU POBIJEDILI

MLADICE: RAK NIJE NEPOBJEDIV!

Članovi Mreže mladih liječenih od raka okupljeni oko našeg Udruženja, neumorni su kad oboljelim mališanima svojim primjerom vraćaju osmjech na lica

Rak je prošlost. Mi smo budućnost!

Tradicionalno i neizostavno naše MladiCe bile su dio obilježavanja Međunarodnog dana djece oboljele i liječene od raka. Prisustvom u velikom broju, a kao i uvijek najpozitivnijim obraćanjima, uveličali su ovaj dan, unijeli pozitivnu energiju i ono što najbolje rade unijeli novu dozu nade i vjere da opasni protivnik rak nije nepobjediv i da su sada samo jači, zreliji, pametniji i spremniji na sve životne izazove. Prisutnim gostima predstavljene su i MladiCe stipendisti Udruženja, studenti čiji smo rad i trud prepoznali i odlučili da pomognemo na putu znanja, čije ćemo plodove sigurno vidjeti u bliskoj budućnosti.

mładiće

Mreža mladih liječenih od raka u BiH

SRCE ZA DJECU

Adrija Džemilović,
Doktorica infektivne
patologije i pedijatrije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Harun Šabić,
Inženjerski inženjer

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Marita Šegvić,
Doktorica onkologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Sajra Bešlićević,
Doktorica obimne i male
onkologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Larisa Adilović,
Doktorica psihologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Adin Hasanović,
Naučnik informatike

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Benjamin Špićki,
Doktorica pedijatrije
i onkologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Samir Hođić,
Muzičar

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Emina Imamović,
Doktorica vanjske stomatologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Azra Lipeković,
Doktorica
infektivne patologije

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Amina Božićić,
Doktorica neoplazmi i
maligniteta

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

SRCE ZA DJECU

Vesna Šumić,
Medicinska sestra
i članica tima onkologa

Rak je prošlost.

Mi smo budućnost!

www.srcezdjecu.ba

mładiće

U martu smo se suočili s novim iskusejima i strahovima izazvanim pandemijom koronavirusa. Na posebnom udaru su upravo naša dječica sa oslabljenim imunitetom. MladiCe, kao neko je prošao kroz takvo iskustvo, odlučili su da kroz videoporuke daju podršku mališanima, da skrenu pažnju građanima na važnost poštivanja epidemioških mjera i na taj način pokažu da su na strani djece oboljele od raka.

MladiCe su u maju bile dio naše kampanje *Heroji su među nama*. Kroz video su objasnili šta je to sve potrebno djeci oboljeloj od raka u borbi protiv te opake bolesti. Oni su, kako kažu, pobijedili jer je hrabrost njihov saveznik, a kroz video su pozvali i druge ljude da budu saveznici na putu do pobjede i da svojim malim, ali za nas velikim gestama, pomognu djeci da se popnu na stepenik bliže ozdravljenju.

Treća sedmica juna u svijetu se obilježava kao sedmica survivor, osoba koje su pobijedile rak. Utemeljitelj ove sedmice je CCI, Childhood Cancer International, a čiji je član i naše Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka. Simbolično smo ovu sedmicu nazvali *Sedmica MladiCa* jer Udruženje okuplja mnogo mladih izliječenih od raka koji djeluju u okviru grupe MladiCe.

Rak je prošlost. Mi smo budućnost je slogan pod kojim smo vodili ovogodišnju kampanju. Cilj nam je prije svega bio podići svijest društva o problemima s kojima se susreću djeca oboljela od raka i mladi koji iza sebe imaju jednu tako tešku borbu koja nosi sa sobom i posljedice. Oni ruše sve predrasude, a svakako onu najveću da djeca oboljela od raka imaju tešku budućnost. Naprotiv, dokazali su suprotno, svojim uspjesima, ambicijama i djelovanjem. Budući pravnici, inženjeri, umjetnici su budućnost i ovaj svijet ostaje na njima što su predstavili i kroz foto i video materijale koji su bili sastavni dio ove divne kampanje.

Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka trudi se biti im podrška, stoga smo oformili Fond za stipendiranje mladih kroz koji uspješnim studentima pomažemo na putu do sjajne budućnosti.

U sklopu programa osnaživanja MladiCa održana je radionica sa ovim mladim ljudima na temu *Gubitak i tugovanje*. Na radionici smo obradili reakcije na gubitak, razlike u definiranju pojma gubitka, te šta jeste, a šta nije djelotvorna podrška tugujućima. Gubici su univerzalni, dešavaju se svima i stalno, oni su prijatnija svemu značajnom i donose mnogo emocionalne boli, ali i s njima moramo nastaviti živjeti. Sa svakim gubitkom ulazimo u proces tugovanja koji je znak psihičkog zdravlja. To je proces koji ima svoje faze, odnosno zadatke. Obično se spontano završava, ali ponekad možemo osjećati zablavljenost i sasvim je u redu potražiti stručnu pomoć. Ona je znak zrelosti, a ne slabosti.

Da zlatni septembar bude što zlatniji, trebali smo naše zlatne MladiCe, a oni su kao i uvijek bili tu da urade sve što je u njihovoj moći za male heroje kakvi su i sami. Pratili su nas kroz čitavu kampanju i u svim gradovima koje smo posjetili. Neumorno su volontirali, dijelili promotivne materijale, kačili zlatne vrpce, prodavali maskice i crtali usmijehe na lice svima.

NA KRAJU SE BROJI SAMO OSMIJEH

Porodica Džeko nije dopustila da je pandemija spriječi da pokaže da im je stalo i da brinu sve vrijeme

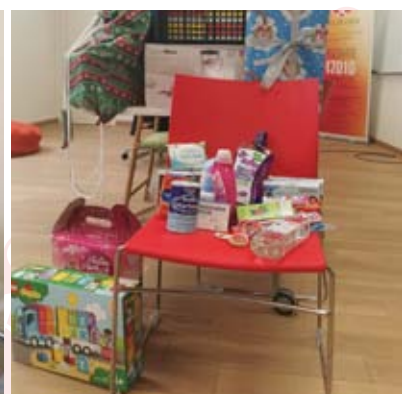
Za djecu oboljelu od raka i njihove porodica 2020. godina bila je posebno teška. Donijela je velike borbe, nove strahove. Pored borbe sa rakom oni su se suočili i s novom borbom, balansiranjem po ivici između korona virusa i svog krhkog zdravlja. Bilo je potrebno mnogo odricanja i snage da ostanu koliko toliko snažni da bi se izborili sa oba problema, ali isto tako je bilo potrebno mnogo ljubavi i podrške društva i dobrih ljudi.

Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka je uz pomoć svojih prijatelja i donatora sve vrijeme bilo tu uz njih.

Praznici su uvijek posebno vrijeme godine kada svi osjete uzbuđenje pred novom godinom, novim izazovima i ljepotama koje nosi sa sobom. Praznici su vrijeme darivanja, ljubavi, podrške i posebnih emocija. Praznici su prilika da drugima uljepšamo trenutak, dan ili život. Tako su ovi praznici bili posebni za djecu oboljelu od raka, jer su dobili posebnu pažnju od njihovih velikih prijatelja Edina i Amre Džeko.

Edin i Amra su uvijek tu kada zatreba, u lijepim i manje lijepim danima. Oni su oslonac i uvijek sa sobom donose ljubav. Iako ih je pandemija spriječila da fizički budu tu, oni nisu dopustili da ih pandemija spriječi da pokažu da im je stalo i da brinu sve vrijeme. Za protekle praznike pripremili su i poslali poklone za mališane koji se liječe na hematoonkološkim odjeljenjima u Sarajevu i Tuzli i svakome od njih poslali su video s porukom da su tužni što ih ne mogu posjetiti, ali su im uputili i riječi podrške i ljubavi.

Radost i uzbuđenje kod mališana nisu se mogli sakriti. Ovaj čin ljubavi izazvao je kod njih sreću, radost, ushit, a donio je bezbroj osmijeha. Osmijeh je na kraju jedino što se broji, jer nasmijati dijete u najcrnjim danima, danima kada se bori za život, nešto je neprocjenjivo. Nakon ovog gesta djeca su dobila novi elan. Raduju se trenutku kada će proći pandemija i kada će imati priliku da uživo sretnu svoje prijatelje Amru i Edina.

Poklonimo RADOST PRAZNIKA djeci
 Donacijom za maske i čestitke pomažete djecu oboljelu od raka

OSVJEŽENA ČAROLIJA PRAZNIKA

VJEŠTE RUČICE MALIH HEROJA

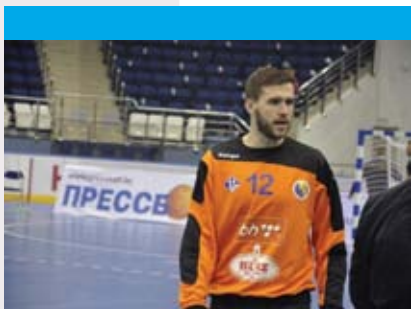
Iza nas su još jedan najradosniji mjesec u godini i čarolija praznika, koji su sa sobom donijeli ispunjenje želja, nadu u bolju nastupajuću godinu. Nažalost za neke dijelove društva čarolija je ugašena, praznici gube sjaj.

Nada, čarolija, ljubav i podrška su posebno potrebna djeci oboljeloj od raka, njihovim roditeljima i braći i sestrama. Potrebna im je sretnija godina. Potrebni smo mi da im zajednički pružimo ruku prijateljstva i vratimo osmijeh na lice.

Udruženje Srce za djecu je pripremlilo i prošle godine praznične čestitke, koje su, krataći dane u bolnici i

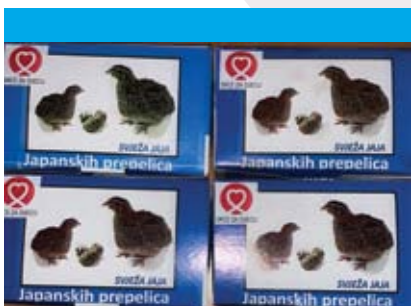
Roditeljskoj kući u Sarajevu, svojim ručicama izradili naši veliki borci. Također, tu su bile i zlatne maske koje su simbol djece oboljele od raka, a sada nas sve štite tokom pandemije Covid-19.

Donacijama za čestitke i maske, građani su imali priliku podržati djecu oboljelu od malignih bolesti i njihove porodice, vratiti osmijeh na njihova lica, vjeru u bolje sutra, uljepšati njihove praznike koje provode vezani za bolnički krevet, u izolaciji daleko od svojih vršnjaka i topline doma.

ŠIRI SE PORODICA PRIJATELJA I BENJAMIN UZ NAS

Djeca oboljela od raka, Roditeljska kuća i Udruženje Srce za djecu se mogu pohvaliti velikim brojem prijatelja među vrhunskim bh.sportistima. Toj ekipi pridružio se i naš sportista iz svijeta rukometa, jedan od najboljih u Evropi, naš Benjamin Burić. Benjamin je sretan što može biti podrška našoj djeci i radu Udruženja te je svojom donacijom od 6.000 KM želio i uspio da doprinese i pomogne. Hvala Benjaminu na ljubavi koju pruža, na donaciji i podršci.

POSLIJE POBJEDE SVE JE LAKO PONOSNI NA AFANA

Nevjerovatno je koliko elana i volje imaju i koliko su vrijedna naša hrabra djeca. Tako veliki potencijal se krije u njima, a najteža životna borba, borba s rakom, ih još ojača da lakše savladavaju probleme. Poslije pobjede nad rakom ništa više ne izgleda kao problem...

O našem Afanu iz Visokog imali ste priliku čitati i u našem biltenu i u medijima. Njegova borba i danas traje. Nakon mukotrpne borbe s tumorom, on se bori sa teškim posljedicama. Međutim, Afan je snažan i pun volje za životom da

njemu to ne predstavlja problem. Ide na fizioterapije, bori se za svoj korak, govor, za napredak i zaista uspijeva u tome.

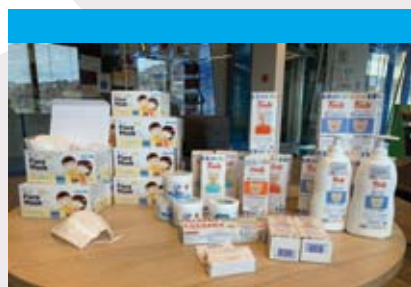
Nadasve, on je pokrenuo svoj mali biznis, a tek je prvi razred srednje škole. Afan uzgaja prepelice i trenutno ih ima 140. Vrijedno sam sakuplja njihova jaja, pakuje i prodaje. Ponosni smo na njega i njegov poduzetnički duh.

Pored svega toga on je suosjećajan, velikog srca i tople duše. Odlučio je dio prihoda od prodaje prepelicijnih jaja donirati Roditeljskoj kući i svojim drugarima koji sada vode bitku koju on najbolje razumije. Takva humanost, veličine i razumijevanje mogu samo naći mjesto u srcu onih koji su se borili s rakom.

ANGELS BHF NAĐE SE NAČIN

Divanu gestu pokazali su nam i iz salona za uljepšavanje Angels BHF tako što su cijelokupnu zaradu za period od nekoliko dana donirali našem Udruženju. Kada je namjera iskrena, pronađe se i način.

PREPOZNALI ŠTA JE VAŽNO MASKE ZA MALIŠANE

Za djecu koja su na intenzivnom bolničkom liječenju vrlo je važno da redovno održavaju higijenu cijelog tijela. Radi narušenog imuniteta važno je štiti se na sve načine, kako kroz održavanje higijene tako i nošenjem maske. Briga za najugroženije

kategorije društva u trenutnoj situaciji je vrijedna svake hvale.

Naša Nusreta Bešlija je kroz humanitarne akcije obezbijedila higijenske potrepštine za naše mališane koji se trenutno liječe na hematoonkološkim odjelima u Sarajevu i Tuzli, a PZU Apoteke AL HANA donirali su dječije maske za naše mališane na bolničkom liječenju.

VENUS AMICA VOLIM TUZLU

Udruženje građana Venus Amica iz Tuzle organizovalo je humanitarni bazar ženskih rukotvorina *Volim Tuzlu*, koji je upriličen u okviru manifestacije Ljeto u Tuzli. Dvadesetak izlagača iz Tuzle i šire regije prodavali su tradicionalne ženske rukotvorine. Posjetioци su mogli kupiti nakit od raznog materijala, grnčariju, ćilime, rukotvorine članica Udruženja Snaga Žene i još mnogo toga, ali se i zasladiti kolačima i slatkišima Slatkog čošeta. Dio novca prikupljen na ovom humanitarnom bazaru dobilo je i naše Udruženje i još jednom nam je pokazano da zaista nikada nismo sami.

DATALABOV PANTHEON BRŽE JE LAKŠE

Svakodnevno ulažemo mnogo napora i truda u pružanju podrške i pomoći djeci oboljeloj od raka i njihovim porodicama i tako već 17 godina. Pored toga se trudimo da ne stagniramo nego da unapređujemo naše usluge i svakim danom dajemo više, jer naši heroji to zaslužuju i trebaju.

To sa sobom nosi nove izazove administrativne prirode i potrebu za alatima koji pomažu da naš rad bude što efikasniji, brži i bolji.

Upravo u toj efikasnosti doprinio je *PANTHEON* koji je olakšao sve što radimo na dnevnoj bazi.

Kompanija Datalab dala nam je priliku da koristimo *PANTHEON* potpuno besplatno i na taj način pružili su značajnu podršku jer svaki vid podrške je itekako bitan u lancu pomoći jednoj od najugroženijih kategorija društva - djeci oboljeloj od raka.

DOBRO.BA TRIDESET VELIKIH OSMIJEHA

Kada bi nas neko upitao šta smatramo najljepšim poklonom za učinjeno dobro djelo, odgovor bi bio kratak i jasan - dječji osmijeh. Da taj osmijeh dođe na dječija lica pobrinuli su se dobri ljudi iz organizacije Dobro.ba.

Zaista, malo je situacija i dešavanja koje mogu napuniti duše osjećajem zadovoljstva kao taj iskreni i neiskvareni dječji osmijeh i sjaj u očima. Upravo su ti osmijesi vjetar u leđa da nastavimo sa dobrom i da djeci naše domovine omogućimo bolju budućnost i da oni budu nasljednici dobra i dobročinstva po kojem je Bosna i Hercegovina vjekovima poznata.

Obradovano je 30 mališana, u Sarajevu i Tuzli, a na licima ovih

velikih heroja stajao je najljepši osmijeh kao znak zahvalnosti.

DRAGON MARITIME SEE ČUVAJMO SE OD KORONE

Kompanija Dragon Maritime SEE d.o.o. svjesna situacije u kojoj se nalazi cijelo društvo, ali i važnosti uloge kako građana, tako i privrednih subjekata, odlučila je dio svojih poslovnih kapaciteta sa NR Kinom iskoristiti za uvoz zaštitne opreme u vidu 30.000 zaštitnih maski i 1.500 specijaliziranih KN95 maski i dio od uvezene robe donirati u dobrotvorne svrhe institucijama i udruženjima u BiH. Tako su donacijom obuhvatili neke zdravstvene institucije u BiH, privredne subjekte od strateškog i transportnog značaja u BiH i udruženja sa osjetljivim kategorijama stanovništva među kojima se našlo i Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka. Našem Udruženju uručeno je 2.000 zaštitnih i 200 KN 95 maski.

KALIGRAFIJA, ILUMINACIJA I EBURU VIŠE OD KULTURE

U JU Centar kulture i mladih Općine Centar Sarajevo upriličena je humanitarna prodajna izložba radova polaznika radionice kaligrafije, iluminacije i ebru slikarstva.

Nakon višemjesečnog truda, učenja i upoznavanja sa tehnikama kaligrafije, iluminacije i ebru slikarstva kao i različitim stilovima pisanja polaznici su stvorili unikatna umjetnička djela, a sav prihod od njihove prodaje namijenili Udruženju

Srce za djecu oboljelu od raka.

U mladim generacijama težimo probuditi maštu, kreativnost, ljubav prema umjetnosti, ali i učiniti ih društveno odgovornim i empatičnim članovima zajednice. A ovi mladi ljudi su kroz kulturu i umjetnost poslali poruku podrške i zajedno sa posjetiocima stali uz malene heroje i borbe.

HUMANI MARATONCI KILOMETRI ŽIVOTA

Na državnom prvenstvu u maratonu ekipa *Kilometar života* prodala je svoje kilometre za pomoć našem Udruženju. U ekipi koja je učestvovala u štafetnom maratonu (3x14 km) ukupne dužine 56 kilometara trčali su Eldin Omeragić, Armin Husika, Brodlija Esmin i Harun Tahirović. Ovom akcijom naši mladi atletičari iskazali su podršku malim herojima u njihovoj borbi protiv opake bolesti.

RAČUNAR ZA KENANA U ŠKOLU SE MORA

Važno nam je da naši hrabri heroji imaju pristup obrazovanju,

a pogotovo tokom pandemije korona virusa kada je cijeli sistem obrazovanja prebačen u online sferu. Znamo koliko je važno da mogu pratiti online nastavu i tamo gdje se ukaže potreba, pomažemo našim herojima da imaju sredstva potrebna za to. Našem Kenanu smo poklonili računar koji će mu pomoći da kvalitetnije i bolje prati svoju nastavu.

SPORT PIŠE LIJEPE PRIČE MURGA BI BIO PONOSAN

Sport često piše najljepše priče. Jednu divnu ispisali su reketima divni organizatori i učesnici teniskog memorijalnog turnira *Murga 2020*.

Prošle su tri godine od kako nas je napustio divan čovjek i teniski entuzijasta Muris Selimović Murga, naš dobri sportski duh s Koševa. Organizatori turnira su sebi zacrtali da nastave njegovu životnu i sportsku priču onako kako je to Murga najviše volio: tenisom, lijepim druženjem, muzikom, gitarama, njegovim čuvenim vicevima, smijehom i pozitivnom atmosferom, ali isto tako da pomognu onima kojima je pomoć najpotrebnija.

Zato je ovogodišnji turnir bio humanitarnog karaktera i sav prikupljeni novac je doniran našem Udruženju. Sigurni smo da nas Murga gleda i da je ponosan na svoje prijatelje i sve dobre ljude koji su uspomenu na njega učinili još većom, vrednijom, ljepšom i humanijom.

SJEĆANJE NA MILIJA BIJAVICU POSEBNE EMOCIJE

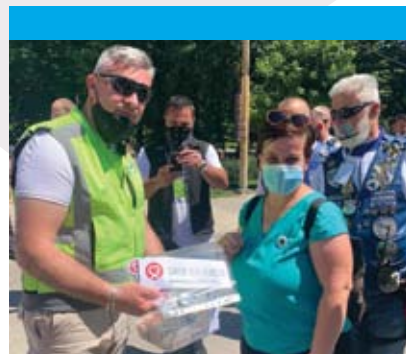
U sjećanje na uvaženog i cijenjenog gospodina Milija Bijavicu, vlasnika Fortuna tours agencije iz Mostara, uposlenici agencije su prikupili određena sredstva u znak sjećanja i donirali Udruženju. Ovako divne geste i situacije u kojima vidimo da smo u mislima ljudi, uvijek izazovu posebne emocije.

MINERVA MEDICA NE DAJU NAM POSUSTATI

Minerva Medica je društveno odgovorna kompanija koja podržava rad Udruženja Srce za djecu kontinuirano na čemu smo im od srca zahvalni. Briga i podrška za djecu oboljelu od raka u kontinuitetu su vrlo važne, jer put do izlječenja ne traje jedan dan. Naprotiv, on je dug, trnovit, težan i vrlo neizvjestan. Na tom put često se pojave umor, osjećaj bespomoćnosti i gubljenje snage.

Upravo za to su potrebni prijatelji i podrška. Da im na tom putu pomognu da izdrže, da ne brinu za stvari o kojima je u tom trenutku suvišno da brinu. Stoga se zahvaljujemo našim prijateljima iz Minerva Medice što su podrška i što su tu stalno, bez prekida. Hvala za ljubav i brigu!

BAJKERI MEKE DUŠE KRUG ZA SRCE

Jedna dirljiva i divna priča odvozila je svoj krug po cijeloj BiH. Naime motociklisti iz svih dijelova BiH krenuvši na svoj pohod prema Srebrenici i cijelim putem do Sarajeva, prikupljali su sredstva za pomoć onima kojima je ona najpotrebnija. Prikupljena sredstva donirali su Udruženju Srce za djecu. U ovoj priči ljubavi ne manjka.

NISAM TI PAMETAN QUIZ NIJE TEŠKO BITI ZLATAN

Momci iz Nisam Ti Pametan Quiza jedan od kvizova posvetili su Zlatnom septembru i djeci oboljeloj od raka. Donacija je bitna, ali ono što je bitnije jeste način na koji su učestvovali u podizanju svijesti našeg društva. Biti zlatan nije teško!

NOGOMETNI SAVEZ USPJELI IZMAMITI OSMJEH

Nogometni savez Bosne i Hercegovine ponovo je mislio na naše mališane. U Zlatnom septembru pripremio je poklone za djecu koja se liječe na hematoonkološkim odjeljenjima u Sarajevu i Tuzli. Uspjeli su u namjeri

da ih obraduju i uljepšaju im bolničke dane i izmamili su mnoge osmijehe na najslađim licima.

ZAISTA VESELI ČAS HUMANIZAM NIJE ILUZIJA

Učenici VIII-2 odjeljenja OŠ Zajko Delić su na simboličan način obilježili veseli čas i kraj nastavne godine. Planirana posjeta Muzeju optičkih iluzija, nažalost, nije mogla biti realizovana zbog pandemije koronavirusa, pa su sav sakupljeni novac donirali Udruženju Srce za djecu oboljelu od raka. Plemenitu ideju podržali su i roditelji. Empatija na djelu pokazana.

PEPETUŠKA TIM OBOJILI I NAŠ SVIJET

Predivni ljudi znaju da izazovu predivna osjećanja i najdivnije osmijehe. Baš takvi ljudi su ljudi iz

Pepetuška tima i baš takva osjećanja i osmijehe izazvali su kod djece koja se liječe na hematološkim odjeljenjima u Sarajevu i Tuzli poklonivši im njihove majice bojanke. Bojili su svoj svijet, a ovakvi momenti boje život u vesele boje.

RED DOOR PUB RADOST NIJE LUKSUZ

Kada nastupe teška vremena osmijeh postane luksuz, radost podsjeća na prošlost, a nada je jedina koja raste. Ipak postoji svijet gdje, kada izmamite osmijeh, dobijete bogatstvo. Osmijeh djeteta koje se bori za život, koje pati i koje je jedini izvor sreće svojih roditelja nešto je neprocjenjivo i jedino što se broji.

Red Door Pub odlučan je u namjeri da vrati osmijeh na lica djece oboljele od raka pa makar i na trenutak. Odlučni su namjeri da im pomognu u njihovoj borbi, kada im je podrška najpotrebnija. Kada se cijeli svijet bori sa nevidljivim neprijateljem. Kada je svijet zaboravio na druge nevidljive neprijatelje kao što je dječiji kancer.

Zato je Red Door Pub svoj prvi rođendan posvetio borbi naših mališana u cilju konačne pobjede nad rakom te su sva sredstva od humanitarnog bazara koji su organizovali donirali Udruženju Srce za djecu oboljelu od raka. Uz njih je osmijeh neupitan, a pobjeda bliže.

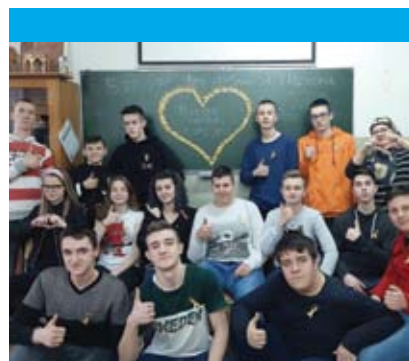
ZAJEDNO SA ROTARIJANCIMA STIGAO ULTRAZVUK

Rotary Club Sarajevo Delta International i Udruženje Srce za

djecu oboljelu od raka ujedinjeni u misiji pomoći djeci oboljeloj od raka uz pomoć prijatelja na donatorskoj večeri u novembru 2019. uspjeli su sakupiti 67.000 KM čime je osiguran iznos potreban za kupovinu mobilnog ultrazvučnog aparata. Primopredaji aparata prisustvali su predstavnici RC Sarajevo International Delta, Udruženja Srce za oboljelu od raka, te rukovodstvo Pedijatrijske klinike KCUS-a sa prof. dr. Edom Hasanbegovićem na čelu.

Rotary Club Sarajevo Delta International i naša prijateljica Renati Savić organizovali su s nama donatorsku večer koja je imala veliki i plemenit cilj, a to je prije svega pomoć djeci oboljeloj od raka. Uspjeli smo zajednički, zahvaljujući mnogobrojnim donatorima, prikupili sredstva za nabavku važnog aparata za našu djecu i ponosni smo što smo uspjeli aparat uručiti u teškom vremenu pandemije.

NA PUTU KA POBJEDI NE, NISMO SAMI

Učenici Srednje ugostiteljsko-turističke škole Sarajevo povodom međunarodog dana djece oboljele od raka poslali su poruku podrške. U skladu sa našim sloganom *Jer neke neke pobjede ne možemo dobiti sami* pokazali su da zaista nismo sami na putu do pobjede, a kada podrška dolazi od ovako mladih članova našeg društva i nada i vjera u pobjedu jačaju.

VRTIĆ TOM&JERRY SLOŽNE RUČICE

Vrijedne ručice iz vrtića Tom&Jerry spremile su mnogo iznenađenja i divnih radova koje su kreirali zajedno sa dobrim tetama. Svi radovi izloženi su na humanitarnom bazaru koji su organizovali, a sav prihod su donirali svojim malim drugarima za njihovo brže ozdravljenje. Kad se male ruke slože, sve se može, sve se može.

NAŠI U ŠVICARSKOJ NE ZABORAVLJAJU DJECU BIH

Divne naše sugrađanke, Bosanke i Hercegovke, iz Švicarske udružile su svoje snage i organizovale humanitarni ručak i večeru te sva sredstva koja su prikupila uplatila našem Udruženju. Hvala divnim ženama što brinu za djecu u BiH i što misle na one kojima je pomoć najpotrebnija.

ŠKOLA RUKOMETA GRAČANICA

MALE SPORTAŠICE VELIKIH SRCA

Pored sportskog i odgojnog, Škola rukometa za djevojčice iz Gračanice ima i humanitarni karakter, koji se ogleda kroz pomoći

Udruženju «Srce za djecu». Mlade rukometašice su aktivno učestvovali u akcijama u kojima su prikupili sredstva za liječenje teško oboljele djece. Pored dvije akcije koje su organizovale, uspješno su skupile donacije za 100 maski, koje su osim malih rukometašica, naručili i njihovi sugrađani. Svima veliko hvala što su se sa najljepšom namjerom uključili u pomoć i podršku djeci sa najtežim oboljenjima.

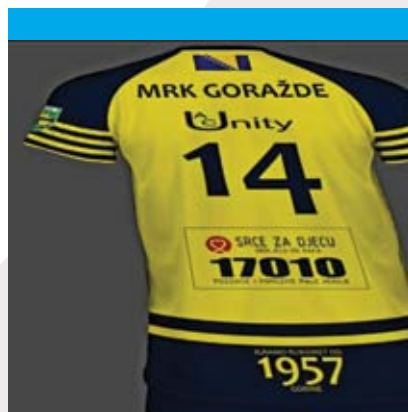
NAŠA DJECA NISU SAMA TURSKA NIJE DALEKO

Posjetili smo i naše hrabre heroje koji su na liječenju u Turskoj. Liječenje malignog oboljenja kod djeteta je izrazito teško, naporno i komplicirano. Cijeli teret koji roditelji i djeca nose je ogroman i težak, a još je teži kada moraju otići daleko od svog doma i svoje zemlje. Sam odlazak na liječenje u inostranstvo je stresan. Nalazite se u zemlji čiji jezik ne razumijete, čiju kulturu i običaje ne poznajete, a odlazite tamo u nadi da ćete spasiti život svom djetetu. Stoga smo se osjetili dužnima da ih posjetimo, da progovorimo pokoju riječ podrške, te da naši mališani koji idu na liječenje vani znaju da smo uvijek tu za njih.

TREBA RAZUMJETI HVALA ZMAJICE

Zmajice iz Gradačca nije spriječila ni kiša da izađu i obilježe 15. februar te su prikupljena sredstva donirale za djecu oboljelu od raka. Žene koje se i same bore sa malignim bolestima mogu najbolje razumjeti naše male heroje. Bravo, Zmajice!

GORAŽDANSKI RUKOMETAŠI HUMANI I NA DRESU

Rukometni klub Goražde napravio je jednu divnu gestu koja nas je dirnula. Naime, oni su na svoje nove dresove štampali i jedinstveni humanitarni broj Udruženja te na taj način iskazuju svoju podršku sa svakom odigranom utakmicom.

SRCE ZA DJECU

LEJLA KAMERIĆ

FIKRET KUBAT

JASNA VATREŠ

FUAD HALILOVIĆ

HARUN ŠABIĆ

SAMIR HOŽBO

NERMINA ĆUZOVIĆ

EDIN ŠEHIĆ

ATIFA BULDIĆ-BEŠIĆ

SRCE TIM SRCEM ZA VAS!

SABINA DUMAN

ALDINA SELIMAGIĆ-
ŠLJIVO

OD SRCA ZAHVALJUJEMO:

FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE
POLITIKE
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU,
RASELJENA LICA I IZBJEGLICE KANTONA SARAJEVO
ISLAMSKA ZAJEDNICA U BIH
VAKUFСКА DIREKCIJA
DRŽAVA KUVAJT
VLADA TUZLANSKOG KANTONA
VLADA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
GRAD SARAJEVO
GRAD VISOKO
OPĆINA CENTAR
OPĆINA STARI GRAD
OPĆINA NOVO SARAJEVO
OPĆINA KAKANJ
OPĆINA VOGOŠĆA
OPĆINA TRNOVO
RAIFFEISEN BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA
BH TELECOM
TELEMACH
JU MUZEJ ALIJE IZETBEGOVIĆA
PRIJATELJI IZ EUROPE
HOLDINA D.O.O.
UNICREDIT FONDACIJA
IMPERIA DOO
GLOBALGIVING
SALIH HOROZOVIĆ
HUMANITARNA AKCIJA TRKA ZA ŽIVOT
BUTMIR DOO
NOVA BANKA AD BANJA LUKA
ESP BH D.O.O.
GRATEKS - CRVENI NOSIĆI
STRUČNE SLUŽBE DOMA NARODA
VERIFIKACIONI LABORATORIJ DOO VERLAB
JP BH POŠTA
CODEINERO DOO
LIDER MIKROKREDITNA FONDACIJA
SAPLAST
KONJIC KARTON
KA TIRE BIH
SEM SOLUZIONI
BET LIVE DOO
ZADA PHARMACEUTICALS
MINERVA MEDICA
QSS
CENTRALNI URED CBBH - OPORAVAK OD COVIDA
SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE FMF
ADVOKATSKI URED MALOHODŽIĆ
AGENCIJA ZA RAČUNOVODSTVO BALANCE - FOND
ZA LIJEKOVE
OSB ENGINEERING
OSB IT SECURITY

DONACIJA HASHTAG USAINBIH MOVE ONE
ALPHACROM DOO
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽENA I
MATERINSTVA
BEST TEAM
"T&E" D.O.O.
FIĆA CREW
UDRUŽENJE GRAĐANA ZA AFIRMACIJU HUMANIH
IDEJA
GORMI DRVO
GIFT MATCHING PROGRAM 2020 UPOSLENIKA
UNICREDIT BANKE
UNIJA VETERANA JOB BH TELECOMA
LIGAMONT DOO LUKAVAC
SINDIKAT RADNIKA BH TELECOM
STANDARD FURNITURE FACTORY
OŠ GNOJNICA MOSTAR
MAGROS VELETRGOVINA
OMLADINSKI KOŠARKAŠKI KLUB SLOBODA
TP B-H DOO
SELA DOO
UDRUŽENJE DOBRO.BA
MADI DOO
AB TRADE
KENAN HASAGIĆ
BENJAMIN BURIĆ
HHINOX CAZIN
BAUCONCEPT DOO
DATAX DOO
FIRMA DOO
BELMA DŽOZO
DIWAN DOO
UDRUŽENJE NIJEMI KRIK
KILOMETAR ZA ŽIVOT
TVORNICA CEMENTA KAKANJ
ANIS KOSOVAC
UDRUŽENJE ZMAJICE GRAČANICA
GIMNAZIJA MUHZIN RIZVIĆ
UDRUŽENJE MIMOZA BOSANSKA KRUPA
AXIS INTERNATIONAL
MEDICAL MOSTAR
ALAN BAJI
RADIUS ZENICA
DJEČIJI VRTIĆ FILL BIHAĆ
RELAX TOURS DOO
CENTROTRANS EUROLINES D.D. SARAJEVO
CRVENI KRIŽ OPĆINE BOSANSKA KRUPA
GRUPA DUGA BASEL
IGT ISTRAŽIVAČKO RAZVOJNI CENTAR
VODIĆI FORTUNA TOURS
ALVI LOGISTIK GMBH
HERCEG DOO

KAKO DONIRATI?

1. NOVAC

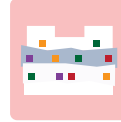

Vaša donacija u novcu može biti za projektne aktivnosti Udruženja ili, specifično, za rad Roditeljske kuće.

Za projektne aktivnosti Udruženja:

(*molimo vas da na uplatnom nalogu navedete za koju aktivnost želite donirati novac)

Za Roditeljsku kuću:

Uplate iz BiH

161 00000 388 900 27
Raiffeisen bank d.d. BiH

Uplate iz inostranstva

BA39161 00000 388 900 27
SWIFT code RZBABA2S
Raiffeisen bank d.d. BiH,
Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina

Uplate iz BiH

161 00000 388 901 24
Raiffeisen bank d.d. BiH

Uplate iz inostranstva

BA39161 00000 388 901 24
SWIFT code RZBABA2S
Raiffeisen bank d.d. BiH,
Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina

Pozivom na jedinstveni HUMANITARNI broj donirate 2KM*

17010

* Usluga je dostupna za korisnike tri glavna operatera - BH Telecom, Eronet i M:tel.

2. USLUGE

Vaša donacija mogu biti profesionalne usluge, te vještine i znanja koje posjedujete, a koje bi mogle olakšati rad Udruženja i biti od koristi našim članovima i korisnicima.

Molimo Vas da nas kontaktirate za sve dodatne informacije.

 033 215 416

 info@srcezadjecu.ba

3. PROIZVODI

Donirati možete i prehrambene proizvode, higijenske potrepštine, medicinsku opremu i lijekove, odjeću, igračke i knjige. Molimo Vas da nas kontaktirate prije doniranja, pošto donacije ovakve vrste podliježu standardima i procedurama koje moramo ispoštovati.

Molimo Vas da nas kontaktirate za sve dodatne informacije.

 033 215 416

 info@srcezadjecu.ba

4. DONIRAJTE KOSU

U okviru projekta „Moja kosa, tvoja kosa“ možete donirati kosu za potrebe izrade medicinskih perika za svu djecu koja imaju privremeni ili trajni gubitak kose. Sve perike za djecu izrađuju se od Vaše donirane kose u našoj radionici na adresi Himze Polovine 21, Sarajevo.

Molimo Vas da nas kontaktirate za sve dodatne informacije.

 033 215 416

 info@srcezadjecu.ba

Naša je primarna obaveza da donirana sredstva utrošimo u skladu s propisanim procedurama, odgovorno i transparentno. Bez obzira na koju se od kategorija donacija opredijelite, Vaše je pravo da dobijete povratne informacije o utrošku doniranih sredstava.

HUMANITARNI BROJ*
 17010

www.srcezadjecu.ba

SrceZaDjecu

srcezadjecu

SrceZaDjecu

Betanija bb,
71000 Sarajevo

info@srcezadjecu.ba

Srce za djecu Sarajevo
+387 33 215 416

Srce za djecu Tuzla
+387 35 266 306

Žiro račun:

Raiffeisen Bank
Bosnia and Herzegovina
161 00000 388 900 27

IBAN: BA 391610000038890027
SWIFT: RZBABA2S

---

* Cijena poziva je 2KM

Usluga je dostupna za korisnike tri glavna operatera - BH Telecom, Eronet i M:tel.